

Visie buitengebied

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
1. Inleiding	2
1.1 Aanleiding	2
1.2 Doel en afbakening	2
1.3 Structuur	4
Visie algemeen (hoofdstuk 2)	4
VAB en kwalitatieve kaders (hoofdstuk 3)	4
Uitvoeringsprogramma (hoofdstuk 4)	4
2. Visie op het buitengebied	5
2.1 Beschrijving verschillende functies	5
Agrarische bedrijvigheid	5
Overige bedrijvigheid	6
Wonen	6
Sociale, culturele, educatieve en zorgvoorzieningen	7
Vrijtijdseconomie	8
Water en natuur	11
Duurzaamheid	11
2.2 Gebiedsgerichte keuzes	13
Beekdalen	15
Bos en natuur	17
Bestaande recreatieve voorzieningen	19
Recreatieve schakelzone	21
Primair agrarisch gebied	23
Agrarisch overgangsgedied	25
Lokaal dorpsovergangsgedied	27
Woonzorginstelling	29
3. Maatwerk en kwaliteiten	30
4. Uitvoeringsprogramma	33
4.1 Algemeen	33
4.2 Periodieke herziening bestemmingsplan buitengebied	33
4.3 Kwaliteitsverbetering in plaats van LIR toepassen	33
4.4 Sloopfonds introduceren	33
4.5 Contractnaleving landschappelijke inpassingsverplichtingen	35
Bijlage 1 Landschappelijke inpassing initiatieven in het buitengebied	36

Voorwoord

Het buitengebied is volop in beweging en dat zal de komende tijd zo blijven. Veel agrariërs staan voor een belangrijk keuzemoment: doorgaan of toch stoppen met het bedrijf. Het zijn keuzes die een grote impact op het buitengebied hebben bijvoorbeeld omdat stallen een nieuwe invulling krijgen of omdat ze worden gesloopt. Het beeld van het buitengebied verandert hierdoor ingrijpend.

Met de voorliggende visie buitengebied zet de gemeente de lijnen uit voor het buitengebied. Voor een deel doen we dit op een traditionele manier door kaders aan te geven die de mogelijkheden voor een gebied aangeven. De visie vormt daarnaast het startpunt voor een nieuwe koers. Een koers waarbij kwaliteitsverbetering van het buitengebied voorop staat. Waarbij ruimte is voor maatwerk. Dit betekent dat we buiten de kaders durven denken als plannen bijdragen aan het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving.

Om daadwerkelijk het woord bij de daad te voegen maakt een uitvoeringsprogramma onderdeel uit van de visie. Hierin geven we extra mogelijkheden aan om de kans op een kwaliteitsverbetering in het buitengebied te vergroten. Komend jaar gaan we aan de slag om het sloopfonds verder uit te werken.

De visie buitengebied is een eerste stap om de veranderingen in het buitengebied in goede banen te leiden. We realiseren ons hierbij dat de toekomst onzeker is. Een voorbeeld is de stikstofcrisis waarvan onduidelijk is hoe het beleid er uit gaat zien en wat dit voor gevolgen heeft. Het is dan ook van belang om deze veranderingen goed in de gaten te houden en indien nodig de visie hier op aan te passen.

Namens het college van Burgemeester en Wethouders,

Wethouder ruimtelijke ordening
Steven Kraaijeveld

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Het buitengebied van Eersel verandert de komende decennia. In de gemeente Eersel spelen hierbij twee ontwikkelingen een belangrijke rol. De eerste ontwikkeling betreft veranderingen in de veehouderijsector. Anno 2019 zijn er circa 180 veehouderijen aanwezig in de gemeente Eersel. Op basis van prognoses¹ is de verwachting dat ongeveer 40% van deze veehouderijen in de toekomst stopt. Voor de gemeente gaat dit om ongeveer 70 à 80 veehouderijen, voornamelijk niet intensief (bijvoorbeeld melkveehouderijen of paardenhouderijen). Het aantal agrariërs is de afgelopen jaren al afgenomen en deze daling zet zich de komende jaren voort doordat veranderingen in wet- en regelgeving vragen om investeringen. Sommige agrarische bedrijven zullen investeren in nieuwe stalsystemen terwijl andere ondernemers zullen besluiten om hun bedrijf te beëindigen. Door deze veranderingen ontstaat een overschot aan agrarische bebouwing. Deze bedrijfsgebouwen zijn veelal na 1965 gebouwd en niet karakteristiek of visueel aantrekkelijk. Indien er niets met deze stallen gebeurt, dreigt leegstand en daarmee verrommeling van het buitengebied. Het afnemend aantal agrarische bedrijven betekent ook dat in sommige delen van het buitengebied de landbouw/veehouderij verdwijnt als economische drager. Om de vitaliteit van deze gebieden te versterken is het van belang op zoek te gaan naar nieuwe economische dragers. De realiteit hierbij is dat niet voor alle vrijkomende agrarische bebouwing herbestemmen een optie is. Een groot deel van dergelijke bebouwing komt op den duur leeg te staan. De sloopopgave is dus wellicht een grotere opgave dan het herbestemmen van vrijkomende agrarische bebouwing.

De tweede belangrijke ontwikkeling heeft te maken met klimaatverandering en het streven van de gemeente Eersel naar duurzaamheid en een energieneutrale gemeente. Dit betekent dat in de toekomst meer ruimte nodig is voor waterberging en voor het duurzaam opwekken van energie.

Om de reeds in gang gezette veranderingen in het buitengebied in goede banen te leiden is het van belang om een visie te hebben hoe het buitengebied er in de toekomst uit moet komen te zien. Welke functies zijn wenselijk en welke niet? En welke functies moeten in een bepaald gebied prevaleren boven andere functies? Om een antwoord te geven op deze vragen hebben we een visie opgesteld om de Eerselse stip op de horizon te bepalen.

Naast deze visie op het buitengebied worden ook andere visies opgesteld die invloed hebben op het buitengebied. Het gaat om de omgevingsvisie, BRET-rapportage (beleidsvisie dag- en verblijfsrecreatie), de hiervoor genoemde visie op grootschalige zon- en windenergie en de verkeersvisie. De visie buitengebied is zoveel mogelijk opgesteld in samenspraak met de andere visies.

Voor de visie op grootschalige zon- en windenergie en de BRET-rapportage was dit echter niet mogelijk omdat deze visies nog niet gereed waren en waarschijnlijk in 2020 beschikbaar zijn. In een later stadium zal bezien moeten worden of het nodig is om de visie buitengebied te herzien.

1.2 Doel en afbakening

Voorliggende visie borduurt voort op de StructuurvisiePlus (2002) en de structuurvisie Eersel 2011. In deze structuurvisies is de stip op de horizon bepaald voor het hele gemeentelijke grondgebied en is ingezet op een kwaliteitsverbetering voor het buitengebied. In de nu voorliggende visie buitengebied zijn de bestaande structuurvisies verder aangescherpt en geactualiseerd naar de huidige situatie, verwachte ontwikkelingen en gemeentelijke ambities. De visie is een ruimtelijke visie over het buitengebied, het gaat er om hoe dit gebied er in de toekomst uit moet zien². Het doel van de visie buitengebied is tweeledig:

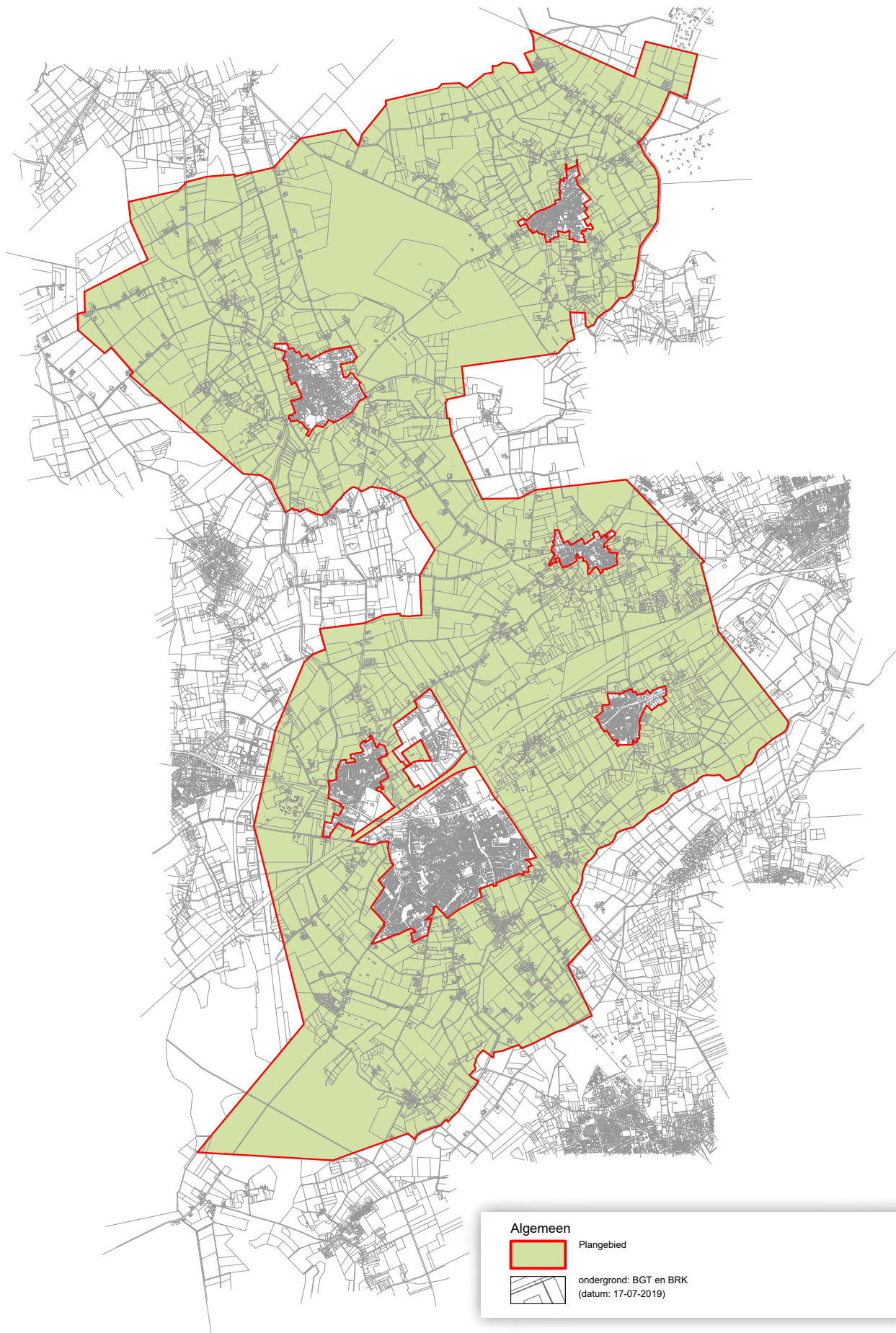
- Vanuit de gemeente is het van belang om sturing te geven aan de ontwikkeling van het buitengebied door een beleidskader te ontwikkelen waaraan we ontwikkelingen toetsen.
- Voor derden is het belangrijk om duidelijkheid te hebben welke richting we als gemeente met het buitengebied op willen. Hoe moet het buitengebied er idealiter over een aantal jaren uit zien? Op basis van deze visie kunnen derden gericht met hun ideeën en plannen komen.

Op dit moment werkt de gemeente voornamelijk op basis van een traditionele wijze. Plannen worden door de gemeente getoetst en aanpassingen worden aan initiatiefnemers doorgegeven. In de toekomst zal op een andere manier gewerkt worden op basis van de Omgevingswet. Dit betekent werken met maatwerken de harde toetsingskaders steeds verder loslaten.

Deze visie is een eerste versie van de visie buitengebied. In de toekomst wanneer de eerste resultaten van de nieuwe werkwijze zichtbaar vullen we de visie aan. Daarnaast integreren we nieuwe beleidsstukken die relevant zijn voor het buitengebied (zoals de BRET-rapportage).

¹ Alterra Wagening UR, Leegstand agrarisch vastgoed Noord-Brabant. Aard, omvang en oplossingsrichtingen van huidige en toekomstige leegstand agrarisch vastgoed in provincie Noord-Brabant. Wageningen, maart 2016.

² De visie buitengebied vervangt de twee structuurvisies voor het buitengebied grotendeels. Dit geldt niet voor de onderdelen die betrekking hebben op de gebieden binnen de bebouwde kom en de bedrijventerreinen. Ook blijft de uitgebreide beschrijving van de bebouwingsconcentraties die als bijlage bij de Structuurvisie Eersel 2011 zat nog steeds de lijn die voor de bebouwingsconcentraties geldt.

Figuur 1.1 Plangebied visie Buitengebied

Zoals de naam al aangeeft heeft deze visie alleen betrekking op het buitengebied, de kernen en de bedrijventerreinen maken geen onderdeel uit van de visie. De grens van het gebied komt overeen met de grens van het bestemmingsplan Buitengebied 2017. Een kleine uitzondering hierop is een gebied nabij Duizel-

Noord³. De grens van het plangebied voor visie buitengebied in figuur 1.1. weergegeven.

³ Dit gebied maakt onderdeel uit van het bestemmingsplan Buitengebied 2017 maar behoort bij de woningbouwontwikkeling van Duizel-Noord. Dit wordt gemaakt dan ook geen onderdeel uit van het buitengebied.

1.3 Structuur

De stap van de traditionele werkwijze naar de andere nieuwe werkwijze is groot. Daarom presenteren we in deze visie eerst een traditioneel toetsingskader. Daarnaast bieden we specifiek voor de vrijgekomen en vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing (VAB's) ook een ander kader waarbij we met maatwerk werken, conform de gedachte van de Omgevingswet.

Visie algemeen (hoofdstuk 2)

De basis van voorliggende visie is de Structuurvisie Plus en structuurvisie 2011. De tijd heeft echter niet stilgestaan waardoor het van belang is om de structuurvisie voor het buitengebied te actualiseren naar de huidige situatie en om in te spelen op actuele ontwikkelingen. Op deze manier wordt een doorkijk gegeven naar de gewenste toekomstige situatie. Het buitengebied is daarbij ingedeeld in deelgebieden waarbij het gewenste beeld van het gebied is aangegeven. Ook zijn gewenste ontwikkelingen benoemd.

VAB en kwalitatieve kaders (hoofdstuk 3)

Zoals in de inleiding al is geschetst is de verwachting dat de komende tijd veel agrariërs stoppen met de bedrijfsvoering. Een deel van de agrariërs gaat op zoek naar een herbestemming van het bedrijf. Hierbij kan men aansluiten op het geschetste wensbeeld van de verschillende deelgebieden uit hoofdstuk 2. Het is echter ook mogelijk om hiervan af te wijken en kwalitatief met een goede, andere invulling van het bedrijf te komen die niet is benoemd in deze visie. Het is op dit moment moeilijk te

voorzien welke ontwikkelingen daadwerkelijk plaatsvinden. Dit is mede afhankelijk van de creativiteit en de wensen van derden (waaronder agrariërs en hun adviseurs).

Specifiek voor VAB's zijn in voorliggende visie de uitgangspunten voor een kwalitatief toetsingskader opgenomen op basis waarvan bepaald wordt of een ontwikkeling voldoende kwaliteit met zich mee brengt. Wanneer dit het geval is en sprake is van een kwaliteitsimpuls voor een gebied dan kan een ontwikkeling mogelijk alsnog doorgang vinden. Dit kader dat specifiek voor de VAB's is opgesteld kan wellicht ook als inspiratie voor andere ontwikkelingen worden gebruikt.

Uitvoeringsprogramma (hoofdstuk 4)

Naar aanleiding van de visie ontstaan er enkele concrete vervolgstappen om hetgeen in de visie beoogd is daadwerkelijk te realiseren. Hoofdstuk 4 gaat hierop in. Achtereenvolgens wordt ingegaan op:

- Periodieke herziening van het bestemmingsplan buitengebied;
- Realiseren van kwaliteitsverbetering in plaats van toepassen van de Landschapsinvesteringsregeling de Kempen (LIR)⁴ om kwaliteit aan het buitengebied toe te voegen;
- Sloopfonds introduceren om de sloop van overtollige bebouwing te bevorderen;
- Contractnaleving van landschappelijke inpassingsverplichtingen.

⁴ De LIR wordt hierbij niet vervangen.

2. Visie op het buitengebied

2.1 Beschrijving verschillende functies

Agrarische bedrijvigheid

De verwachting is dat ongeveer 40% van de veehouderijen in de gemeente stopt. Een deel van deze bedrijven gaat op zoek naar een nieuwe invulling van bebouwing en kavel. In de loop der jaren zijn al verschillende agrariërs gestopt met hun bedrijf. De ongebruikte vergunningen trekken we in wanneer ter plaatse voor een periode van 3 jaar geen dieren zijn gehouden. Een deel van de gestopte agrarische bedrijven heeft een nieuwe functie gekregen. Zo zijn bijvoorbeeld recreatieve functies aan het buitengebied toegevoegd.

De veehouderij sector ondergaat de komende jaren ingrijpende wijzigingen. In het buitengebied krijgen ook andere functies een plek waardoor het meer en meer een gemengd gebied wordt. Dit betekent niet dat de agrarische sector niet meer belangrijk is voor het buitengebied. Veel gronden blijven nog steeds in gebruik voor agrarische doeleinden. Van belang is wel dat sprake is van voldoende afstand tussen verschillende soorten functies. Zo mogen veehouderijen niet belemmerd worden in hun bedrijfsvoering door de komst van andere functies (zoals woningen en verblijfsrecreatie).

Op dit moment wordt geëxperimenteerd met het houden/kweken van nieuwe soorten dieren om te voorzien in de voedselbehoefte. Voorbeelden zijn het kweken van wormen, insecten en vis maar ook het telen van andere soorten gewassen. Dit omarmen we en zien we als een mogelijke nieuwe invulling zodat het buitengebied net als nu van belang blijft voor de voedselproductie.

Het verder verruimen van de mogelijkheden voor (intensieve) veehouderijen (met uitzondering van de bestaande uitbreidingsmogelijkheden) zien we als ongewenst. Dit geldt niet voor mogelijkheden op basis van het bestemmingsplan Buitengebied of de interim Omgevingsverordening Ruimte. Daarnaast ontstaan wellicht ook uitbreidingsmogelijkheden door een andere manier van bedrijfsvoering. Door te verduurzamen of innovatieve technieken toe te passen ontstaan wellicht nieuwe mogelijkheden voor de agrarische sector.

Nieuwvestiging van veehouderijen zien we als onwenselijk om verdere verstening van het buitengebied tegen te gaan. Verplaatsing van veehouderijen van ongeschikte locaties (wanneer bijvoorbeeld sprake is op overlast bij nabijgelegen woningen of dichtbij kwetsbare natuurgebieden) naar geschikte locaties is maatwerk. Dit omdat de nieuwe locatie niet per definitie een bestaande veehouderijlocatie hoeft te zijn. Verplaatsing naar gebieden die zijn aangeduid als primair agrarisch gebied (zie paragraaf 2.2.) hebben hierbij de voorkeur.

Mestverwerking is enkel toegestaan ten behoeve van het agrarische bedrijf zelf. Daarnaast wordt door alle gemeenten uit Noord-Brabant en de provincie Noord-Brabant een studie uitgevoerd naar mestbewerkingslocaties in Noord-Brabant. Deze studie onderzoekt locaties op hun geschiktheid voor mestbewerking. De resultaten van deze studie nemen we, indien relevant voor de gemeente Eersel, over in een nieuwe versie van de visie buitengebied.

In het buitengebied zijn daarnaast agrarisch gerelateerde bedrijven mogelijk. Gedacht kan worden aan een agrarisch verwant bedrijf (bijvoorbeeld een hovenier, een manege, proefbedrijf of een instelling voor agrarisch praktijkonderwijs) of een agrarisch technisch hulpbedrijf (bijvoorbeeld KI-station, loonwerkbedrijf, veetransportbedrijf). Boomkwekerijen zijn ook toegestaan in het buitengebied. Het is echter niet mogelijk om ter plaatse extra verharding of bebouwing toe te staan, dit om verdere verstening van het buitengebied te voorkomen⁵.

We vinden het belangrijk dat de agrarische sector en de maatschappij dichter bij elkaar komen en initiatieven die hieraan een bijdrage leveren moedigen we dan ook toe. Een voorbeeld hiervan is het herenboeren. Hierbij kopen mensen zich in bij een agrarisch bedrijf en helpen mee op het land. De geteelde gewassen mogen de helpende mensen dan (gedeeltelijk) gebruiken voor eigen consumptie/gebruik.

Een ander voorbeeld is natuurinclusieve landbouw. Dit moedigen we aan. Bij natuurinclusieve landbouw houdt de agrarische ondernemer bij zijn bedrijfsactiviteiten rekening met de natuur op en rond zijn bedrijf. Voorbeelden zijn agrariërs die werken aan een gezonde bodem of die bloeiende akkerranden aan leggen. Natuurinclusieve landbouw kan positieve effecten hebben op de biodiversiteit. Voordeel van natuurinclusieve landbouw is ook dat het een robuust systeem betreft dat minder gevoelig is voor klimaatverandering en ziekten.

Op dit moment is het voor agrarische bedrijven mogelijk om naast het agrarische bedrijf andere activiteiten als nevenactiviteit te ontplooiën (voorbeelden zijn statische opslag en recreatieve activiteiten). Hiervoor geldt op dit moment een maximale oppervlakte van 1.000 m². Om te voorkomen dat bedrijfsverzamel-erven ontstaan waarbij legio activiteiten plaatsvinden en onduidelijk is wat de hoofdfunctie is wordt deze oppervlakte van 1.000 m² als richtlijn aangehouden. Op deze manier kunnen agrarische bedrijven nevenactiviteiten ontplooiën.

⁵ In de Interim Omgevingsverordening van de provincie Noord-Brabant zijn agrarisch verwante en agrarisch technische hulpbedrijven niet mogelijk in gebieden die zijn aangeduid als groenblauwe mantel.

Overige bedrijvigheid

De meeste niet-agrarische bedrijvigheid is op bedrijventerreinen of in de kernen gevestigd. Verspreid over het buitengebied is op dit moment echter ook niet-agrarische bedrijvigheid aanwezig, bijvoorbeeld enkele dierenpensions of statische opslag (vaak ook als nevenactiviteit bij de agrarische bedrijfsvoering).

In beperkte mate is bedrijvigheid in het buitengebied mogelijk. Het moet passen bij de schaal en grootte van het landschap en overlast moet worden voorkomen. Daarnaast kan bedrijvigheid in het buitengebied leiden tot oneerlijke concurrentie voor bedrijven op het bedrijventerrein omdat de huur of de grondprijs goedkoper is dan op het bedrijventerrein. De voorkeur is daarom om industriële bedrijvigheid te concentreren op de bestaande bedrijventerreinen. Het is niet wenselijk om in het buitengebied ruimte te bieden aan de maakindustrie en detailhandel (met uitzondering van mogelijkheden als nevenactiviteit bij bijvoorbeeld een agrarisch bedrijf). Dit kan leiden tot overlast. Op bedrijventerreinen zijn hiervoor de voorzieningen aanwezig en is ook beveiliging aanwezig.

Grote delen van de gemeente liggen nabij het stedelijke gebied van Veldhoven en Eindhoven. Hier zijn grote bedrijven gevestigd die zoeken naar kantoorruimtes en locaties waar in alle rust gewerkt en vergaderd kan worden. In deze behoefte wordt niet volledig voorzien in het stedelijke gebied. Wel is in bepaalde gebieden binnen de bebouwde kom sprake van leegstand van kantoorpanden. In gebieden die grenzen aan het stedelijke gebied zien we als gemeente kansen voor kleinschalige kantoor- en vergaderlocaties bij vrijkomende agrarische bebouwing. Dergelijke bebouwing kan worden omgevormd (nieuwe bebouwing in het buitengebied is niet wenselijk). Overtollige bebouwing wordt afgebroken en parkeren vindt op eigen terrein plaats. Belangrijk is dat de realisatie van kantoren en vergaderlocaties in het buitengebied niet direct mogelijk is conform het provinciale beleid. Wanneer sprake is van een gebiedsontwikkeling bestaan wellicht toch mogelijkheden voor dergelijke activiteiten.

Bedrijfsverzamelgebouwen in het buitengebied zijn niet wenselijk. Zoals dat geldt voor meer vormen van bedrijvigheid in het buitengebied blijkt dat het van belang is om een bedrijf een bepaald ontwikkelperspectief te bieden. Vaak zien we daardoor dat bedrijven klein of kleinschalig beginnen en langzaam groeien tot een bedrijf wat in schaalgrootte niet langer passend is in het buitengebied. Bovendien zijn binnen de bebouwde kom bedrijfsverzamelgebouwen aanwezig. Om leegstand van het bedrijventerrein te voorkomen is het onwenselijk om in het buitengebied dergelijke locaties te ontwikkelen.

Toekomstbestendige bedrijvigheid in het buitengebied ter plaatse van bestaande agrarische bedrijvigheid met een lage milieucategorie (1-2) die geen onevenredige hinder naar de omgeving veroorzaakt leidt tot een kwaliteitsverbetering. Gedacht kan worden aan ambachtelijke bedrijven, bijvoorbeeld een houtbewerkingsbedrijf, ijzersmid of een glasblazerij. Deze functies moeten door de bewoners van de bedrijfswoning uitgevoerd worden en de ruimte die benodigd is voor de functie is beperkt. Het gaat om een kleinschalig bedrijf. Het is wel van belang dat dergelijke initiatieven toekomstbestendig zijn. Daarom

vragen we om een toelichting op het toekomstperspectief van een ontwikkeling (bijvoorbeeld in de vorm van een bedrijfsplan) waarin dit aangetoond wordt.

Statische opslag (hiermee bedoelen we de opslag van caravans, boten, campers of antieke auto's) is onder voorwaarden mogelijk (zie hiervoor het kader op de volgende pagina). Dit is niet het ideaalbeeld voor de invulling van vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing in het buitengebied. Echter is het wel een kans voor een kwaliteitsverbetering op de locatie waarbij bebouwing verdwijnt en de locatie landschappelijk wordt ingepast. Daarnaast is opslag die gerelateerd is aan de landbouw mogelijk.

Wonen

Verspreid over het buitengebied zijn zowel burgerwoningen als bedrijfswoningen aanwezig. Voor een deel zijn deze geclusterd in de bebouwingsconcentraties.

Om te voorkomen dat het buitengebied in rap tempo versteend, is het niet zonder meer mogelijk om nieuwe woningen in het buitengebied te realiseren. In 2019 is de Kempische visie op wonen vastgesteld. Uitgangspunt in deze visie is inbreiding voor uitbreiding. Herontwikkelingslocaties binnen de kernen moeten voorzien in de woningbouwbehoefte. Woningbouw in het buitengebied is aan banden gelegd. Dit is in lijn met het provinciale beleid (Verordening Ruimte) die ook de ontwikkeling van nieuwe woningen in het buitengebied aan banden legt.

Er zijn een aantal uitzonderingen waarbij woningbouw in het buitengebied mogelijk is:

- Ruimte voor ruimte: we gaan een nieuwe werkwijze toepassen omdat op dit moment iedereen met stedenbouwkundig geschikte grond een Ruimte voor Ruimte-woning kan bouwen nadat een titel is aangekocht bij de Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte. Ieder weiland op een goede plek kan op deze manier worden bebouwd wat betekent dat het buitengebied verder versteend zonder dat er een kwaliteitsverbetering van het buitengebied tegenover staat. Dit willen we voorkomen omdat we juist bezig zijn om het buitengebied verder te ontstensen en te verbeteren. We willen daarom Ruimte voor Ruimte alleen toestaan wanneer dit direct toepasbaar is wanneer een intensieve veehouderij wordt beëindigd (dan hoeft wellicht geen titel aangekocht te worden), bij het saneren van een niet intensieve veehouderij (waarbij een titel wordt gekocht bij de Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte) of wanneer een probleemlocatie wordt beëindigd. In bebouwingsconcentraties of in kernrandzones kan dan op kwalitatief geschikte locaties een Ruimte voor Ruimte-woning gerealiseerd worden. Hierbij zetten we als gemeente in op lokale kwaliteitsverbetering. De beëindiging van de veehouderij of de probleemlocatie maakt hier dan onderdeel van uit. We hopen dat dit een extra kans vormt voor met name stoppende niet intensieve veehouderijen. Er zullen combinaties tussen partijen met geschikte locaties en een stoppende veehouderij moeten ontstaan. Op deze manier ontstaat binnen de gemeentegrenzen een kwaliteitsverbetering en wordt niet onnodig bebouwing toegevoegd aan het

buitengebied terwijl lokaal geen sprake is van een kwaliteitsverbetering.

Bij de ontwikkeling van Ruimte voor Ruimte woningen krijgt de gemeente geld dat geïnvesteerd moet worden in een kwaliteitsverbetering van het buitengebied (zie hoofdstuk 4).

- Ontwikkeling van een landgoed: in gebieden die de aanduiding groenblauwe mantel hebben is het mogelijk om een landgoed te ontwikkelen. Op een landgoed mogen nieuwe woningen gerealiseerd worden waarbij ook natuur ontwikkeld wordt. Een landgoed heeft een minimale omvang van 10 hectare.
- Splitsing van cultuurhistorisch waardevolle panden: in het bestemmingsplan Buitengebied 2017 zijn de cultuurhistorisch waardevolle panden in het buitengebied benoemd. Om de kans op het behoud van de aanwezige cultuurhistorische waarden te vergroten is het mogelijk om deze panden te splitsen in twee woningen. Aan het splitsen van cultuurhistorisch waardevolle panden worden eisen gesteld. Deze zijn opgenomen in het bestemmingsplan Buitengebied 2017, eerste herziening.
- Tijdelijke huisvesting: het is mogelijk om tijdelijke huisvesting te realiseren. Hierbij kan gedacht worden aan het huisvesten van seizoensarbeiders⁶ of kenniswerkers⁷. Voor seizoensarbeiders is het van belang dat ze op een relatief korte afstand tot voorzieningen (o.a. supermarkt) wonen omdat ze vaak niet beschikken over eigen vervoersmiddelen. Het is van belang dat tijdelijk te huisvesten personen zo volledig mogelijk in de samenleving worden opgenomen. Er moet sprake zijn van een scheiding tussen werk en huis (niet huisvesten bij het werk). In een cluster van bebouwing in het buitengebied zou dit onder andere kunnen of bij gebouwen die nabij kernen met voorzieningen zijn gelegen. Voor arbeidsmigranten is een beleidskader opgesteld. De tijdelijke huisvesting van seizoensarbeiders of kenniswerkers is in alle gevallen maatwerk. Naast tijdelijke huisvesting van seizoensarbeiders of kenniswerkers is het ook mogelijk om tijdens de bouw of verbouwing van een woning een tijdelijke woning te realiseren die na afloop wordt gesloopt/verwijderd.
- Nieuwe vormen van wonen: we staan als gemeente open voor nieuwe vormen van wonen, gedacht kan worden aan ecologisch wonen, tiny houses en dergelijke. Omdat het hier om nieuwe vormen van woningbouw gaat betreft dit maatwerk waarbij een integrale afweging plaatsvindt. Op basis van provinciaal beleid is het niet zonder meer mogelijk om nieuwe vormen van wonen in het buitengebied toe te staan. Er moet sprake zijn van een gebiedsgerichte meerwaardebenadering. Daarnaast kunnen dergelijke ontwikkelingen enkel in gebieden die in de provinciale interim omgevingsverordening zijn aangeduid als verstedelijking afweegbaar.

⁶ Seizoensarbeiders: ook wel arbeidsmigranten genoemd. Over het algemeen vaak wat praktischer opgeleid en zijn hier op tijdelijke basis.

⁷ Kenniswerker: ook wel expat genoemd. Een expat is iemand die tijdelijk in een land werkt met een andere cultuur dan waar hij of zij in is opgegroeid. Onder expats verstaan we meestal hoogopgeleide mensen. Het verblijf in het buitenland kan permanent zijn, maar is over het algemeen tijdelijk. Expats worden vaak door hun werk naar het buitenland gezonden.

Wat is Ruimte voor Ruimte?

Het is een door de provincie opgezette regeling waarbij als tegenprestatie voor het slopen van agrarische stallen en het inleveren van fosfaatrechten het recht verkregen wordt om een woning te bouwen in het buitengebied. Het is één van de weinige regelingen die nieuwbouw van woningen in het buitengebied mogelijk maakt. Eén Ruimte voor Ruimte-titel staat gelijk aan de sloop van ten minste 1000 m² agrarische stallen van een intensieve veehouderij en het inleveren van 3.500 kilogram aan geregistreerde rechten betreffende fosfaatproductie. In principe kunnen verworven Ruimte voor Ruimte-titels in elke gemeente gerealiseerd worden. Iedere gemeente heeft echter beleidsvrijheid om te bepalen hoe daarmee omgegaan wordt.

Om versnipperde verstening als gevolg van het op willekeurige plekken ontwikkelen van woningen te voorkomen zijn Ruimte voor Ruimte-ontwikkelingen alleen mogelijk in kernrandzones (250 meter rond een dorp) of in aangewezen bebouwingsconcentraties. Dit zijn clusters van bebouwing waarbij vaak van oudsher al woningen zijn gelegen. De gemeente Eersel heeft in de structuurvisie 2011 meerdere bebouwingsconcentraties aangewezen. Voor ieder van deze bebouwingsconcentraties is een ontwikkelperspectief uitgewerkt.

- Het omzetten van een (agrarische) bedrijfswoning naar een burgerwoning. In het bestemmingsplan Buitengebied 2017 zijn de eisen hiervoor aangegeven.

In het verleden kwam het voor dat voormalige stallen binnen een woonbestemming zijn opgenomen. Dit betekent dat op dit moment sprake is van een woonbestemming met naast een burgerwoning een grote hoeveelheid aan bijgebouwen. De mogelijkheden voor andere functies in deze bijgebouwen zijn beperkt. Het gaat immers om bijgebouwen bij een woning. De bijgebouwen dienen dan ook als zodanig gebruikt te worden.

Sociale, culturele, educatieve en zorgvoorzieningen

In de huidige situatie zijn in het buitengebied al enkele zorggerelateerde functies aanwezig. De grootste is Lunetzorg locatie De Donksbergen, een zorginstelling die ligt tussen de kern van Duizel en het Kempisch Bedrijven Park (KBP). Daarnaast is bij een aantal agrarische bedrijven een zorgboerderij gerealiseerd en is er een kinderopvang gerealiseerd.

Met name vanwege de vergrijzing is steeds meer behoefte aan zorgvoorzieningen. Vanwege de rust en de ruimte is het buitengebied geschikt voor zorggerelateerde functies waaronder dagbesteding of zorgtoerisme (met overnachtingsmogelijkheden). Kleinschalige zorginitiatieven in het buitengebied zijn acceptabel, mits ingepast in hun omgeving. Het is wel van belang om een onderscheid te maken tussen regulier wonen en "zorg"-wonen. Regulier wonen (zie de vorige paragraaf) is niet zonder meer mogelijk in het buitengebied. "Zorg"-wonen is wel mogelijk onder voorwaarden en in geschikte gebieden.

Onder “zorg”-wonen verstaan we woon- en verblijfsvormen met intensieve (24-uurs) zorg en begeleiding. Het betreft vormen van niet-zelfstandig wonen in een intramurale setting of kleinschalige vormen van groepswonen. De bewoners zijn mensen die aangewezen zijn op 24 uren-zorg en -verblijf.

Ook sociale, culturele en educatieve activiteiten zijn mogelijk in het buitengebied. Voorbeelden zijn een atelier of educatieve activiteiten bij het ontwikkelen van andere soorten gewassen of ambachtelijke producten.

Vrijtijdseconomie

Recreatie en toerisme zijn van grote maatschappelijke en economische betekenis voor de gemeente Eersel. Het buitengebied kenmerkt zich door een veelheid aan recreatieve routes voor fietsers, wandelaars, ruiters en mountainbikers. Ook zijn in het buitengebied een aantal grote recreatieve voorzieningen gelegen waaronder Ter Spegelt, landgoed Duynenwater, Eurocamping en twee golfbanen (Caves nabij Wintelre en Gendersteyn tussen Veldhoven en Steensel). Het gaat om zowel dag- als verblijfsrecreatieve voorzieningen.

In het buitengebied liggen daarnaast kleinere recreatieve voorzieningen waaronder kampeerboerderijen, groepsaccommodaties, minicampings, horeca en bed & breakfasts. Het betreft voor een deel recreatieve voorzieningen als nevenactiviteit bij agrarische bedrijven. Daarnaast zijn in het buitengebied sportfaciliteiten aanwezig waaronder sportparken, tennisbanen, maneges en een motorcrossterrein (Hapert-Eersel, dit ligt voor een klein deel op het grondgebied van de gemeente Eersel). Ook zijn in het buitengebied diverse scoutings en gildes gevestigd.

In het buitengebied is zijn ook horecavoorzieningen aanwezig. De meeste horeca maakt onderdeel uit van een andersoortig bedrijf, bijvoorbeeld als nevenactiviteit bij een agrarisch bedrijf. Uitzondering hierop zijn een drietal restaurants. Ook is op de hoek van de Postelseweg en de Bredasebaan een vaste standplaats voor ijs aanwezig.

Als gemeente staan we positief tegenover nieuwe recreatieve functies in het buitengebied om de bestaande recreatieve voorzieningen verder te versterken of om nieuwe, ontbrekende functies toe te voegen. Er is met name behoefte aan

voorzieningen die binnen de categorie “experience” vallen. Leisure (vrijtijdseconomie) is namelijk in te delen in drie categorieën:

- **Slow:** dit gaat om leisure waarbij het beleven van de natuurlijke omgeving voorop staat, voorbeelden zijn wandel- en fietspaden. In het buitengebied is reeds een uitgebreid netwerk van wandel-, fiets-, mountainbike- en ruiterspaden aanwezig. Verdere uitbreiding is niet nodig. Wel is het van belang om deze paden op orde te houden en om knelpunten op te lossen, dit is een taak die voornamelijk bij de gemeente ligt;
- **Urban:** hierbij wordt de recreant onderdeel van de beleving zonder actief deel te nemen. Voorbeelden zijn een museumbezoek of uit eten gaan bij een restaurant. Hiervan is ook voldoende aanwezig, verdere uitbreiding is in principe niet nodig;
- **Experience:** het gaat om een actieve deelname aan beleving, bijvoorbeeld fietsen in de bomen of door het water, watersport of het bezoeken van een attractie. Hiervan is binnen de gemeentegrenzen onvoldoende aanwezig. Uitbreiding van het aanbod is wenselijk om de recreatieve sector verder te versterken. Wel moet het gaan om vormen van beleving die passen bij de kleinschaligheid van de gemeente Eersel.

De meeste soorten verblijfsrecreatie zijn voldoende aanwezig. Een uitzondering hierop is een kwalitatieve hotelvoorziening, hier is onvoldoende aanbod van aanwezig. Een hotel met een grootschalig karakter behoort tot de mogelijkheden, dit is altijd maatwerk. Belangrijk hierbij is dat de plek zich hiervoor leent. Daarnaast is er ruimte voor de ontwikkeling van kwalitatief hoogwaardige verblijfsrecreatie met een jaarrond exploitatie. Veel verblijfsrecreatieve voorzieningen zijn namelijk in het winterseizoen gesloten.

Het is wenselijk om in het buitengebied enkele pleisterplaatsen te ontwikkelen waar mensen onderweg kunnen recreëren (bijvoorbeeld een restaurant/café nabij wandelroutes). Bij deze pleisterplaatsen is een horecazaak denkbaar zodat recreanten ter plaatse een drankje kunnen nuttigen of een hapje kunnen eten. In het buitengebied is al een pleisterplaats aanwezig ter plaatse van recreatiepark Ter Spegelt. Het is daarnaast wenselijk om op een drietal andere locaties (zie figuur 2.1) pleisterplaatsen te ontwikkelen, namelijk:

- In het gebied nabij de Run;
- In het gebied van de Levende Beerze;
- Nabij het Groot en Klein meer, buiten de bossen aan de zijde van Wintelre.

Figuur 2.1 Locaties waar pleisterplaatsen gewenst zijn en de bestaande pleisterplaats bij recreatiepark Ter Spegelt.

Verdere grootschalige uitbreiding van horeca, buiten de pleisterplaatsen is niet aanbevolen in het buitengebied. Als nevenactiviteit bij een agrarisch bedrijf bestaan wel beperkte mogelijkheden ter ondersteuning van de agrarische bedrijfsvoering. Wanneer het om een goedlopende horecavoorziening gaat en het agrarische bedrijf stopt volledig dan bestaan mogelijkheden om van de nevenactiviteit de hoofdactiviteit te maken.

Water en natuur

In het buitengebied liggen verschillende natuurgebieden waaronder drie natuurgebieden die op Europees niveau zijn beschermd (Groot en Klein Meer, de Run en Kleine Beerze). Ook maken gebieden deel uit van het natuurnetwerk Nederland, waaronder het Rouwven, de Buikheide, Wolfshoeksche heide, De Pan en de Cartierheide.

De bossen zijn grotendeels in eigendom van de gemeente. Een deel is in erfpacht bij Staatsbosbeheer. Daarnaast zijn enkele bospercelen in eigendom van Staatsbosbeheer, de gemeente Veldhoven, Natuurmonumenten, Brabants Landschap en particulieren.

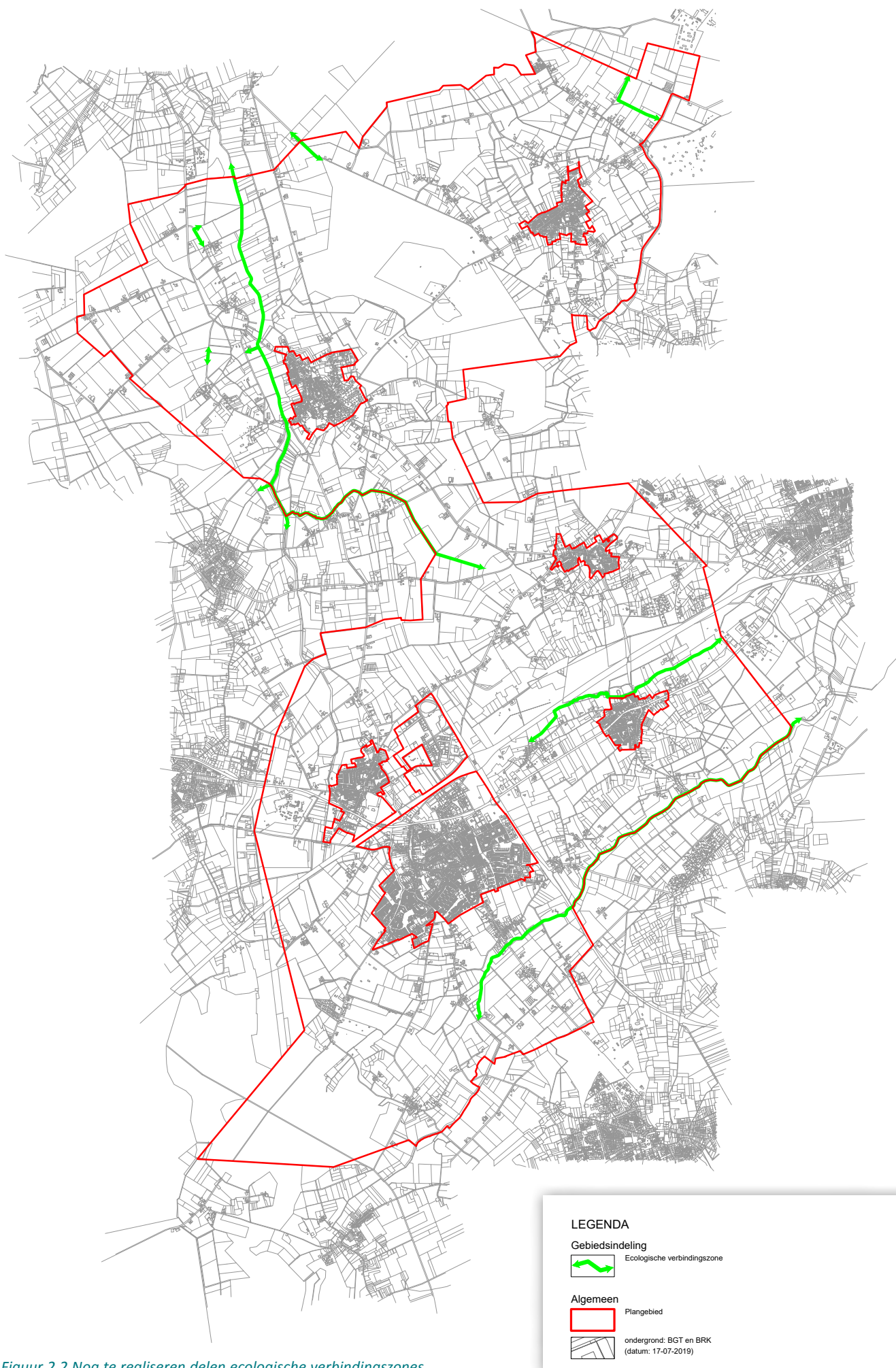
Op dit moment zijn enkele natuurontwikkelingen gaande. Het gaat om beekherstelprojecten (de Run, de Gender) en om de ontwikkeling van de Levende Beerze. Daarnaast is nabij de Run een gestuurd waterbergingsgebied in voorbereiding. Ook zijn ontwikkelingen gaande om de biodiversiteit te versterken.

In 2017 is door de gemeenteraad het plan Groen Loont! vastgesteld. Hierin zijn belangrijke uitgangspunten opgenomen rondom het bestaande groen in de gemeente en hoe we er mee om willen gaan. Daarnaast is ook vastgelegd dat nieuwe initiatieven ingepast moeten worden. In het beleidsstuk was echter geen exacte uitwerking opgenomen van een dergelijke landschappelijke inpassing. Om dit meer handen en voeten te geven is in bijlage 1 een nadere uitwerking van de landschappelijke inpassing opgenomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in drie soorten gebieden (oude cultuurgronden, beekdallandschap en heideontginningslandschap). Per gebied zijn voor het voorerf, achtererf en het landschap de inpassingsmogelijkheden aangegeven.

In Groen Loont! zijn de ecologische verbindingzones benoemd. Een deel ervan is inmiddels gerealiseerd een ander deel moet nog gerealiseerd worden (zie figuur 2.2). Bij ruimtelijke ontwikkelingen in de buurt van ecologische verbindingzones (evz's) die nog niet gerealiseerd zijn bekijken we kritisch of een ontwikkeling de ruimtelijke ontwikkeling van de evz niet in de weg zal staan in de toekomst.

Duurzaamheid

We streven als gemeente naar duurzaamheid en een energie-neutrale gemeente. Dit betekent dat in de toekomst meer ruimte nodig is voor het duurzaam opwekken van energie. De mogelijkheden voor de opwekking van duurzame energie worden onderzocht in een separate studie naar grootschalige zon- en windenergie in de Kempen. Dit wordt naar verwachting begin 2020 vastgelegd in separaat beleid.

Figuur 2.2 Nog te realiseren delen ecologische verbingszones

2.2 Gebiedsgerichte keuzes

Het buitengebied is niet overal hetzelfde. Verschillende gebieden hebben andere kenmerken en eigenschappen. Het buitengebied is daarom in een aantal deelgebieden ingedeeld, functiezones genoemd. In figuur 2.3 is dit gevisualiseerd. De aangeduide functiezones zijn tot stand gekomen op basis van de geografische ligging, eventuele beleidsmatige gebiedsdoelstellingen en samenhang met de dorpskernen binnen de gemeente. In het buitengebied is sprake van ontwikkelingsmogelijkheden die samenhangen met de structuur en omvang van kernen en relatie met het omliggende gebied.

In deze paragraaf zijn de functiezones beschreven en de gemeentelijke visie erop. Per functiezone zijn de ontwikkelingsmogelijkheden beschreven. Kwaliteitsverbetering is het uitgangspunt voor het hele buitengebied. Bepaalde functiezones zijn geschikt voor bepaalde ontwikkelingen terwijl andere functiezones dat niet zijn. Per functiezone is aangegeven welke functies wenselijk, mogelijk en ongewenst zijn. Een functie die “wenselijk” is, draagt bij aan de gemeentelijke ambities. Een functie die “mogelijk” is, is toegestaan binnen een gebied maar draagt niet per definitie bij aan het ideaalbeeld voor het gebied. Door te zoneren wordt een wildgroei aan activiteiten voorkomen. De zonering geeft sturing aan nieuwe ontwikkelingen in het buitengebied en de tegenprestaties waarmee meer ruimtelijke kwaliteit kan ontstaan.

In de tabellen is per functiezone ingegaan op diverse functies. Per functie is aangegeven of een functie wenselijk, mogelijk of niet wenselijk is. Uiteraard is het ook mogelijk dat op locaties sprake is van een combinatie van functies. Het van belang dat sprake is van een logische invulling van een locatie waarbij functies bij elkaar te passen en elkaar waar mogelijk versterken. Vanuit het ideaalbeeld zijn bepaalde functies wellicht niet hetgeen waar aan in eerste instantie gedacht wordt bij de invulling van het buitengebied. Echter door de, naar verwachting, grote hoeveelheid VAB's is het wenselijk om mogelijkheden aan te reiken aan deze stoppende agrariërs. Gestimuleerd moet worden dat overtollige bebouwing wordt gesloopt en daarnaast moet de bebouwing die niet gesaneerd wordt een goede, passende invulling krijgen. Dit om problemen te voorkomen (o.a. verpaupering, criminaliteit). Door bepaalde functies toe te laten waar in het buitengebied wellicht niet in eerste instantie aan wordt gedacht en door kwaliteitseisen te stellen wordt een kwaliteitsverbetering van het buitengebied behaald.

De tabellen geven een algemeen beeld van de mogelijkheden per functiezone. Iedere locatie is echter uniek wat betekent dat lokale omstandigheden ertoe kunnen leiden dat ontwikkelingen niet mogelijk zijn. Een belangrijke component hierin is milieu wet- en regelgeving. Dit betekent dat afstanden aangehouden moeten worden tussen hinderveroorzakende en gevoelige functies. Een voorbeeld is externe veiligheid. Belangrijke risicobronnen binnen de gemeentegrenzen zijn de A67 en enkele LPG-tankstations. Naar nieuwe functies nabij deze risicobronnen zal dan ook kritisch gekeken worden of sprake is van een veilige fysieke leefomgeving. Hoe groter de afstand tot de risicobronnen hoe groter de veiligheid. Ook kunnen bouwwerken bescherming bieden en wordt gekeken of het om een kwetsbare groep gaat (bijvoorbeeld ouderen of kinderen). Dit kan betekenen dat op

een locatie extra eisen worden gesteld aan bepaalde functies om te zorgen voor een veilige fysieke leefomgeving door bijvoorbeeld te zorgen dat hulpdiensten snel en effectief kunnen optreden en dat mensen bekend zijn met risico's en weten hoe ze moeten handelen. Voorzieningen in de zorg moeten toegankelijk zijn voor inwoners en bezoekers en op hen afgestemd zijn.

Figuur 2.3 Zoneringskaart

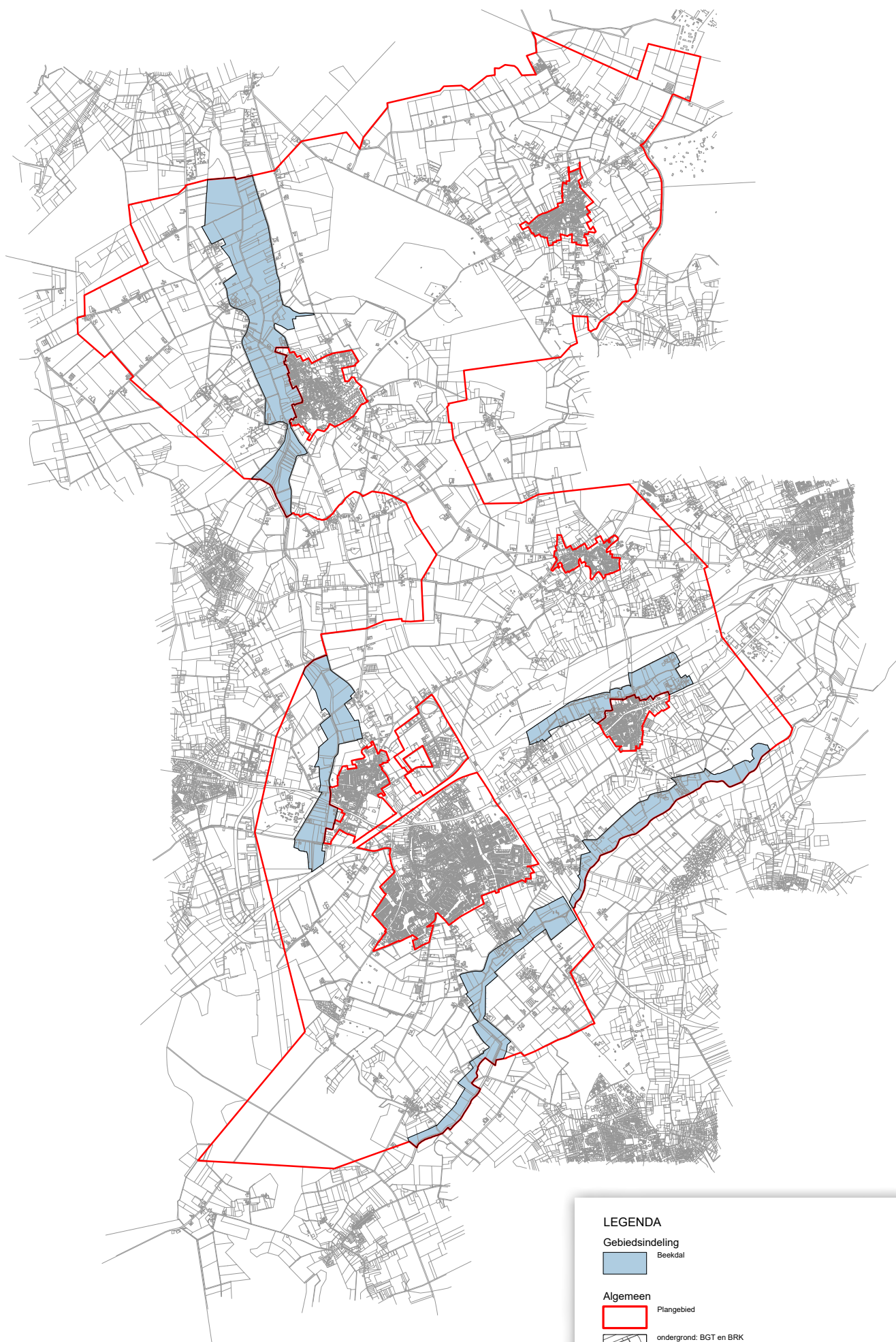
Beekdalen

De beekdalen langs de Gender, de Run en de Kleine Beerze, inclusief bijbehorende bos- en natuurgebieden, maken onderdeel uit van de functiezone beekdalen. In deze gebieden staat de beek voorop. Deze gebieden zijn primair gericht op het herstel en de continuering van herkenbare ruimtelijke structuren: de beek als stroomdraad, haakse verkavelingen en verdichte beekdalranden. In deze gebieden wordt gestreefd naar een versterking en verdere ontwikkeling van natuur en landschap en meer ruimte voor een dynamisch watersysteem. De beken zelf zijn grotendeels aangeduid als ecologische verbindingszone.

De beken en beekdalen van de Run, Gender en Kleine Beerze worden doorontwikkeld als landschappelijke en ecologische aders door het hart van het buitengebied van Eersel. Grondgebonden agrarisch gebruik vormt blijvend één van de belangrijkste gebruiksfunctie; extensieve recreatie is ondergeschikt.

In onderstaande tabel is voor de functiezone beekdalen aangegeven welke functies we als wenselijk, mogelijk (binnen bestaande bebouwing) en als ongewenst zien. Nieuwe bebouwing is in beekdalen niet wenselijk. Wel zijn binnen deze functiezone enkele agrariërs aanwezig. Wanneer zij besluiten te stoppen zijn er mogelijkheden voor herbestemming waarbij nieuwe functies een plek krijgen in bestaande bebouwing.

Zonering – beekdalen	Wenselijk	Mogelijk in bestaande bebouwing bij een VAB	Ongewenst
Agrarische bedrijven	Weidebouw, grondgebonden landbouw. Natuurinclusieve landbouw.		Niet grondgebonden. Intensieve veehouderij. Kapitaal intensieve teelt.
Agrarische verwante bedrijven		x	
Agrarisch technische hulpbedrijven		x	
Ambachtelijke bedrijven		Ambachten en overige productiebedrijven	
Zakelijke dienstverlening		Kantoor- en vergaderlocaties (beperken publieksaantrekking).	
Dagrecreatie	Extensief: experience, routegebonden recreatie		Intensief
Verblijfsrecreatie		Kleinschalig. Nieuwe vormen	Grootschalig
Horeca		Ondergeschikt bij toeristische / agrarische functie	
Detailhandel		Als nevenactiviteit.	
Wonen		Landgoed met natuurontwikkeling, splitsing van cultuurhistorisch waardevolle bebouwing, omzetten bedrijfswoning naar burgerwoning.	Overige woningbouw waaronder Ruimte voor Ruimte.
Sociale / culturele / educatieve / zorgvoorzieningen		Seniorenzorg, kinderopvang, wooncombinaties.	
Opslag		Bij voorkeur gerelateerd aan ambachten, statische opslag.	

Figuur 2.4 Beekdalen

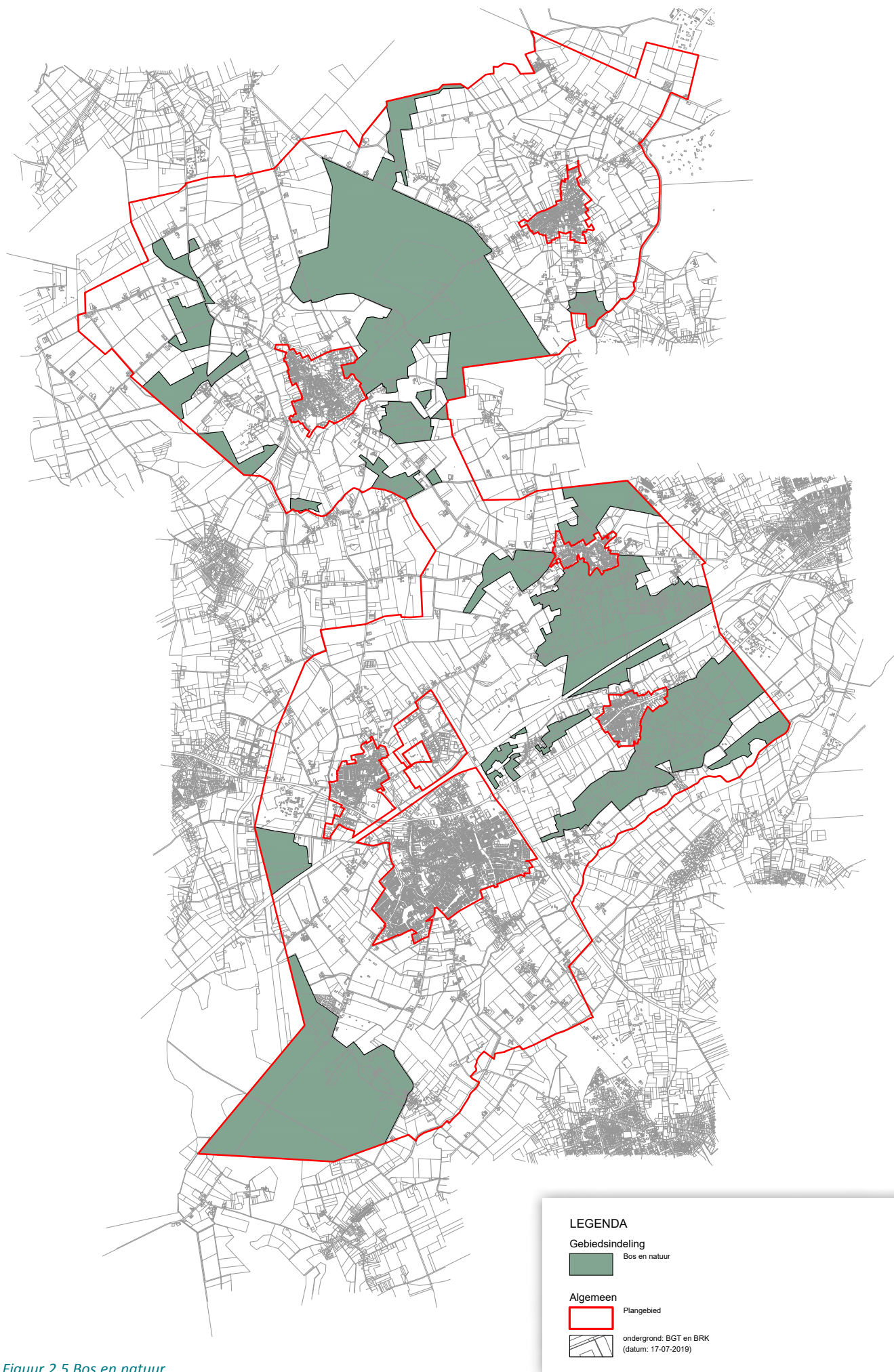
Bos en natuur

De bestaande bos- en natuurgebieden maken onderdeel uit van deze functiezone. Te denken valt aan de Cartierheide, Groot- en Kleinmeer, Rouwven, Buikheide, Wolfshoeksche Heide en De Pan. In deze gebieden is de natuur de belangrijkste functie. In de bossen is de versterking van de landschappelijke diversiteit wenselijk. In bos- en natuurgebieden is recreatief medegebruik mogelijk. De mogelijkheden voor andere functies zijn zeer beperkt. De ambitie is om de natuurgebieden verder te

versterken, onder andere door enkele ecologische verbindingzones te realiseren.

In onderstaande tabel is voor de functiezone bos en natuur aangegeven welke functies we als wenselijk, mogelijk en als ongewenst zien. Nieuwe bebouwing is in bos- en natuurgebieden niet wenselijk. Wel zijn binnen deze functiezone enkele agrariërs gelegen. Wanneer zij besluiten te stoppen zijn er mogelijkheden voor herbestemming.

Zonering – bos en natuur	Wenselijk	Mogelijk in bestaande bebouwing bij een VAB	Ongewenst
Agrarische bedrijven	Combinatie met bosbouw. Natuurinclusieve landbouw		Intensieve veehouderij. Grootschaligheid
Agrarische verwante bedrijven			x
Agrarisch technische hulpbedrijven			x
Ambachtelijke bedrijven		Ambachten zonder milieulast.	
Zakelijke dienstverlening		Kantoor- en vergaderlocaties (beperken publieksaantrekking).	
Dagrecreatie	Extensief: experience, routegebonden recreatie		Intensief. Niet locatiegebonden experience leisure
Verblijfsrecreatie		Kleinschalig, exclusief. Nieuwe vormen	Grootschalig
Horeca		Ondergeschikt bij toeristische / agrarische functie	
Detailhandel		Als nevenactiviteit	
Wonen		Landgoed in combinatie met natuurontwikkeling, splitsing van cultuurhistorisch waardevolle bebouwing, omzetten bedrijfswoning naar burgerwoning.	Overige woningbouw waaronder Ruimte voor Ruimte.
Sociale / culturele / educatieve / zorgvoorzieningen	Natuureducatie		x
Opslag			x

Figuur 2.5 Bos en natuur

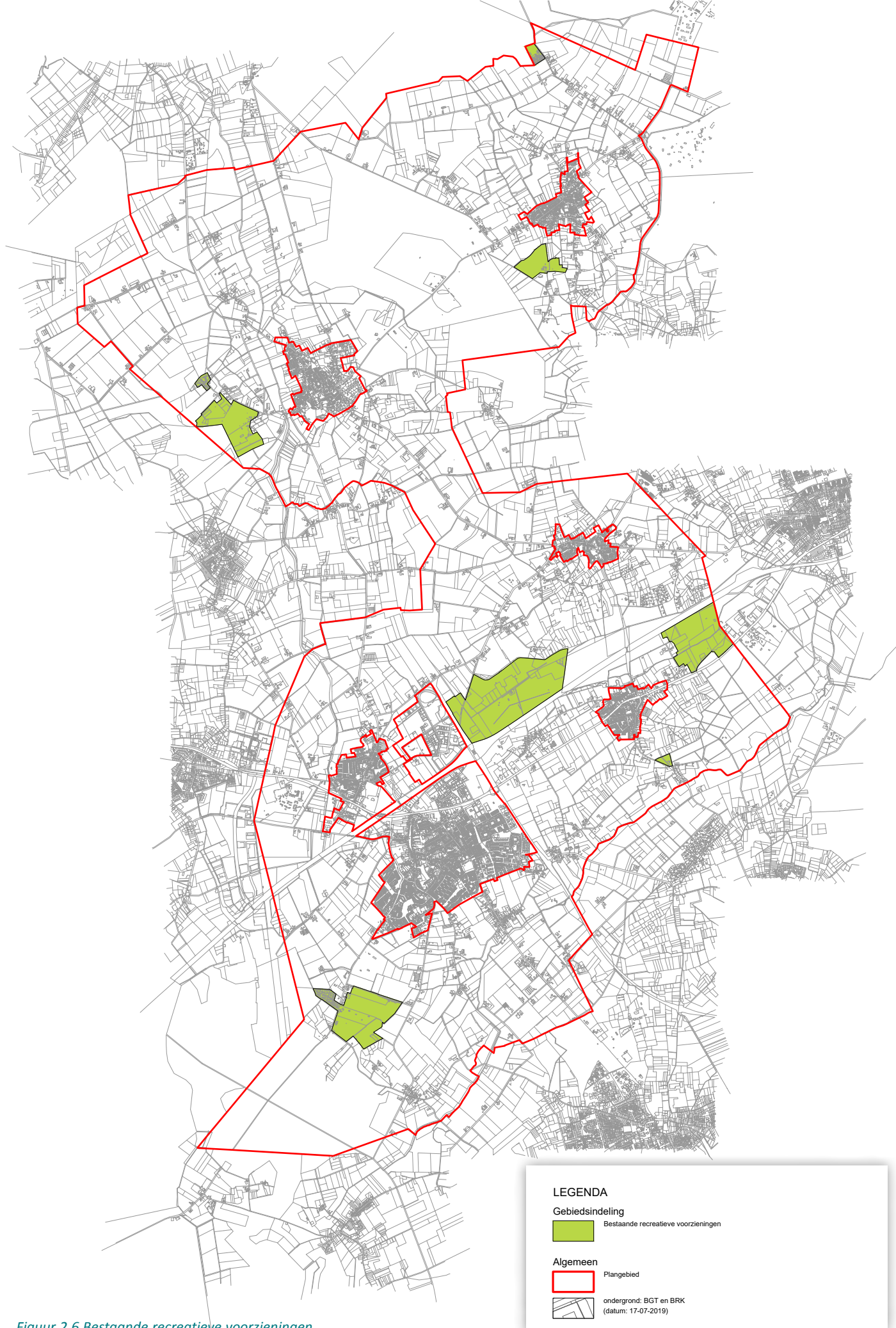

Bestaande recreatieve voorzieningen

In de gemeente zijn enkele grootschalige recreatieve voorzieningen aanwezig, het gaat om recreatiecentrum Ter Spegelt (inclusief het bungalowpark), de Eurocamping, chaletpark "Rustika", landgoed Duynenwater (het voormalige E3-strand), golfbaan Gendersteyn, golfbaan het Caves, groepsaccommodatie

De Stevert en visvijver Het Biesven. Binnen deze functiezone staan deze bestaande recreatieve voorzieningen voorop. Deze functiezone is niet verder uitgewerkt omdat enkel recreatieve voorzieningen mogelijk zijn binnen deze functiezone. Ontwikkelingen binnen deze functiezone zijn altijd maatwerk en worden integraal afgewogen.

Figuur 2.6 Bestaande recreatieve voorzieningen

Recreatieve schakelzone

De gemeente Eersel is een grote groene oase, met recreatieve en toeristische mogelijkheden. Dit vraagt een fraai dorp en landschap en versterking van natuur, ter compensatie van de afnemende landbouw. Gronden in en nabij bestaande (grootschalige) recreatieve voorzieningen binnen de gemeente maken deel uit van de recreatieve schakelzone. Het gaat om gronden nabij landgoed Duynenwater, recreatiecentrum Ter Spegelt, de Eurocamping en golfbaan Gendersteyn. Binnen deze gebieden is ruimte voor de verdere (kwalitatieve) ontwikkeling van de bestaande recreatiebedrijven en uitbreiding van recreatieve voorzieningen ter versterking van de recreatieve mogelijkheden. Daarnaast betreft deze zone de gronden gelegen

tussen de bestaande, grootschaligere recreatieve voorzieningen en woonkernen, ten zuidwesten en zuidoosten van Eersel en ten zuidwesten van Kneghel. Deze gebieden vormen een recreatief uitloophet. In aanvulling op de bestaande recreatieve voorzieningen is een toename van kleinschalige recreatieve mogelijkheden (bijvoorbeeld een kleinschalige natuurspa) samen met een versterking van natuur en landschap mogelijk. Deze gebieden bieden kansen voor functiemenging van functies op het gebied van dagrecreatie, verblijfsrecreatie, sociaal culturele voorzieningen, horeca, ambachtelijke dienstverlening en wonen. In onderstaande tabel is voor de functiezone recreatieve schakelzone aangegeven welke functies we als wenselijk, mogelijk en als ongewenst zien.

Zonering – recreatieve schakelzone	Wenselijk	Mogelijk	Ongewenst
Agrarische bedrijven	Natuurinclusieve landbouw.	Grondgebonden vormen. Nieuwe vormen.	Intensief
Agrarische verwante bedrijven		In bestaande bebouwing	
Agrarisch technische hulpbedrijven		In bestaande bebouwing	
Ambachtelijke bedrijven	Ambachten, museumfuncties	Overige productiebedrijven met milieucategorie 1-2	
Zakelijke dienstverlening		Vergader- en kantoorlocaties (beperken publieksaantrekking).	
Dagrecreatie	Experience, ondersteuning toerisme en routegebonden recreatie.		Grootschalig
Verblijfsrecreatie	Kleinschalig, hoogwaardig, uiteenlopend aanbod.		Grootschalig
Horeca	Ondergeschikt bij recreatie / agrarische functie.		Grootschalig
Detailhandel		Als nevenactiviteit.	
Wonen		Ruimte voor Ruimte, landgoed, splitsing van cultuurhistorisch waardevolle bebouwing, omzetten bedrijfswoning naar burgerwoning.	
Sociale / culturele / educatieve / zorgvoorzieningen	Galerie, tentoonstellingen, museumfunctie	Seniorenzorg, kinderopvang, , intramuraal, dagbesteding, zorgtoerisme.	
Opslag		Gerelateerd aan ambachten, statische opslag.	

Figuur 2.7 Recreatieve schakelzones

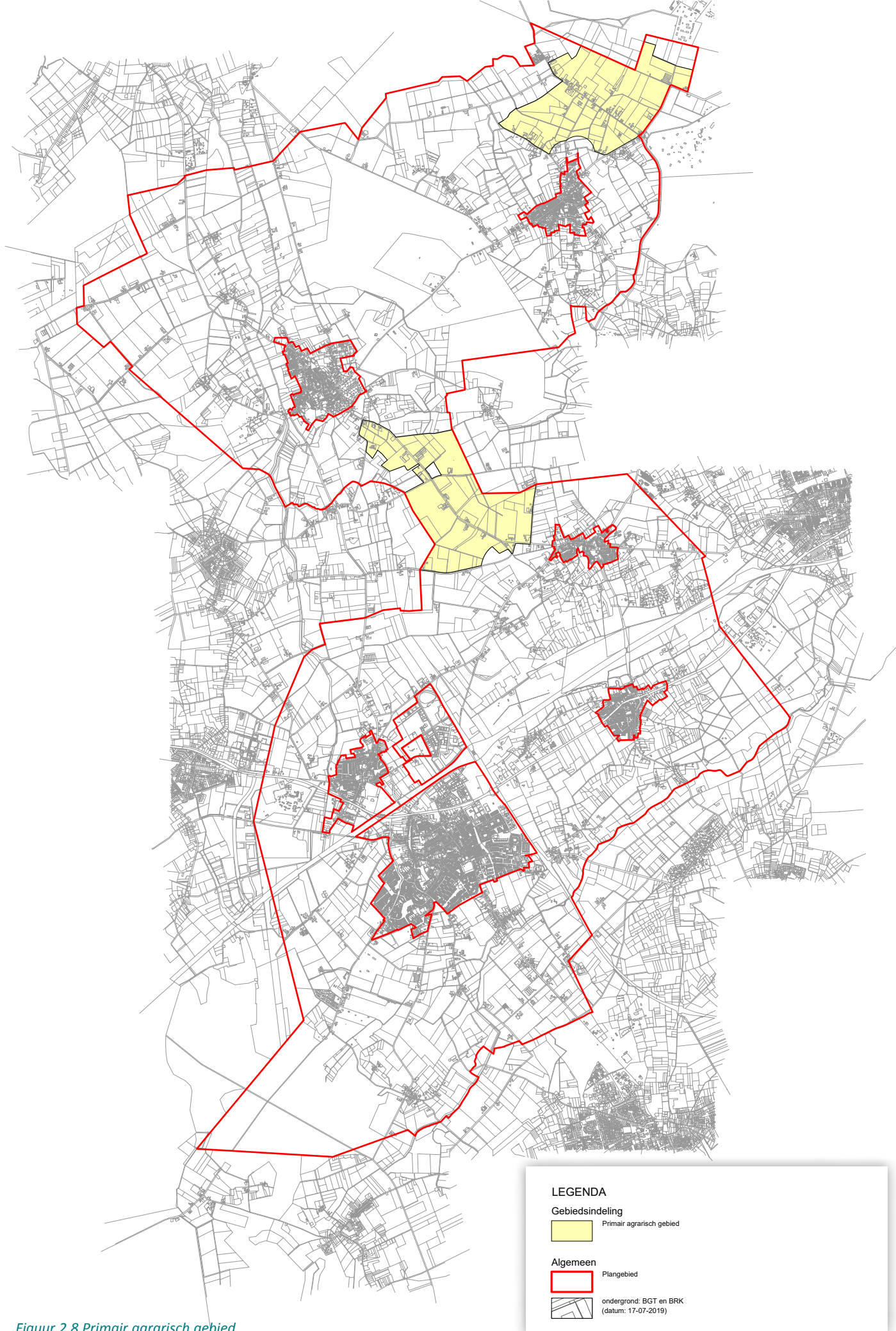
Primair agrarisch gebied

In het verleden waren binnen de gemeente landbouw-ontwikkelingsgebieden (LOG's) aangewezen. Het ging om drie gebieden: ten noorden van Wintelre, ten noordoosten van Duizel en ten zuiden van Eersel. Dit betreft veelal grootschalige (jonge) heideontginningen. De LOG's zijn inmiddels vervallen. De gebieden met de functiezone primair agrarisch gebied zijn in deze visie verkleind ten opzichte van de Structuurvisie Eersel 2011 omdat in de loop der jaren functiemenging heeft plaatsgevonden. In veel gebieden is dan ook geen sprake meer van primair agrarisch gebied. Er zijn nog twee gebieden (ten zuiden van Vessem en ten noordoosten van Wintelre) over gebleven met de functiezone primair agrarisch gebied. Binnen

deze gebieden wordt, binnen bestaande wet- en regelgeving, maximaal de ruimte geboden aan agrarische ontwikkeling, met name aan niet grondgebonden landbouw. Aangezien in deze gebieden de landbouw het primaat heeft, wordt hier selectief omgegaan met functieontwikkelingen: landbouw en daaraan gerelateerde functies krijgen maximaal de ruimte. Bedrijfsontwikkeling dient samen te gaan met een goede landschappelijke inpassing van erven en bebouwing.

In onderstaande tabel is voor de functiezone primair agrarisch gebied aangegeven welke functies we als wenselijk, mogelijk en als ongewenst zien.

Zonering – primair agrarisch gebied	Wenselijk	Mogelijk	Ongewenst
Agrarische bedrijven	Primaat niet-grondgebonden vormen. Nieuwe vormen.		
Agrarische verwante bedrijven	x		
Agrarisch technische hulpbedrijven	x		
Ambachtelijke bedrijven		x	
Zakelijke dienstverlening			x
Dagrecreatie		Routegebonden recreatie	
Verblijfsrecreatie		Als nevenactiviteit.	
Horeca		Als nevenactiviteit.	
Detailhandel		Als nevenactiviteit.	
Wonen			x
Sociale / culturele / educatieve / zorgvoorzieningen		Als nevenactiviteit.	
Opslag		Bij voorkeur landbouw gerelateerd, statische opslag.	

Figuur 2.8 Primair agrarisch gebied

Agrarisch overgangsgebied

Dit betreft veelal gronden in een zone tussen de woonkernen en primair agrarisch gebied en bos- en natuurgebieden. Deze gronden maken vaak deel uit van oude ontginningsgronden. In deze gebieden, ligt het primaat bij het agrarisch gebruik, maar bestaan ook mogelijkheden voor functiemenging bijvoorbeeld bij VAB's of in bebouwingsconcentraties. Wel dient daarbij behoud van reële ontwikkelingsmogelijkheden voor de agrarische sector doorslaggevend te zijn bij de toetsing van functieveranderingen. Deze bedrijfsontwikkeling dient samen te gaan met een goede landschappelijke inpassing van erven en bebouwing en behoud

van de landschappelijke karakteristieken. Dicht bij de kernen zijn de ontwikkelingsmogelijkheden voor niet-agrarische functies het ruimst. De voorkeur gaat uit naar functies die een meerwaarde hebben voor de kernen, zoals: wonen, agrarisch verwante bedrijvigheid (bv. hovenier, dierenpension) en ambachtelijke dienstverlening (milieukundig 'lichte' bedrijven).

In onderstaande tabel is voor de functiezone agrarisch overgangsgebied aangegeven welke functies we als wenselijk, mogelijk en als ongewenst zien.

Zonering – agrarisch overgangsgebied	Wenselijk	Mogelijk	Ongewenst
Agrarische bedrijven	Primaat bij grondgebonden vormen. Nieuwe vormen.	Overige vormen.	
Agrarische verwante bedrijven	x		
Agrarisch technische hulpbedrijven	x		
Ambachtelijke bedrijven	x		
Zakelijke dienstverlening	Kantoor- en vergaderlocaties (beperken publieksaantrekking).		
Dagrecreatie	Experience, ondersteuning uitloop en routegebonden recreatie.		
Verblijfsrecreatie	Kleinschalig, hoogwaardig, hotelfuncties.		
Horeca		Ondergeschikt bij recreatie / agrarische functie	
Detailhandel		Als nevenactiviteit	
Wonen	Landgoed, splitsing van cultuurhistorisch waardevolle bebouwing, omzetten bedrijfswoning naar burgerwoning.	Ruimte voor Ruimte	
Sociale / culturele / educatieve / zorgvoorzieningen		Seniorenzorg, wooncombinaties, intramuraal, dagbesteding, zorgtoerisme.	
Opslag		Bij voorkeur gerelateerd aan landbouw, statische opslag.	

Figuur 2.9 Agrarisch overgangsgebied

Lokaal dorpsovergangsgebied

Dit betreft gronden, gelegen rondom woonkernen op de overgang naar het buitengebied waar vaak al sprake is van functiemenging. Deze gronden maken vaak onderdeel uit van kleinschalige oude ontginningen. De nadruk ligt hier op een kwalitatief hoge woonomgeving. Hier wordt versterking van het woon- en voorzieningenniveau van de woonkern voorgestaan. In aanvulling op de reguliere ontwikkelingen in de kern, biedt het gebied kansen voor functiemenging van kleinschalige functies op het gebied van wonen, agrarisch verwante bedrijvigheid,

hoogwaardig zorgaanbod, kleinschalige voorzieningen op gebied van detailhandel, horeca, kunst, cultuur en sport/recreatie.

Het is niet de bedoeling om het volledige gebied dat is aangeduid als lokaal dorpsovergangsgebied te verstenen. Wel is het zo dat de uitbreidingslocaties voor woningbouw (Duizel-Noord, Koemeersdijk en Postels Huufke) onderdeel uitmaken van dit gebied.

In onderstaande tabel is voor de functiezone lokaal dorpsovergangsgebied aangegeven welke functies we als wenselijk, mogelijk en als ongewenst zien.

Zonering – dorpsovergangsgebied	Wenselijk	Mogelijk	Ongewenst
Agrarische bedrijven		Akkerbouw. Natuurinclusieve landbouw. Nieuwe vormen.	Intensieve veehouderij
Agrarische verwante bedrijven		x	
Agrarisch technische hulpbedrijven			x
Ambachtelijke bedrijven		x	
Zakelijke dienstverlening	Kantoor- en vergaderlocaties (beperken publieksaantrekking).		
Dagrecreatie	Experience, ondersteuning uitloop en routegebonden recreatie.		
Verblijfsrecreatie	Kleinschalig, hoogwaardig.		
Horeca	Ondergeschikt bij recreatie / agrarische functie.		
Detailhandel		Als nevenactiviteit.	
Wonen	Landgoed, splitsing van cultuurhistorisch waardevolle bebouwing, omzetten bedrijfswoning naar burgerwoning.	Ruimte voor Ruimte	
Sociale / culturele / educatieve / zorgvoorzieningen	Seniorenzorg, kinderopvang, intramuraal, dagbesteding, zorgtoerisme.		
Opslag	Bij voorkeur gerelateerd aan ambachten, statische opslag.		

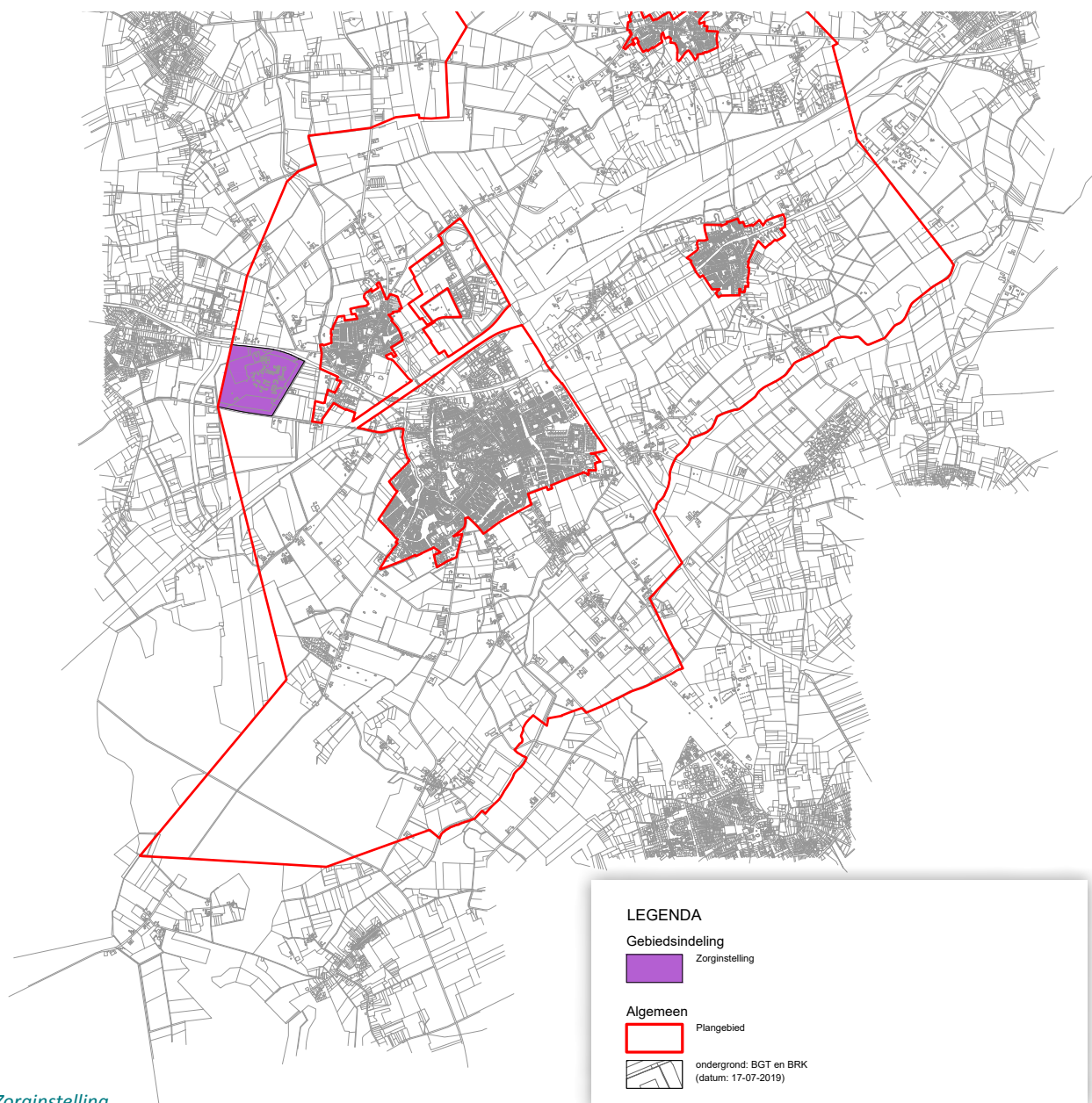
Figuur 2.10 Dorpsovergangsgebied

Woonzorginstelling

Binnen de gemeente is sprake van één woonzorginstelling, Lunetzorglocatie De Donksbergen. Deze instelling ligt ten zuidwesten van Duizel. Deze locatie heeft een specifieke

functiezone gekregen. Deze functiezone is vanwege de specifieke locatie niet omschreven. Ontwikkelingen op deze locatie zijn altijd maatwerk en worden integraal afgewogen.

Figuur 2.11 Zorginstelling

3. Maatwerk en kwaliteiten

3.1 Inleiding

We hebben te maken met een buitengebied in transitie. Steeds meer agrarische bedrijven kunnen niet langer voortbestaan. Omdat het slopen van alle vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing geen optie is wordt vaak gezocht naar een andere vorm als economische drager. Dit vraagt in sommige gevallen een maatwerk beoordeling over wat op een bepaalde locatie een passende invulling is. Vanuit een “ja, mits-houding” staat de gemeente open voor maatwerk. Maar het is van groot belang dat er plannen worden ingediend die bijdragen aan de kwaliteit van de leefomgeving. In dit hoofdstuk willen we ter inspiratie aangeven wat de gemeente Eersel verstaat onder kwaliteiten. Dat betekent dat een plan dat in kwaliteit voorziet eerder kan rekenen op een positieve grondhouding. De in dit hoofdstuk genoemde kwaliteiten zijn geen garantie dat we altijd mee werken aan een plan als men aan de uitgangspunten voldoet. Immers blijft dat ook van de aard en omvang van de activiteiten die op een locatie worden gevestigd afhankelijk en van de specifieke omgeving van een locatie.

3.2 Werkmethode kwaliteitspunten

De beoogde manier van werken rondom maatwerk is een nieuwe aanpak. Dit leidt tot een zoektocht naar de juiste methode. Het beoordelen van de kwaliteiten van een plan is geen exacte wetenschap. Het is dan ook niet meetbaar en kan niet in cijfers worden uitgedrukt. Om die reden is het van belang afspraken te maken hoe plannen ambtelijk op een zorgvuldige manier worden beoordeeld.

In het regieteam Eersel beschouwen we ruimtelijke verzoeken/vragen op een integrale manier. Het regieteam is een overleggroep waarin alle disciplines van de gemeente die betrokken zijn bij de leefomgeving vertegenwoordigd zijn waaronder natuur, milieu, wonen, bedrijvigheid, vrijetijdseconomie en zorg. De ruimtelijke initiatieven bespreken we in het regieteam waarna een ambtelijke reactie op een initiatief volgt. De initiatiefnemer kan op basis hiervan een principeverzoek indienen bij het College van Burgemeester en Wethouders of ervoor kiezen het plan aan te passen.

Er zijn twee vereisten waaraan sowieso voldaan moet worden bij plannen waarvoor maatwerk nodig is:

1. Door de omgeving gedragen

Open communicatie is in alle gevallen een vereiste. Niet alleen tussen initiatiefnemer en gemeente, maar ook tussen initiatiefnemer en belanghebbenden en/of tussen gemeente en belanghebbenden. Transparant aangeven waarom je voor of tegen een ruimtelijk initiatief bent, komt de kwaliteit van de besluitvorming ten goede. Voor plannen waarvoor maatwerk

nodig is moet door de initiatiefnemer gedurende het proces om te komen tot een herontwikkeling, overleg met de omgeving plaats vinden over het planvoornemen (omgevingsdialoog). Aangetoond moet worden dat dit is gedaan (bijvoorbeeld door een verslag) en wat de reactie van de omgeving was en wat daarmee is gedaan. Dit betekent niet dat het plan door de omgeving gedragen moet zijn (bij voorkeur wel natuurlijk). De omgeving moet gehoord zijn en eventueel wordt het plan aangepast naar aanleiding van de omgevingsdialoog.

2. Toekomstbestendigheid

Een duurzame en toekomstbestendige invulling van een locatie is een belangrijk doel. We zien het daarom als kwaliteit wanneer een plan er voor zorgt dat een locatie een invulling krijgt waardoor voor een langere periode een invulling is gegeven aan de locatie. Toekomstbestendigheid als kwaliteit kan op meerdere manieren worden gezien, zo kan dit te maken hebben met de financiële haalbaarheid van een bedrijfsconcept of met een bestemming waarmee een duurzame invulling is gegeven aan een locatie. Wanneer bedrijvigheid (in de breedste zin van het woord, dus ook voor bijvoorbeeld recreatieve of zorginitiatieven) onderdeel uitmaakt van het planvoornemen dient een initiatiefnemer een toelichting te geven op het toekomstperspectief van het plan wanneer sprake is van maatwerk.

3.3 Kwaliteiten met betrekking tot leefomgeving

In deze paragraaf zijn de kwaliteiten beschreven die we willen versterken. Plannen die een bijdrage leveren aan deze kwaliteiten kunnen meerwaarde opleveren zodat een positieve grondhouding aangenomen wordt door de gemeente in het beoordelen van de aanvraag. Een meer gebiedsgerichte aanpak vergt een andere rol van de gemeente in tegenstelling tot de traditionele meer toetsende rol.

Verminderen van overtollige bebouwing door sloop

In het buitengebied bestaat een opgave voor het opnieuw invullen (herinvullen) of slopen van overtollige (voormalige agrarische) bedrijfsgebouwen. Niet alle overtollige voormalige bedrijfsgebouwen kunnen een nieuwe functie krijgen. Het is daarom een opgave om de resterende bebouwing te slopen. Een plan dat voorziet in afname van de hoeveelheid bebouwing en verharding in het buitengebied draagt daarom bij aan de kwaliteit van het buitengebied. Één van de kwaliteiten waar we naar streven in het buitengebied is het slopen van overtollige bebouwing om negatieve effecten zoals verpaupering te voorkomen.

Biodiversiteit en natuurontwikkeling

Biodiversiteit is de term die wordt gebruikt om de verscheidenheid van het leven op aarde aan te duiden. Het gaat om de planten,

dieren en schimmels en ook om de levensgemeenschappen die zij vormen en de gebieden (habitats) waarin zij leven. De natuur biedt diensten en producten die belangrijk of onmisbaar zijn voor het menselijk bestaan op aarde. Denk bijvoorbeeld aan de productie van hout, de bescherming tegen overstroming door de duinen of landschappelijke schoonheid. Dit noemen we ook wel ecosysteemdiensten.

Er is sprake van een sterke achteruitgang van de biodiversiteit in het buitengebied, met name op de landbouwpercelen. Dit wordt veroorzaakt door de bestrijding van ziekten en plagen en zware bemestingen in de landbouw. Ook versnippering van natuurgebieden en verlies van leefgebieden leiden tot een achteruitgang van de biodiversiteit. Het is van belang om de biodiversiteit te behouden en waar mogelijk te verbeteren. In Groen Loont! worden hiervoor al kansen benoemd. Het is daarnaast van belang dat er bij planontwikkelingen gekeken wordt naar de bijdrage die geleverd kan worden aan het verbeteren van de biodiversiteit. Inheemse soorten of een gevarieerde landschappelijke inpassing kunnen daar bijvoorbeeld aan bijdragen.

Naast biodiversiteit heeft de gemeente ook de ambitie om een aantal ontbrekende ecologische verbindingzones te realiseren en om de bestaande natuur te versterken.

Versterken (voormalig) aanwezige waarden

Het buitengebied van de gemeente Eersel is een platteland vol karakter. Van oudsher vindt er bewoning en gebruik van gronden plaats in dit gebied. Door de constante modernisering van het buitengebied zijn door de jaren heen verschillende karakteristieke waarden verloren of achteruit gegaan. Op dit moment is het buitengebied wederom volop in transitie wat betekent dat er ook kansen ontstaan voor het versterken van cultuurhistorisch en/of landschappelijke waarden. Plannen die aanwezige waarden versterken en plannen die verloren waarden herstellen dragen bij

aan een kwalitatief en karakteristiek buitengebied. Zo kunnen historische boerderijen weer een zichtbaar belangrijke plek krijgen of kunnen oude gehuchten of cultuurlandschappen worden hersteld.

Milieuwinst

Elk bedrijf gaat gepaard met milieueffecten op de omgeving. De aard en omvang van de bedrijfsactiviteiten bepalen de milieucategorie van een bedrijf. Bij het bepalen van een dergelijke milieucategorie worden aspecten zoals geluid, geur en verkeersintensiteiten meegewogen. Veehouderijen zijn bedrijven waarbij deze aspecten vaak aanwezig zijn. In sommige situaties leidt het ontwikkelen naar een andere invulling van de locatie tot grote afname van die aspecten en daarmee tot een vergroting van de kwaliteit van de leefomgeving. We spreken dan van milieuwinst. Het behalen van milieuwinst is een wenselijke ontwikkeling omdat het leidt tot een gezondere leefomgeving. Om die reden wordt het als kwaliteit gezien bij ruimtelijke ontwikkelingen. Per ontwikkeling wordt beoordeeld of sprake is van een substantiële milieuwinst, dit is niet in een getal uit te drukken.

Maatschappelijk bijdrage of meerwaarde

Een vitaal en daarmee ook leefbaar platteland is wenselijk voor iedere gemeente. Een buitengebied met reuring leidt tot meer sociale betrokkenheid en grote sociale controle. Het kan er voor zorgen dat ongewenste en criminele activiteiten eerder wordenesignaleerd. Een diversiteit aan functies in het buitengebied kan bijdragen aan de leefbaarheid. Daarbij valt te denken aan een combinatie tussen werkgelegenheid, sociaal-culturele locaties en woonlocaties. Verpaupering van gebouwen en locaties in het buitengebied of ver/bevuiling van het buitengebied is uiterst onwenselijk.

Een belangrijke vraag bij elk ruimtelijk initiatief is of er op een economisch gezonde manier ook maatschappelijke meerwaarde

wordt bereikt. Maatschappelijke meerwaarde kan op meer manieren bewerkstelligd worden. Ruimtelijk in de vorm van een stevige impuls in het landschap. Sociaal in de vorm van een stevige impuls in het verenigingsleven dat de inwoners zo bindt of in ontmoetingsplekken voor jong en oud om vereenzaming tegen te gaan.

Een voorbeeld is een ruimtelijk initiatief dat een bijdrage levert aan de doelstellingen uit het welzijnskader. Elke vier jaar stelt de gemeenteraad een welzijnskader vast. In dit brede kader zijn voor vier jaar de doelstellingen opgenomen die de gemeente op het gebied van zorg en welzijn wil bereiken. Dit kunnen doelstellingen zijn op het gebied van zorg, gezondheid, sport, cultuur of vrijwilligers. Op basis van dit kader ontvangen verschillende organisaties en verenigingen in Eersel een subsidie. De eerder genoemde maatschappelijke meerwaarde kan onder andere aangetoond worden als een ruimtelijk initiatief een bijdrage levert aan de doelstellingen uit dit welzijnskader.

Perceelsoverstijgende landschappelijke kwaliteitsverbetering

Landschappelijke inpassing is al jarenlang een vereiste bij ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied. Samen met de andere Kempengemeenten is daarvoor de zogeheten landschaps-investeringsregeling opgesteld. Naast dat landschappelijke inpassing al verplicht is, kan een initiatiefnemer er voor kiezen om verdergaande investeringen te doen in het landschap. Dit kan in bepaalde plannen beoordeeld worden als perceelsoverstijgende kwaliteitsverbetering.

Duurzaamheid / Energie

In de Regionale Energiestrategie geeft de gemeente Eersel samen met de andere gemeenten binnen de Metropoolregio Eindhoven (MRE), waterschap De Dommel, waterschap Aa en Maas, de provincie Noord-Brabant en Enexis vorm aan hoe ze gezamenlijk

aan het Nationaal Klimaatakkoord kunnen bijdragen op het gebied van energiebesparing, het opwekken van duurzame energie en het duurzaam verwarmen van gebouwen. Duurzaamheid bij ontwikkelingen is belangrijk in de gemeente Eersel, door aandacht te hebben voor mogelijkheden waarmee een bijdrage geleverd kan worden aan de duurzaamheidsdoelstellingen. Plannen die hieraan een positieve bijdrage leveren zijn wenselijk omdat de opgave fors is.

Klimaatbestendigheid

Het klimaat in Nederland lijkt aan verandering onderhevig te zijn. Zo zijn winters niet consequent koud en worden er in de zomer warmterecords gebroken. Ook neemt de hevigheid van buien toe. Boeren die het land voorzien van water met proefinstallaties en discussies over hittestress in het stedelijk gebied lijken een steeds normaler en terugkerend iets te zijn in Nederland. Het is dan ook voorstelbaar dat nieuwe ruimtelijke initiatieven kwalitatief kunnen bijdragen aan het voorkomen van negatieve effecten van klimaatverandering. Nog beter wellicht zelfs bijdrage aan een beter klimaat.

Belangrijk bij klimaatbestendigheid is het realiseren van waterberging en buffers om zowel natte als droge perioden te overbruggen. Plannen die hieraan een positieve bijdrage leveren zijn wenselijk om problemen te voorkomen zowel voor de landbouw als voor andere functies.

Innovatie

Gemeente Eersel vindt innovatie belangrijk. Dat betekent dat plannen waarbij vrijkomende agrarische bedrijfslocaties worden ingevuld met een innovatieve functie veelal gezien kunnen worden als een bijdrage aan de kwaliteit van het buitengebied van de gemeente Eersel. Daarnaast kunnen ze bijdragen aan het op de kaart zetten van de gemeente.

4. Uitvoeringsprogramma

4.1 Algemeen

In dit hoofdstuk worden verschillende regelingen beschreven. Deze nieuwe regelingen zijn ontwikkeld om problemen die zich in de huidige situatie voordoen op te lossen en om nieuwe kansen voor de toekomst te creëren. Het zijn concrete uitvoeringsregelingen die de kans op kwaliteitsverbetering van het buitengebied verder vergroten.

4.2 Periodieke herziening bestemmingsplan buitengebied

Het bestemmingsplan buitengebied wordt periodiek herzien in een zogenaamd veegplan. Enerzijds om beleidswijzigingen door te voeren van onszelf maar ook van andere overheden. Anderzijds om ontwikkelingen te faciliteren. Het is voor initiatiefnemers dan mogelijk om met een uitgewerkt plan mee te liften in de ruimtelijke procedure. Gezien de winst in efficiëntie is het mogelijk om de legeskosten te reduceren. Dit kan wellicht drempelverlagend werken. De korting voor meeliften op een door de gemeente geïnitieerde herziening bedraagt op dit moment 50% van het legesbedrag.

In het kader van een jaarlijkse herziening van het bestemmingsplan buitengebied is van belang om jaarlijks een budget te hebben. Hiervoor zal een post worden opgenomen. Daarnaast leggen we voorafgaand aan de herziening een datum vast welke als deadline geldt voor het indienen van plannen die willen meeliften in de herziening.

Na de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt gezien of een veegplan nog mogelijk en wenselijk is of dat er andere mogelijkheden beschikbaar komen.

4.3 Kwaliteitsverbetering in plaats van LIR toepassen

De standaard hoeveelheid voor bijgebouwen (bijbehorende bouwwerken) in het buitengebied is 150 m². Deze oppervlakte kan worden vergroot naar 200 m² door een vergunning (binnenplanse afwijking) aan te vragen. In het bestemmingsplan Buitengebied 2017 zijn hieraan voorwaarden verbonden. Één van de gestelde voorwaarden is toepassing van de Landschaps-investeringsregeling De Kempen (LIR). Echter is de vergroting van het aantal m² aan bijgebouwen niet gekwantificeerd in de LIR. De regeling zoals deze in het bestemmingsplan is opgenomen is nooit of nauwelijks gebruikt.

Het college heeft naar aanleiding van een specifiek verzoek, besloten open te staan voor maatwerk bij verzoeken om 200 m² aan bijgebouwen te realiseren. Dat betekent dat de gemeente bereid kan zijn medewerking te verlenen wanneer in een plan op een andere manier compensatie ten behoeve van het landschap plaatsvindt. De verzoeker moet een planvoorstel opstellen waarin

maatregelen zijn beschreven waardoor de kwaliteit van de leefomgeving aanzienlijk verbetert. Een aanzienlijke kwaliteitsverbetering kan per locatie en landschap anders vormgegeven worden. Hiervoor maakt de gemeente per situatie een beoordeling. Daarnaast is het van groot belang dat verplichte maatregelen die gelden als basis voor het maatwerk ook juridisch een goede doorvertaling in het bestemmingsplan krijgen.

4.4 Sloopfonds introduceren

Eén van de grootste opgaves voor de transitie van het buitengebied is het op een zorgvuldige manier slopen van vrijkomende agrarische bebouwing. (Voormalige) Boeren zien het als kapitaalvernietiging om bebouwing te slopen. Als gemeente is het mogelijk om mee te helpen met de saneringsopgave.

Het bestemmingsplan kent wel een zogenaamde sloopbonusregeling om uit kunnen breiden van 200 m² naar 250 m². Deze heeft slechts een beperkte werking omdat eigenaren niet altijd in de gelegenheid zijn gebouwen te slopen (omdat er geen overtollige gebouwen meer staan). Bovendien kan het sloopafval van leegstaand vastgoed worden ingezet als grondstof in de wegen(bouw) of op andere plekken. Ook de provincie is alert op de mogelijkheden om in hun regelingen en programma's de combinatie met sloop te maken (bijvoorbeeld: 'staldering'). Deze regeling is een aanvulling daarop, omdat het vaak om oudere stallen gaat die niet meer in gebruik zijn voor het oorspronkelijke doel.

Het voorstel is een regeling vast te stellen om eigenaren van percelen in het buitengebied meer mogelijkheden te bieden om de oppervlakte bijgebouwen of de inhoud van de woning te vergroten in ruil voor sloop van voormalige agrarische bedrijfsgebouwen elders. De maximale omvang van de bijgebouwen blijft 250 m². Het doel is een praktische regeling op te stellen waarmee de gemeente en eigenaren duidelijkheid wordt gegeven over de mogelijkheden om het privégebruik te verruimen. Per saldo verbetert de kwaliteit van het buitengebied. Het slopen van gebouwen is om meerdere redenen van belang en levert mogelijk voordelen op zoals:

- Slopen van oude stallen betekent een opwaardering van de omgeving
- Het verhoogt de verkoopwaarde van de woning en zorgt voor de juiste bestemming
- Creëren vrij uitzicht en betere inrichting perceel
- Verpaupering van het buitengebied tegengaan
- Voorkomen illegaal gebruik (en eventueel crimineel gebruik).

Er is een onderscheid tussen het vergroten van de woning en het vergroten van de oppervlakte bijgebouwen. Het is niet mogelijk om de extra bijgebouwen te gebruiken als woonruimte.

De wettelijke mogelijkheden voor vergunningvrij bouwen en gebruik blijven van toepassing.

In alle gevallen is het van belang dat er een compacte situering van alle gebouwen op een perceel plaatsvindt. Extra bebouwing kan alleen binnen het bouwvlak Wonen worden gerealiseerd.

De volgende aspecten zijn in deze regeling uitgewerkt:

- Welke oppervlakte aan bijgebouwen c.q. inhoud woning is maximaal toelaatbaar?
- Hoe groot moet de tegenprestatie zijn door sloop van voormalige bedrijfsgebouwen of betaling van een bijdrage aan de gemeente?
- Wie zorgt voor de sloop?

Tegenprestatie op basis van daadwerkelijke sloop

De aanvrager/ eigenaar van het nieuw te bouwen of uit te breiden bijgebouw zorgt ervoor dat er een (voormalig) bedrijfsgebouw wordt gesloopt⁸. Dit kan op het eigen perceel aan de orde zijn, maar ook op een perceel van derden. De mogelijkheid bestaat om een sloophbijdrage aan de gemeente te betalen op basis van genormeerde bedragen. Hieronder worden de drie aspecten uitgewerkt:

- A. Omrekenfactor extra bijgebouwen te slopen gebouwen.
- B. Zelf te slopen (op eigen erf of bij derden binnen de gemeente)
- C. Een bijdrage aan de gemeente (fonds)

⁸ Voor de sloop vragen we om een quick scan Wet natuurbescherming in verband met de mogelijke aanwezigheid van gebouwbewonende soorten.

A. Oppervlakte slopen in verhouding tot oppervlakte extra bijgebouwen

Als omrekenfactor is gekozen voor 20%. De sloop vindt altijd plaats naar rato van de gewenste extra bouw. Bij de uitvoering kan het problematisch zijn om een te slopen gebouw te vinden van exact de juiste omvang. In beginsel moet ten minste de genoemde oppervlakte worden gesloopt. Afhankelijk van de constructie van het gebouw kan hiermee door middel van de hardheidsclausule (zie hieronder) soepel worden omgegaan, bijvoorbeeld als er diepe mestputten worden verwijderd. Het slopen van stallen bij een functionerend agrarisch bedrijf past niet in deze regeling, omdat een bedrijf dan alsnog nieuwe bebouwing kan toevoegen in het kader van de aanwezige bedrijfsvoering.

B. De kosten van het zelf slopen

De vergoeding en de verdere afspraken over het slopen worden in overleg en overeenstemming door de betrokken personen bepaald. De gemeente staat daar buiten. Bij het indienen van een aanvraag omgevingsvergunning voor het bouwen van de extra bijgebouwen moeten duidelijke afspraken overlegd en gemaakt zijn. De sloop moet uitgevoerd zijn voordat de omgevingsvergunning voor de bouw is verleend.

Aandachtspunt zijn de kosten van asbestverwijdering. Een eigenaar kan hiervoor wellicht in aanmerking komen voor provinciale subsidieregelingen. Per geval zal voor de initiatiefnemers moeten blijken of er een haalbaar project ontstaat. De praktijk zal uitwijzen hoe de onderlinge ruil zal vormkrijgen. Dit is voor de toepassing van de regeling niet van belang.

C. Vergoeding aan de gemeente

Als de eigenaar/bouwer kiest voor het betalen van een bijdrage aan de gemeente, dan zorgt de gemeente naar een geschikte slooplocatie binnen de gemeente. De gemeente oormerkt

zodoende gelden en zet deze in om sloop van gebouwen te organiseren. De daarmee gepaarde afwaardering van een voormalige locatie is dan ook voor rekening van de gemeente. Gekozen is voor toepassing van het criterium 20% oppervlakte met een verrekening van de sloopkosten voor een nog vast te stellen bedrag.

Voorwaarden toepassen regeling:

1. Slopen

- a. Alleen gebouwen in de gemeente Eersel;
- b. Alleen aantoonbaar legaal tot stand gekomen bebouwing en bebouwing die onder het overgangsrecht valt meenemen;
- c. Alleen gebouwen waarin dieren zijn gehouden (met vergunning);
- d. Opslagloodsen, mits eerst alle overige stallen op die locatie zijn gesaneerd;
- e. Geen dubbeltelling met stallen waarvoor al eerder een vergoeding is verkregen;
- f. Sloop alleen met vooraf verleende sloopvergunning;
- g. Geen gebouwen met monumentale of cultuurhistorische waarden.

2. Herbouwen:

- a. Nieuwe bijgebouwen binnen het bouwvlak Wonen;
- b. Alleen vrijstaande bijgebouwen;
- c. Geen woonfunctie in vrijstaand bijgebouw (met uitzondering van mantelzorg).

Procedure

De regeling moet worden verwerkt in het bestemmingsplan Buitengebied voordat hij toegepast kan worden. Eerder kan enkel met relatief zware procedures medewerking worden verleend voor plannen voor uitbreiding van gebouwen.

Hardheidsclausule

In bijzondere gevallen kan het college afwijken van deze regeling als de redelijkheid en billijkheid dit in een specifiek geval toelaat. De afwijking moet passen binnen de doelstelling van de regeling.

Bestemmingsreserve kwaliteitsverbetering buitengebied

Vanuit praktische overwegingen is gekozen om het vrijkomende geld te storten in de bestemmingsreserve kwaliteitsverbetering buitengebied. Dit betekent dus niet de oprichting een nieuw fonds. Naast de gelden die door de ontwikkeling van het sloopfonds vrijkomen kent de gemeente ook gelabeld geld dat is

ontvangen als compensatie bijdrage bij plannen waarin Ruimte voor Ruimte wordt toegepast. Deze bijdrage ontvangt een gemeente van de provincie en is uitdrukkelijk bedoeld voor kwaliteitsverbetering in het buitengebied. Ook dit Ruimte voor Ruimte-geld wordt toegevoegd in de bestemmingsreserve kwaliteitsverbetering buitengebied.

Voor de middelen die anno november 2019 in deze bestemmingsreserve aanwezig zijn, is reeds bepaald waaraan ze uitgegeven worden. Voor middelen die in 2020 beschikbaar komen willen we inzetten op het saneren van (voormalige) agrarische bedrijfsbebouwing. De kosten waar de gemeente voor verantwoordelijk is in het kader van een dergelijke sanering bestaan uit de aankoop van de locatie, sloopkosten, afwaardering van gronden en eventuele procedure in het kader van herbestemmen. Daarnaast zet de gemeente het geld in voor de uitvoering van het beleid uit Groen Loont!

4.5. Contractnaleving landschappelijke inpassingsverplichtingen

Bij ontwikkelingen in het buitengebied wordt getoetst aan de LIR of aan de nieuwe regeling uit paragraaf 4.3. Initiatieven moeten een landschappelijke bijdrage leveren en moeten landschappelijk ingepast worden. In het bestemmingsplan wordt de landschappelijke inpassing juridisch verankerd en wordt een voorwaardelijke bepaling opgenomen waarin de landschappelijke inpassing gekoppeld wordt aan de nieuwe ontwikkeling. Er is echter geen sprake van een controle of de landschappelijke inpassing daadwerkelijk gerealiseerd is conform afspraak. Daarnaast wordt er niet gehandhaafd wanneer dit niet het geval is.

Om inzicht te krijgen in de naleving van de afspraken rondom landschappelijke inpassingen die in het verleden zijn gemaakt zijn in de periode september t/m november 2019 controles uitgevoerd. In totaal zijn 49 controles uitgevoerd waarvan 18 gevallen niet (volledig) voldoen aan de gemaakte afspraken. Dit betekent dat van alle afspraken circa 2/3 van de afspraken wordt nagekomen en 1/3 niet.

Kwaliteitsverbetering van het buitengebied vinden we belangrijk. Hier hoort ook een goede landschappelijke inpassing bij. Het is daarom van belang om geld te reserveren om de controles uit te voeren en waar nodig te handhaven. Hiervoor zal een post worden opgenomen. Op deze manier laten we als gemeente zien dat we kwaliteit belangrijk vinden. Een reservering van extra geld betekent dat dit als een project kan worden uitgevoerd en het niet in de reguliere prioriteitenlijst van VTH De Kempen hoeft te worden opgenomen.

Bijlage 1 • Landschappelijke inpassing initiatieven in het buitengebied

Landschappelijke inpassing initiatieven in het buitengebied

Gemeente Eersel

Opdrachtgever: Gemeente Eersel

Proj.nr.: AUR099

Doc.nr.: DOC-AUR099-04

Datum: 25 juli 2019

Beethovenlaan 24b
4941 WC Raamsdonksveer
0162-523061
www.buroaura.nl
info@buroaura.nl

AURA

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Voor nieuwe initiatieven in het buitengebied geldt dat deze landschappelijk ingepast moeten worden. Voor initiatiefnemers is niet altijd duidelijk waaraan de landschappelijke inpassing moet voldoen of hoe dit er uit kan komen te zien. Voorliggende nota is de praktische handleiding om tot een goede landschappelijk inpassing van initiatieven in het buitengebied van de gemeente Eersel te komen. Door gebruik te maken van de landschaps- en natuuropakketten – die verderop in de nota worden uiteengezet – sluit de gewenste landschappelijke inpassing van een initiatief aan op het beleid. Dit is nu niet altijd het geval en met dit document wordt duidelijkheid verschaft waaraan een initiatief in de praktijk moet voldoen.

1.2 Geldend beleid

Ter bevordering van de landschappelijke kwaliteit in de gemeente Eersel is een aantal documenten geldend:

1. “Groen Blauw Stimuleringskader Noord-Brabant” (2008) (provincie Noord-Brabant);
2. “Kwaliteitsverbetering van het landschap” (2011) (provincie Noord-Brabant);
3. “Landschappelijke investeringsregeling De Kempen” (2012) (Kempengemeenten);
4. “Groen Loont” (2017) (gemeente Eersel).

Al deze documenten hebben een gezamenlijk doel dat zich laat vertalen in:

- Behouden en versterken van het groene en landschappelijk karakter;
- Behouden en versterken van de cultuurhistorie die samenhangt met het landschap;
- Versterken van de biodiversiteit van het buitengebied;
- Een optimale landschappelijke inpassing en aankleding van nieuwe ontwikkelingen en initiatieven in het landschap.

In de Verordening Ruimte van de provincie Noord-Brabant – en afgeleid daarvan de nota's “**Groen Blauw Stimuleringskader Noord-Brabant**” en “**Kwaliteitsverbetering van het landschap**” - zijn regels vastgelegd die de belangen van de provincie bij ruimtelijke ontwikkelingen moeten beschermen. Met deze regels moet bij de opstelling van bestemmingsplannen rekening worden gehouden. In artikel 3.2 van de Verordening Ruimte wordt verplicht gesteld dat ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied bij moeten dragen aan de verbetering van de kwaliteit van het landschap. Deze zogenaamde landschapsinvesteringsregeling (LIR) is van toepassing op alle ontwikkelingen in het buitengebied die in strijd zijn met het geldende bestemmingsplan, maar waaraan vanuit ruimtelijke overwegingen toch medewerking kan worden verleend.

De verplichting om de kwaliteit te verbeteren komt bovenop de 'basis'-verplichting om te zorgen voor de (handhaving) van de ruimtelijke kwaliteit in het buitengebied, zoals is opgenomen in artikel 3.1 van de Verordening Ruimte. De Verordening Ruimte schrijft niet voor hoe en in welke mate ontwikkelingen aan de kwaliteit van het landschap moeten bijdragen. Nadrukkelijk heeft de provincie zich daarbij op het standpunt gesteld dat de gemeenten dit zelf mogen bepalen, zij het dat de provincie wel minimale eisen stelt. Op grond van de Verordening Ruimte kan kwaliteitsverbetering van het landschap plaatsvinden via investeringen in:

1. de kwaliteit van bodem/water/natuur/landschap/cultuurhistorie
2. extensieve recreatieve mogelijkheden

In samenwerking met een aantal andere Kempengemeenten en de provincie heeft de gemeente Eersel deze eisen verwerkt in de Afstemmingsnotitie “**Landschapsinvesteringsregeling De Kempen**”. Deze notitie is door het college van burgemeesters en wethouders van de gemeente Eersel vastgesteld op 24 augustus 2012. De afstemmingsnotitie is een handreiking waarin wordt geschetst op welke manieren met de eisen omtrent kwaliteitsverbetering uit de Verordening Ruimte wordt omgegaan en wat het verwachtingsniveau is ten aanzien van de verwachte inspanning.

Via drie categorieën van ruimtelijke ontwikkelingen met invloed op de omgeving is bepaald hoe invulling wordt gegeven aan artikel 3.2 van de Verordening Ruimte:

- Categorie 1: ruimtelijke ontwikkelingen waarvoor geen eisen worden gesteld voor wat betreft de ruimtelijke kwaliteit van het landschap (artikel 3.2 Vr niet van toepassing);
- Categorie 2: ruimtelijke ontwikkelingen waarbij wel zorg wordt gedragen voor behoud en bevordering van de ruimtelijke kwaliteit, maar waar geen sprake hoeft te zijn van aanvullende kwaliteitsverbetering van het landschap (artikel 3.2 Vr niet van toepassing);
- Categorie 3: ruimtelijke ontwikkelingen waarbij een investering in de kwaliteitsverbetering van het landschap wordt verlangd (artikel 3.2 Vr van toepassing):

“**Groen Loont**” verbindt de thema’s landschap, natuur en groen met elkaar in één integraal beleidsplan. Het plan geeft richting aan landschap, natuur en groen in een snel veranderende samenleving.

De basiskwaliteit van de gemeente Eersel is groen. Daarmee hebben wij in Eersel groen goud in onze handen. Een zorgvuldige ontwikkeling van de onderliggende waarden vergroot deze “goudvoorraad”. Dit komt ten goede aan de huidige generatie mensen die in Eersel wonen, mensen die Eersel bezoeken en bedrijven die hier gevestigd zijn. Maar misschien nog belangrijker zijn de komende generaties. Juist zij zullen nog meer hechten aan groene waarden als basis voor een door hen gewenst maatschappelijk leven en een sterke economische positie.

Groen Loont spreekt over de samenhang en de verschillende rollen en verantwoordelijkheden in het groen. Het beleidsplan stelt richtlijnen vast voor de inrichting, het beheer en de bescherming van landschap, natuur en groen in Eersel. Deze richtlijnen vinden hun vertaling in de verschillende specifieke besluiten over projecten, regelgeving en reacties op maatschappelijke ontwikkelingen. Daarbij zijn twee verschillende invalshoeken:

1. Maatregelen die de gemeente als eigenaar en beheerder van gronden zelf kan uitvoeren en maatregelen die de gemeente in de uitvoering van wetten en regels kan vragen/opleggen aan derden.
2. Maatregelen ter ondersteuning, stimulering, begeleiding of facilitering van burgers en bedrijven gericht op de versterking van waarden van groen in onze gemeente.

Het thema “Landschap” is het belangrijkste thema voor de voorliggende nota over de landschappelijke inpassing. Het landschap van de gemeente Eersel is opgebouwd uit verschillende bouwstenen: agrarisch gebied, kleine en grote bos- en natuurgebieden, open water, vennen, poelen, beken, singels, houtwallen en solitaire bomen. Ensembles van deze bouwstenen vormen een aantal landschapstypen die we in Eersel kunnen onderscheiden: oude cultuurgronden, beekdallandschap, heideontginningslandschap en bossen en natuurgebieden.

In “Groen Loont” wordt voor het thema “Landschap” aangegeven hoe de landschappelijke kwaliteiten kunnen worden behouden en versterkt en hoe ruimtelijk beleid en ontwikkelingen daaraan kunnen bijdragen. Daartoe zijn voor de verschillende landschapstypen streefbeelden opgesteld.

Deze streefbeelden geven sturing aan het integraal ruimtelijk beleid van de gemeente Eersel. Het vormt een “onderlegger” voor integrale ruimtelijke plannen, zoals de structuurvisie en het bestemmingsplan. En het geeft handen en voeten aan de landschappelijke inpassing van bestaande en nieuwe initiatieven in het landschap.

1.3 Doel voorliggend stuk

Voorliggende nota geeft praktische en concrete handvatten om de gewenste landschappelijke inpassing en aankleding van initiatieven in het buitengebied te bewerkstelligen en te bereiken. De formele regelingen uit de eerste drie genoemde documenten worden aan de hand van de landschapstypen – genoemd in de nota “Groen Loont” - vertaalt in een schema, waarin per landschapstype wordt benoemd welke landschaps- en natuurelementen wenselijk zijn voor een goede landschappelijke inpassing, en welke juist niet. Hierbij is onderscheid gemaakt in het voorerf en achtererf van de huiskavel behorende bij een initiatief en het omringende landschap.

De gewenste landschaps- en natuurelementen worden vervolgens uitvoerig beschreven aan de hand van een beknopte definitie en algemene eisen ten aanzien van inrichting en beheer. Ook worden per element de inrichtings- en beheerskosten inzichtelijk gemaakt, zodat een initiatiefnemer ook een kwantitatieve berekening kan maken van de inpassingsverplichting die voortkomt uit de “Landschapsinvesteringsregeling De Kempen”. In de bijlage is voorts nog een lijst opgenomen van de gewenste boomsoorten.

Initiatiefnemers doorlopen in de praktijk het volgende traject:

1. Een nieuw initiatief wordt ruimtelijk als positief gezien (dit blijkt bijvoorbeeld uit een principebesluit) en kan verder worden uitgewerkt (op basis van gemeentelijk beleid en Verordening Ruimte). Hierbij is landschappelijke verbetering/-inpassing één van de voorwaarden;
2. Landschapsinvesteringsregeling De Kempen categoriseert het initiatief en bepaalt de mate van landschapsverbetering/-inpassing;
3. Ligging in een bepaald landschapstype van de nota “Groen Loont” geeft aan welke landschaps- en natuurpakketten wenselijk zijn voor de gewenste landschapsverbetering/-inpassing;
4. De inrichtings- en beheerskosten en de grootte van de toegepaste landschaps- en natuurpakketten bepaalt of de gewenste kwantiteit aan kwaliteitsverbetering gehaald wordt. De initiatiefnemer dient hiertoe een berekening met een concreet beplantingsplan aan te leveren.

2. LANDSCHAPSTYPEN “GROEN LOONT”

Zoals al vermeld is in “Groen Loont”, is het grondgebied van de gemeente Eersel ingedeeld in een aantal landschapstypen met het bijbehorend streefbeeld. De ligging van de landschapstypen is weergegeven op onderstaande kaart. Een gedetailleerde versie van deze kaart is te vinden in bijlage 2.

1. Oude cultuurgronden (essen-kampenlandschap)

Het essen-kampenlandschap is een coöperatief landschap. De ontginningen werden in de vroege middeleeuwen door enkele families gezamenlijk uitgevoerd op de rijkste gronden. De minder rijke gronden bleven bebost. Een ontgonnen blok werd verdeeld onder de families. Na een nieuwe ontbossing van een blok werd dit opnieuw verdeeld. Dit gaf als resultaat veel smalle (van 8 tot 20 m) en langgerekte (200 tot 400 m) kavels. Op de es zelf vindt men nooit een weg. De essen waren zo gesitueerd, dat ze minstens aan één kant aan de weg lagen. Ter afbakening van de akkers werden de percelen omheind met beplanting. Een omheind perceel werd kamp genoemd. Het landschap met zulke kampen wordt daarom ook kampenlandschap genoemd. De naam de "Kampen" is daarvan afgeleid. De mensen hielpen elkaar met de landbouwwerkzaamheden, zij waren zeer afhankelijk van elkaar. In de 13e en 14e eeuw nam de bevolking zodanig toe dat intensivering van het gebruik van de akkers nodig was. De grond was echter arm. Boeren brachten daarom heideplaggen vermengd met de mest van schapen, opgevangen in de stal (potstalbemesting), op de akkers. Eeuwenlange bemesting zorgden dat de akkers steeds hoger werden met een vrij steile rand. Deze bolle akkers zijn op enkele plaatsen rondom Vessem en Kneghel nog in het landschap te zien. Bolle akkers zijn vanuit cultuurhistorisch, archeologisch en landschappelijk oogpunt zeer waardevol. Om de gewassen te beschermen tegen wildvraat en wind, werden bolle akkers omgeven door een wildgraaf, een wal met aan weerszijden een greppel. De wal was begroeid met soorten zoals eik, meidoorn en braam.

Het oude kampenlandschap is nog op slechts enkele plaatsen herkenbaar. De glooiingen van de akkers zijn soms nog wel zichtbaar, maar de openheid van de bolle akkers of de houtwal/ -singel is verdwenen.

Streefbeeld

In de gebieden van de oude cultuurgronden blijft de kenmerkende kleinschaligheid van het gebied in stand of wordt indien mogelijk hersteld. De kleinschaligheid wordt bepaald door kleine percelen, gebogen lijnen en groene landschapselementen zoals singels, houtwallen, wegbeplantingen en kleine bosjes. De bolle akkers of essen blijven open. Met andere woorden: geen beplantingen op of over de es. Een enkele solitaire boom is wel op de es toegestaan.

Rondom de boerderijen of andere bebouwing is een erfbeplanting aanwezig in de vorm van een houtsingel met boomvormers. De boomsoorten die hier voorkomen zijn zomereik, beuk, esdoorn, linde, haagbeuk en tamme kastanje. De es wordt van oudsher begrensd door een wildgraaf (hakhoutsingel met greppel). Deze vegetatie blijft laag, een enkele boomvormer kan aanwezig zijn.

De soorten die hier voorkomen zijn onder andere meidoorn, sleedoorn, rimpelroos, vuilboom, braam. Op een aantal plaatsen zijn nog restanten van een dergelijke hakhoutsingel aanwezig. Indien mogelijk worden deze aangevuld. Nieuwe bebouwing op de es wordt voorkomen. Bij het herstel en de versterking van de oude cultuurgronden kan gebruik gemaakt worden van oude, historische kaarten.

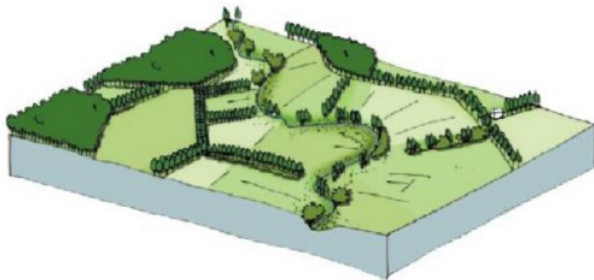
2. Beekdallandschap

De boeren hadden vroeger gemengde bedrijven, akkerbouw op de bolle akkers en vee langs de lager gelegen beken. Deze beken hadden een meanderende loop, de oeverzones bestonden uit grasland en werden begrensd door hogere terreindelen. De oevers werden gebruikt als hooi- en weiland en waren veel natter dan de hoger gelegen akkers. De veelal kleine grasperceeltjes werden begrensd door lijnvormige beplantingen, bestaande uit heesters en bomen loodrecht op de beek.

Vanaf de 20e eeuw zijn veel beekdalen ingrijpend aangepast door het rechte trekken van meanders, het plaatsen van stuwen, ruilverkaveling en het in gebruik nemen van grond voor akkerbouw. De kavelgrensbeplantingen verdwenen en daarmee de karakteristieke kleinschaligheid en beslotenheid. Het oorspronkelijke beekdallandschap is nagenoeg geheel verdwenen in Eersel. De afgelopen jaren zijn verschillende projecten gestart om het beekdallandschap op diverse plaatsen te herstellen.

Bij de Gender, de Bruggenrijt en het Kleine Beerzegebied rondom Duizel en ten zuiden van Vessem zijn deze herstelwerkzaamheden afgerond. In 2017-2018 wordt de Kleine Beerze ten noorden van Vessem aangepakt. Het waterschap de Dommel is bezig met plannen voor een nieuw beekdallandschap rondom de Run. Het oorspronkelijke beekdallandschap wordt met deze projecten niet gerealiseerd, maar wel wordt rondom deze beken het oorspronkelijke karakter van dit landschapstype zichtbaar gemaakt. Dit is een grote aanvulling op het huidige landschap, het vergroot de diversiteit van de ruimtelijke kwaliteit en de biodiversiteit. Daarnaast heeft het beekdallandschap betekenis voor de recreatie en de opvang van water.

Streefbeeld

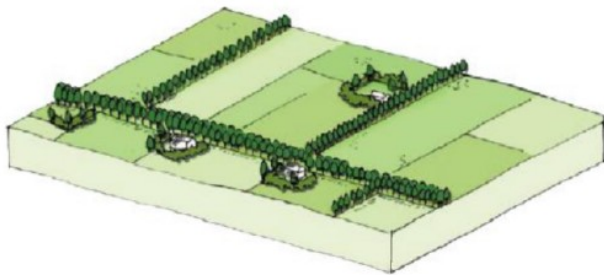
Kenmerkend in dit landschap is de meanderende beek met een oeverzone en vervolgens het daarnaast liggende grasland. Dit landschap wordt begrensd door de hogere terreindelen. Het beekdal bestaat uit grasland, kleine bosjes (broekbos) en lijnvormige beplantingen loodrecht op de beken. De vegetatie bestaat uit elzen, essen, berken en meidoorn. Veel van deze beplantingen zijn verdwenen en worden waar mogelijk hersteld. Op enkele plaatsen is de karakteristieke beplanting door de situering van een solitaire boom of een enkele singel nog herkenbaar.

De gemeente wil deze solitaire bomen behouden en waar dat mogelijk is de singel herstellen.

3. Heideontginningslandschap

Rond 1900 werd door de opkomst van kunstmest en de mechanisatie van de landbouw het mogelijk om de woeste gronden, ofwel heide, te ontginnen. Deze gronden werden tot dan toe gebruikt voor de beweiding door schapen. Deze ontginningen en de latere ruilverkavelingen zijn in het landschap goed te zien als grootschalige gebieden met een rationeel-blokvormige verkaveling met verspreide boerderijen.

Streefbeeld

Kenmerkend voor de heideontginning is de grootschaligheid en de openheid. Hoe recenter de ontginning is, hoe grootschaliger en opener het landschap. De landbouwpercelen bestaan zowel uit akkerland als uit weiland, afhankelijk van de bodem en de grondwaterstand. Deze geschiedenis in het landschap wil de gemeente indien mogelijk zichtbaar houden.

4. Bossen en natuurgebieden

In de periode van de heideontginning werden de armste heidevelden en de lokaal aanwezige zandverstuivingen (de zogenaamde woeste gronden) bebost om zo te kunnen voldoen aan de vraag naar mijnhout. De boskernen bevatten ongeveer 250 ha van het buitengebied van Eersel en zijn grotendeels eigendom van de gemeente. Een gedeelte daarvan is in erfpacht gegeven bij Staatsbosbeheer. Daarnaast bezitten Staatsbosbeheer, gemeente Veldhoven, Natuurmonumenten en Brabant Landschap eveneens bospercelen. Al deze partijen, inclusief gemeente Eersel, hebben bosvisies, bosnota's en/of beheerplannen opgesteld. Deze gebieden vallen daarom buiten dit beleidsplan.

Een behoorlijk groot areaal bos is in handen van particulieren. Deze zijn niet georganiseerd en hebben geen visies of beheerplannen. Een regionale samenwerking tussen particulieren en overheidsorganen ontbreekt op dit moment. Sommige bossen zijn aangegeven als natuurgebied, maar ook buiten de bossen zijn diverse natuurgebieden in het hedendaagse landschap aanwezig. Het inrichten van een aantal gebieden in beekdallandschappen in Eersel als natuurgebied is hiervan een bekend voorbeeld.

Streefbeeld.

Op de plekken waar de bodem te slecht voor ontginning was, zijn grote boskernen aangeplant en zijn de natuurterreinen in stand gebleven. Daar waar dat mogelijk is, wil de gemeente meer natuurlijke bosranden aanleggen. Deze randen verzachten de overgang van het landschap naar de bossen en bevorderen de biodiversiteit. De aanleg van deze bosranden mag niet te veel ten koste gaan van de houtproductie. Met de houtproductie wordt het bos- en natuurbeheer gefinancierd.

5. Overige groene elementen

In de landschapstypen, die hele gebieden omvatten zoals hierboven beschreven, bestaan vele landschappelijke elementen die eveneens groene dragers van het landschap zijn. Hierbij moet gedacht worden aan bosjes, houtwallen, singels, wegbeplantingen, solitaire bomen, erfbeplantingen, bermen en sloten, landbouwgebieden en landgoederen. Deze elementen zijn voor een deel in eigendom van de gemeente, een groot deel is echter particulier eigendom.

3. GEWENSTE LANDSCHAPPELIJKE INPASSING PER LANDSCHAPSTYPE

De provincie Noord-Brabant heeft in het kader van de “rood-met-groen-regeling” de handreiking “Kwaliteitsverbetering van het landschap” (2011) opgesteld. Vooraf gaande hieraan had de provincie de subsidieregeling “Groen Blauw Stimuleringskader Noord-Brabant” (2008) al in het leven geroepen.

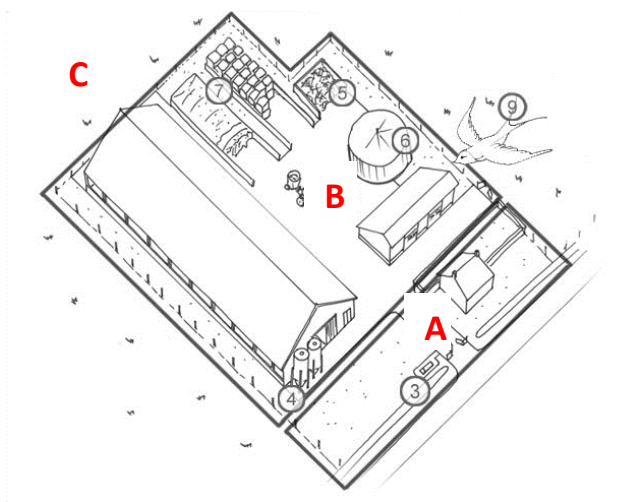
Bij deze regeling horen een tweetal bijlagen:

- Bijlage C: Pakketten maatregel fijne dooradering behorende bij Groen Blauw Stimuleringskader Noord-Brabant;
- Bijlage F: Vergoedingssystematiek en -grondslagen behorende bij Groen Blauw Stimuleringskader Noord-Brabant.

De landschaps-, natuur- en recreatiepakketten zijn – in samenspraak met het Brabants Landschap – vastgesteld.

Daarnaast is door ZLTO, Brabants Landschap en Stichting Landschapsbeheer Zeeland een website ontwikkeld. Deze website geeft per gebiedspaspoort (De Peel, Het Rivierengebied, De Meijerij, De Kempen, De Baronie en Het Zeekleigebied) en per bedrijfspaspoort (varken, akkerbouw, koe, boom- en fruitteelt, kip, glastuinbouw, paard, containerveld, geit) inspirerende mogelijkheden om het agrarisch bedrijf landschappelijk aan te kleden en in te passen. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in voorerf, achtererf en landschap. De gemeente Eersel valt onder het gebiedspaspoort De Kempen.

In de voorliggende notitie is ten aanzien van de gewenste landschappelijke inpassingen in de gemeente Eersel aangesloten bij bovengenoemde notities, waardoor de gewenste lading gedekt wordt en aangesloten wordt op bestaand (provinciaal) beleid met het daarbij behorende begrippenkader.

Per te onderscheiden landschapstype uit “Groen Loont” worden voor het voorerf (A), achtererf (B) en het landschap (C) de streefbeelden ten aanzien van de verschillende landschapstypen vertaald in toe te passen landschaps- natuur- en recreatiepakketten. Hiermee wordt het gewenste doel bereikt om een optimale landschappelijke aankleding en inpassing te bereiken.

In het volgende hoofdstuk worden de landschaps- randenpakketten voorts in detail beschreven middels een definitie, een beschrijving van de algemene eisen ten aanzien van inrichting en beheer en inrichtingseisen bij aanleg. Daarbij wordt ook – om de kwaliteit voor langere tijd te waarborgen - een indicatie gegeven van de aanlegkosten en de beheerkosten voor de eerste 10 jaar, op basis van de normbedragen van Stika. Daarmee kan getoetst worden of voldaan wordt aan de kwantitatieve inspanning die verricht moet worden voor een gedegen landschappelijke inpassing.

Landschapszone	Voorerf	Achtererf	Landschap
Oude cultuurgronden	Hakhoutsingel	Hakhoutsingel	Hakhoutsingel
	Bossingel	Bossingel	Bossingel
	Elzensingel	Elzensingel	Elzensingel
	Hakhoutbosje	Hakhoutbosje	Hakhoutbosje
	Griendje	Griendje	Griendje
	Klein-bosje	Klein-bosje	Klein bosje
	Struweelhaag	Struweelhaag	Struweelhaag
	Knip- en scheerheg	Knip- en scheerheg	Knip- en-scheerheg
	Landschapsboom als solitair	Landschapsboom als solitair	Landschapsboom als solitair
	Landschapsboom in bomenrij (geen agrarische medegebruik)	Landschapsboom in bomenrij (geen agrarische medegebruik)	Landschapsboom in bomenrij (geen agrarische medegebruik)
	Landschapsboom als bomenrij in grasland	Landschapsboom als bomenrij in grasland	Landschapsboom als bomenrij in grasland
	Knotboom	Knotboom	Knotboom
	Hoogstamfruitboomgaard	Hoogstamfruitboomgaard	Hoogstamfruitboomgaard
	Amfibieënpool	Amfibieënpool	Amfibieënpool
	Weidevogelpool	Weidevogelpool	Weidevogelpool
	Natuuroever-riet	Natuuroever-riet	Natuuroever-riet
	Natuuroever-nat-grasland	Natuuroever-nat-grasland	Natuuroever-nat-grasland
	Bloemrijk-grasland	Bloemrijk-grasland	Bloemrijk grasland
	Bloemrijke rand	Bloemrijke rand	Bloemrijke rand
	Kruidenrijke zoom	Kruidenrijke zoom	Kruidenrijke zoom
	Graslandflora- en faunarand	Graslandflora- en faunarand	Graslandflora- en faunarand
	Weiderand	Weiderand	Weiderand
	Wandelpad-over-boerenland	Wandelpad-over-boerenland	Wandelpad over boerenland
	Onverharde weg met bloemrijke berm	Onverharde weg met bloemrijke berm	Onverharde weg met bloemrijke berm
	Onverharde weg met bomen	Onverharde weg met bomen	Onverharde weg met bomen

Landschapszone	Voorerf	Achtererf	Landschap
Beekdallandschap	Hakhoutsingel	Hakhoutsingel	Hakhoutsingel
	Bossingel	Bossingel	Bossingel
	Elzensingel	Elzensingel	Elzensingel
	Hakhoutbosje	Hakhoutbosje	Hakhoutbosje
	Griendje	Griendje	Griendje
	Klein-bosje	Klein-bosje	Klein bosje
	Struweelhaag	Struweelhaag	Struweelhaag
	Knip- en scheerheg	Knip- en scheerheg	Knip- en-scheerheg
	Landschapsboom als solitair	Landschapsboom als solitair	Landschapsboom als solitair
	Landschapsboom als bomenrij in grasland	Landschapsboom als bomenrij in grasland	Landschapsboom als bomenrij in grasland
	Knotboom	Knotboom	Knotboom
	Hoogstamfruitboomgaard	Hoogstamfruitboomgaard	Hoogstamfruitboomgaard
	Amfibieënpool	Amfibieënpool	Amfibieënpool
	Weidevogelpool	Weidevogelpool	Weidevogelpool
	Natuuroever riet	Natuuroever riet	Natuuroever riet
	Natuuroever nat-grasland	Natuuroever nat-grasland	Natuuroever nat grasland
	Bloemrijk-grasland	Bloemrijk-grasland	Bloemrijk grasland
	Bloemrijke rand	Bloemrijke rand	Bloemrijke rand
	Kruidenrijke zoom	Kruidenrijke zoom	Kruidenrijke zoom
	Graslandflora- en faunarand	Graslandflora- en faunarand	Graslandflora- en faunarand
	Weiderand	Weiderand	Weiderand
	Wandelpad over boerenland	Wandelpad over boerenland	Wandelpad over boerenland
	Onverharde weg met bloemrijke berm	Onverharde weg met bloemrijke berm	Onverharde weg met bloemrijke berm
	Onverharde weg met bomen	Onverharde weg met bomen	Onverharde weg met bomen

Landschapszone	Voorerf	Achtererf	Landschap
Heide-ontginningslandschap	Hakhoutsingel	Hakhoutsingel	Hakhoutsingel
	Bossingel	Bossingel	Bossingel
	Elzensingel	Elzensingel	Elzensingel
	Hakhoutbosje	Hakhoutbosje	Hakhoutbosje
	Griendje	Griendje	Griendje
	Klein-bosje	Klein-bosje	Klein-bosje
	Struweelhaag	Struweelhaag	Struweelhaag
	Knip- en scheerheg	Knip- en scheerheg	Knip- en scheerheg
	Landschapsboom als solitair	Landschapsboom als solitair	Landschapsboom als solitair
	Landschapsboom in bomenrij (geen agrarische medegebruik)	Landschapsboom in bomenrij (geen agrarische medegebruik)	Landschapsboom in bomenrij (geen agrarische medegebruik)
	Landschapsboom als bomenrij in grasland	Landschapsboom als bomenrij in grasland	Landschapsboom als bomenrij in grasland
	Knotboom	Knotboom	Knotboom
	Hoogstamfruitboomgaard	Hoogstamfruitboomgaard	Hoogstamfruitboomgaard
	Amfibieënpool	Amfibieënpool	Amfibieënpool
	Weidevogelpool	Weidevogelpool	Weidevogelpool
	Natuuroever riet	Natuuroever riet	Natuuroever riet
	Natuuroever nat grasland	Natuuroever nat grasland	Natuuroever nat grasland
	Bloemrijk grasland	Bloemrijk grasland	Bloemrijk grasland
	Bloemrijke rand	Bloemrijke rand	Bloemrijke rand
	Kruidenrijke zoom	Kruidenrijke zoom	Kruidenrijke zoom
	Graslandflora- en faunarand	Graslandflora- en faunarand	Graslandflora- en faunarand
	Weiderand	Weiderand	Weiderand
	Wandelpad over boerenland	Wandelpad over boerenland	Wandelpad over boerenland
	Onverharde weg met bloemrijke berm	Onverharde weg met bloemrijke berm	Onverharde weg met bloemrijke berm
	Onverharde weg met bomen	Onverharde weg met bomen	Onverharde weg met bomen

4. LANDSCHAPS-, RANDEN- EN RECREATIEPAKKETTEN

(Naar: Pakketten maatregel fijne dooradering behorende bij Groen Blauw Stimuleringskader Noord-Brabant, Derde wijzigingsregeling Subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader Noord-Brabant 25-07-2017)

Hakhoutsingel

Het is een vrij-liggend lijnvormig aaneengesloten landschapselement, met een opgaande begroeiing van inheemse bomen en/of struiken met een bedekking van minimaal 90%, dat als hakhout wordt beheerd.

Algemene eisen ten aanzien van inrichting en beheer

- Het element is tenminste 25 meter lang en is tenminste 2 meter en ten hoogste 20 meter breed;
- Tenminste 90% van de stobbes van het element wordt als hakhout beheerd en de diameter van het hakhout (uitgezonderd de overstaanders) is maximaal 20 cm op 1,30 meter boven de hakhoutstoot;
- Bij versnipperen van het takhout mogen de snippers niet in het element worden verwerkt;
- Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen in het element is niet toegestaan m.u.v. pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring, Jacobskruiskruid en Japanse duizendknoop en van ongewenste houtsoorten (Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik en Robinia) middels een stobbenbehandeling;
- Bij beweiding van de aanliggende gronden is een raster aanwezig waardoor schade door vraat aan stammen en hakhoutstoven en betreding van het element wordt voorkomen. Het raster mag niet bevestigd zijn aan stammen van het element zelf;
- Grondbewerking van de aanliggende gronden wordt zodanig uitgevoerd dat schade aan het element wordt voorkomen;
- Snoeiwerkzaamheden worden in beginsel alleen verricht in de periode tussen 1 november en 15 maart.; bestrijding van ongewenste houtsoorten kan in de periode tussen 15 juli en 15 maart plaats vinden. Het snoeihout wordt bij voorkeur verwerkt in takkenhopen en/of takkenrillen.

Inrichtingseisen bij aanleg nieuwe hakhoutsingel

- alleen gebruik inheemse bomen en/of struiken (zie bijlage 1);
- plantverband van 1,50 m x 1,50 meter (= 0,44 st./m²);
- aanplant met 2- of 3 jarig bosplantsoen van inheemse soorten;
- raster minimaal op 1 meter uit de voet van de buitenste rij indien aangrenzend perceel beweid wordt;
- afstand tussen 2 nieuwe parallel lopende hakhoutsingels op één perceel is tenminste 50 meter.

Inrichtings- en beheerskosten hakhoutsingel

➤ aanplant bosplantsoen, conventioneel geteeld en nl-herkomst (excl. dijktafuds)	1,66/stuk
➤ aanplant bosplantsoen, conventioneel geteeld en nl-herkomst (excl. dijktafuds)	073/m ²
➤ beheer hakhoutsingel	11,59/are/jaar
➤➤ aanplant + beheer hakhoutsingel (10 jaar): 0,73 + (10 x 0,1159)	1,889/m²

(bron: Bijlage F bij de Subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader Noord-Brabant (versie 26 januari 2016))

Bossingel

Het is een vrij-liggend aaneengesloten lijnvormig landschapselement, met een opgaande begroeiing van inheemse bomen en struiken met een bedekking van minimaal 90%.

Algemene eisen ten aanzien van inrichting en beheer

- Het element is tenminste 25 meter lang en is tenminste 2 meter en ten hoogste 20 meter breed;
- Bij versnipperen van het takhout mogen de snippers niet in het element worden verwerkt;
- Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen in het element is niet toegestaan m.u.v. pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring, Jacobskruiskruid en Japanse duizendknoop en van ongewenste houtsoorten (Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik en Robinia) middels een stobbenbehandeling;
- Bij beweiding van de aanliggende gronden is een raster aanwezig waardoor schade door vraat aan stammen en hakhoutstoven en betreding van het element wordt voorkomen. Het raster mag niet bevestigd zijn aan stammen van het element zelf;
- Grondbewerking van de aanliggende gronden wordt zodanig uitgevoerd dat schade aan het element wordt voorkomen;
- Snoeiwerkzaamheden worden in beginsel alleen verricht in de periode tussen 1 november en 15 maart.; bestrijding van ongewenste houtsoorten kan in de periode tussen 15 juli en 15 maart plaats vinden. Het snoeihout wordt bij voorkeur verwerkt in takkenhopen en/of takkenrillen.

Inrichtingseisen bij aanleg nieuwe bossingel

- alleen gebruik inheemse bomen en/of struiken (zie bijlage 1);
- plantverband van 1,50 m x 1,50 meter (= 0,44 st./m²);
- aanplant met 2- of 3 jarig bosplantsoen van inheemse soorten;
- raster minimaal op 1 meter uit de voet van de buitenste rij indien perceel beweid wordt;
- afstand tussen 2 nieuwe parallel lopende bossingels op één perceel is tenminste 50 meter.

Inrichtings- en beheerskosten bossingel

➤ aanplant bosplantsoen, conventioneel geteeld en nl-herkomst (excl. dijktafuds)	1,66/stuk
➤ aanplant bosplantsoen, conventioneel geteeld en nl-herkomst (excl. dijktafuds)	0,73/m ²
➤ beheer bossingel	7,19/are/jaar
➤➤ aanplant + beheer hakhoutsingel (10 jaar): 0,73 + (10 x 0,0719)	1,449/m²

(bron: Bijlage F bij de Subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader Noord-Brabant (versie 26 januari 2016))

Elzensingel

Het is een vrij-liggend, lijnvormig en enkelrijig landschapselement, met een minimale bedekking van 80% van aaneengesloten opgaande begroeiing van inheemse bomen en struiken, waarvan tenminste 50% bestaat uit Zwarte els. De elzensingel wordt als hakhout beheerd.

Algemene eisen ten aanzien van inrichting en beheer

- Het element is tenminste 25 meter lang en is ten minste 1 meter en ten hoogste 3 meter breed;
- De diameter van de stammen (uitgezonderd de overstaanders) is maximaal 20 cm op 1,30 meter boven de hakhoutstoven. Per 100 meter element mogen gemiddeld maximaal 10 overstaanders gehandhaafd worden;
- Bij versnipperen van het takhout mogen de snippers niet in het element worden verwerkt;
- Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen in het element is niet toegestaan m.u.v. pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring, Jacobskruiskruid en Japanse duizendknoop en van ongewenste houtsoorten (Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik en Robinia) middels een stobbenbehandeling;
- Bij beweiding van de aanliggende gronden is een raster aanwezig waardoor schade door vraat stammen en hakhoutstobben en betreding van het element wordt voorkomen. Het raster mag niet bevestigd zijn aan stammen van het element zelf;
- Grondbewerking van de aanliggende gronden wordt zodanig uitgevoerd dat schade aan het element wordt voorkomen;
- Snoeiwerkzaamheden worden in beginsel alleen verricht in de periode tussen 1 november en 15 maart.; bestrijding van ongewenste houtsoorten kan in de periode tussen 15 juli en 15 maart plaats vinden. Het snoeihout wordt bij voorkeur verwerkt in takkenhopen en/of takkenrillen.

Inrichtingseisen bij aanleg nieuwe elzensingel

- alleen gebruik inheemse bomen en/of struiken (zie bijlage 1);
- minimaal 100 stuks planten per 100 meter elzensingel aanplanten;
- aanplant met 2- of 3 jarig bosplantsoen van inheemse soorten;
- raster minimaal op 1 meter uit de voet van de rij indien perceel beweid wordt;
- afstand tussen 2 nieuwe parallel lopende elzensingels op een perceel is tenminste 20 meter.

Inrichtings- en beheerskosten elzensingel

➤ aanplant bosplantsoen, conventioneel geteeld en nl-herkomst (excl. dijktafuds)	1,66/stuk
➤ aanplant bosplantsoen, conventioneel geteeld en nl-herkomst (excl. dijktafuds)	1,66/m ²
➤ beheer elzensingel	0,56/are/jaar
➤➤ aanplant + beheer elzensingel (10 jaar): $1,66 + (10 \times 0,0056)$	1,716/m²

(bron: Bijlage F bij de Subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader Noord-Brabant (versie 26 januari 2016))

Hakhoutbosje

Het is een vrij-liggend vlakvormig landschapselement, met een opgaande begroeiing van inheemse bomen en struiken met een bedekking van minimaal 80%, dat als hakhout wordt beheerd.

Algemene eisen ten aanzien van inrichting en beheer

- Het element is tenminste 1 are en ten hoogste 50 are groot;
- Minimaal 80% van de oppervlakte van het element wordt als hakhout beheerd en periodiek éénmaal in de 10-20 jaar- vlaksgewijs en bij voorkeur gefaseerd afgezet;
- De diameter van het hakhout (uitgezonderd de overstaanders) is maximaal 20 cm op 1,30 meter boven de hakhoutstoot. Per are mogen maximaal 2 overstaanders gehandhaafd worden;
- Bij versnipperen van het takhout mogen de snippers niet in het element worden verwerkt;
- Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen in het element is niet toegestaan m.u.v. pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring, Jacobskruiskruid en Japanse duizendknoop en van ongewenste houtsoorten (Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik en Robinia) middels een stobbenbehandeling;
- Bij beweiding van de aanliggende gronden is een raster aanwezig waardoor schade door vraat aan stammen en hakhoutstobben en betreding van het element wordt voorkomen. Het raster mag niet bevestigd zijn aan stammen van het element zelf;
- Grondbewerking van de aanliggende gronden wordt zodanig uitgevoerd dat schade aan het element wordt voorkomen;
- Snoeiwerkzaamheden worden in beginsel alleen verricht in de periode tussen 1 november en 15 maart.; bestrijding van ongewenste houtsoorten kan in de periode tussen 15 juli en 15 maart plaats vinden. Het snoeihout wordt bij voorkeur verwerkt in takkenhopen en/of takkenrillen.

Inrichtingscriteria bij aanleg nieuw hakhoutbosje

- alleen gebruik inheemse bomen en/of struiken (zie bijlage 1);
- plantverband van minimaal 1,50 m x 1,50 meter (= 0,44 st./m²);
- aanplant met 2- of 3 jarig bosplantsoen van inheemse soorten;
- raster minimaal op 1 meter uit de voet van de buitenste rij indien perceel beweid wordt;
- afstand tussen 2 nieuwe hakhoutbosjes op een perceel is tenminste 100 meter.

Inrichtings- en beheerskosten hakhoutbosje

➤ aanplant bosplantsoen, conventioneel geteeld en nl-herkomst (excl. dijktafsluiters)	1,66/stuk
➤ aanplant bosplantsoen, conventioneel geteeld en nl-herkomst (excl. dijktafsluiters)	0,73/m ²
➤ beheer hakhoutbosje	4,17/are/jaar
➤➤ aanplant + beheer hakhoutbosje (10 jaar): 0,73 + (10 x 0,0417)	1,147/m²

(bron: Bijlage F bij de Subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader Noord-Brabant (versie 26 januari 2016))

Griendje

Het is een vrij-liggend vlakvormig landschapselement met een bedekking van minimaal 80%, dat voor tenminste 80% bestaat uit inheemse wilgensoorten en als hakhout wordt beheerd.

Algemene eisen ten aanzien van inrichting en beheer

- Het element is tenminste 1 are en ten hoogste 50 are groot;
- Minimaal 80% van de oppervlakte van het element wordt als hakhout beheerd en periodiek gemiddeld éénmaal per 4 jaar- vlaksgewijs en bij voorkeur gefaseerd afgezet;
- De diameter van het hakhout is maximaal 10 cm op 0,50 meter boven de hakhoutstoot;
- Bij versnipperen van het takhout mogen de snippers niet in element verwerkt worden;
- Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen in het element is niet toegestaan m.u.v. pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring, Jacobskruid en Japanse Duizendknoop en van ongewenste houtsoorten (Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik en Robinia) middels een stobbenbehandeling;
- Bij beweiding van de aanliggende gronden is een raster aanwezig waardoor schade door vraat stammen en hakhoutstobben en betreding van het element wordt voorkomen. Het raster mag niet bevestigd zijn aan stammen van het element zelf;
- Grondbewerking van de aanliggende gronden wordt zodanig uitgevoerd dat schade aan het element wordt voorkomen;
- Snoeiwerkzaamheden worden in beginsel alleen verricht in de periode tussen 1 november en 15 maart.; bestrijding van ongewenste houtsoorten kan in de periode tussen 15 juli en 15 maart plaats vinden. Het snoeihout wordt bij voorkeur verwerkt in takkenhopen en/of takkenrillen.

Inrichtingseisen bij aanleg nieuwe griendje

- alleen gebruik inheemse bomen en struiken, waarvan minimaal 80% bestaat uit inheemse wilgensoorten (zie bijlage 1);
- plantverband van minimaal 1,50 m x 1,50 meter (= 0,44 st./m²);
- aanplant met 2-3 jarige wilgenstek;
- raster minimaal op 1 meter uit de voet van de buitenste rij indien perceel beweid wordt;
- afstand tussen nieuwe griendjes op een perceel is tenminste 100 meter.

Inrichtings- en beheerskosten griendje

➤ aanplant bosplantsoen, conventioneel geteeld en nl-herkomst (excl. dijktafsluiters)	1,66/stuk
➤ aanplant bosplantsoen, conventioneel geteeld en nl-herkomst (excl. dijktafsluiters)	0,73/m ²
➤ beheer griendje	17,53/are/jaar
➤➤ aanplant + beheer griendje (10 jaar): 0,73 + (10 x 0,1753)	2,483/m²

(bron: Bijlage F bij de Subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader Noord-Brabant (versie 26 januari 2016))

Klein bosje

Het is een vrij-liggend vlakvorming landschapselement met een opgaande begroeiing van inheemse bomen en struiken met een bedekking van minimaal 80%.

Algemene eisen ten aanzien van inrichting en beheer

- Het element is tenminste 1 are en ten hoogste 50 are groot;
- Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen in het element is niet toegestaan m.u.v. pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring, Jacobskruiskruid en Japanse duizendknoop en van ongewenste houtsoorten (Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik en Robinia) middels een stobbenbehandeling;
- Bij beweiding van de aanliggende gronden is een raster aanwezig waardoor schade door vraat aan stammen en hakhoutstobben en betreding van het element wordt voorkomen. Het raster mag niet bevestigd zijn aan stammen van het element zelf;
- Grondbewerking van de aanliggende gronden wordt zodanig uitgevoerd dat schade aan het element wordt voorkomen;
- Snoeiwerkzaamheden worden in beginsel alleen verricht in de periode tussen 1 november en 15 maart.; bestrijding van ongewenste houtsoorten kan in de periode tussen 15 juli en 15 maart plaats vinden. Het snoeihout wordt bij voorkeur verwerkt in takkenhopen en/of takkenrillen.

Inrichtingseisen bij aanleg nieuw klein bosje

- alleen gebruik inheemse bomen en/of struiken (zie bijlage 1);
- plantverband van minimaal 1,50 m x 1,50 meter (= 0,44 st./m²);
- aanplant met 2- of 3 jarig bosplantsoen van inheemse soorten;
- raster minimaal op 1 meter uit de voet van de buitenste rij indien perceel beweid wordt;
- afstand tussen nieuwe bosjes op een perceel is tenminste 100 meter.

Inrichtings- en beheerskosten klein bosje

➤ aanplant bosplantsoen, conventioneel geteeld en nl-herkomst (excl. dijktafuds)	1,66/stuk
➤ aanplant bosplantsoen, conventioneel geteeld en nl-herkomst (excl. dijktafuds)	0,73/m ²
➤ beheer klein bosje	2,88/are/jaar
➤➤ aanplant + beheer klein bosje (10 jaar): 0,73 + (10 x 0,0288)	1,018/m²

(bron: Bijlage F bij de Subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader Noord-Brabant (versie 26 januari 2016))

Struweelhaag

Het is een vrij-liggend lijnvormig landschapselement met een aaneengesloten begroeiing van inheemse, overwegend doornachtige struiken met een bedekking van minimaal 80%.

Algemene eisen ten aanzien van inrichting en beheer

- Het element is tenminste 25 meter lang en is ten minste 2 meter en ten hoogste 5 meter breed;
- Het element kan vrij uitgroeien en wordt maximaal 1 maal per 6-12 jaar op tenminste 1 meter hoogte gesnoeid; overhangende takken aan de zijanten mogen maximaal 1 maal per 3 jaar worden teruggesnoeid;
- Bij versnipperen van het takhout (met versnipperaar) mogen de snippers niet in het element worden verwerkt;
- Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen in het element is niet toegestaan m.u.v. pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring, Jacobskruid en Japanse duizendknoop en van ongewenste houtsoorten (Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik en Robinia) middels een stobbenbehandeling;
- Bij beweiding van de aanliggende gronden is een raster aanwezig waardoor schade door vraat aan stammen en hakhoutstobben en betreding van het element wordt voorkomen. Het raster mag niet bevestigd zijn aan stammen van het element zelf;
- Grondbewerking van de aanliggende gronden wordt zodanig uitgevoerd dat schade aan het element wordt voorkomen;
- Snoeiwerkzaamheden worden in beginsel alleen verricht in de periode tussen 1 november en 15 maart.; bestrijding van ongewenste houtsoorten kan in de periode tussen 15 juli en 15 maart plaats vinden. Het snoeihout wordt bij voorkeur verwerkt in takkenhopen en/of takkenrillen.

Inrichtingseisen bij aanleg nieuwe struweelhaag

- alleen gebruik inheemse struiken, waarvan 50% bestaat uit doornachtige struiken (zie bijlage 1);
- het betreft een één- of tweerijig element;
- plantverband van minimaal 0,50 x 0,50 meter (= 4 st./m²);
- aanplant met 2- of 3 jarig bosplantsoen van inheemse soorten;
- raster minimaal op 1 meter uit de voet van de buitenste rij, indien perceel beweid wordt;
- afstand tussen 2 nieuwe parallel lopende struweelhagen op een perceel is tenminste 50 meter;
- in het gebied van de 'Maasheggen' dient minimaal 70% te bestaan uit meidoorn (één- en tweestijlige) eventueel aangevuld met andere gebiedseigen soorten.

Inrichtings- en beheerskosten struweelhaag

➤ aanplant bosplantsoen, conventioneel geteeld en nl-herkomst (excl. dijktafuds)	1,66/stuk
➤ aanplant bosplantsoen, conventioneel geteeld en nl-herkomst (excl. dijktafuds)	6,64/m ²
➤ beheer struweelhaag 6 jaar	1,63/m ¹ /jaar
➤ aanplant + beheer struweelhaag (10 jaar): 6,64 + (10 x 0,0163)	6,803/m²

(bron: Bijlage F bij de Subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader Noord-Brabant (versie 26 januari 2016))

Knip- en scheerheg

Het is een vrij-liggend lijnvormig landschapselement, met aaneengesloten begroeiing van inheemse bomen- en struiken, dat regelmatig wordt geknipt of geschoren.

Algemene eisen ten aanzien van inrichting en beheer

- Het element is tenminste 25 meter lang en is ten minste 1 meter en ten hoogste 3 meter breed;
- Het element wordt minimaal eenmaal per 2 jaar en maximaal eenmaal per jaar geknipt of geschoren en de haag heeft in geschoren toestand een hoogte van minimaal 1 meter;
- Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen in het element is niet toegestaan m.u.v. pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring, Jacobskruiskruid en Japanse duizendknoop en van ongewenste houtsoorten (Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik en Robinia) middels een stobbenbehandeling;
- Bij beweiding van de aanliggende gronden is een raster aanwezig waardoor schade door vraat aan stammen en betreding van het element wordt voorkomen. Het raster mag niet bevestigd zijn aan stammen van het element zelf;
- Grondbewerking van de aanliggende gronden wordt zodanig uitgevoerd dat schade aan het element wordt voorkomen;
- Snoeiwerkzaamheden worden alleen verricht in de periode tussen 1 juni en 15 maart. Het snoeihout wordt bij voorkeur verwerkt in takkenhopen en/of takkenrillen.

Inrichtingseisen bij aanleg nieuwe knip- of scheerheg

- alleen gebruik inheemse bomen en/of struiken (zie bijlage 1);
- het betreft een één- of tweerijig element;
- plantverband van minimaal 0,50 x 0,50 meter (= 4 st./m²);
- aanplant met 2- of 3 jarig bosplantsoen van Nederlandse herkomst;
- raster minimaal op 1 meter uit de voet van de buitenste rij indien perceel beweid wordt;
- afstand tussen 2 nieuwe parallel lopende knip- en scheerheggen op een perceel is tenminste 50 meter.

Inrichtings- en beheerskosten knip- of scheerheg

➤ aanplant bosplantsoen, conventioneel geteeld en nl-herkomst (excl. dijktafuds)	1,66/stuk
➤ aanplant bosplantsoen, conventioneel geteeld en nl-herkomst (excl. dijktafuds)	6,64/m ²
➤ beheer knip- of scheerheg (jaarlijkse cyclus)	1,17/m ¹ /jaar
➤➤ aanplant + beheer knip- of scheerheg (10 jaar): 6,64 + (10 x 0,0117)	6,757/m²

(bron: Bijlage F bij de Subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader Noord-Brabant (versie 26 januari 2016))

Landschapsboom als solitair

Een solitaire landschapsboom is een alleenstaande inheemse loofboom, niet zijnde een knotboom, die doorgaans in een vrij grote, open ruimte staat. De boom staat niet in een ander landschapspakket waarbij de beheersvergoeding gerelateerd is aan de oppervlakte (zoals houtsingel en hakhoutbosje).

Algemene eisen ten aanzien van inrichting en beheer

- De boom kan periodiek worden gesnoeid, waarbij de kroon (onderste dikke tak tot de top) na het snoeien altijd meer dan 50% van de lengte van het takvrij stamstuk bedraagt;
- Bij beweiding van de aanliggende gronden is bij solitaire bomen langs een perceelsgrens een raster aanwezig waardoor schade door vraat aan stammen en betreding van het element wordt voorkomen. Het raster mag niet bevestigd zijn aan stammen van het element zelf. Indien de boom in een beweide perceel staat is rond de boom een raster aanwezig op 1,5 meter uit de voet van de stam.
- Grondbewerking van de aanliggende gronden wordt zodanig uitgevoerd dat schade aan het element wordt voorkomen;
- Snoeiwerkzaamheden worden alleen verricht in de periode tussen 1 augustus en 15 maart. Het snoeihout wordt bij voorkeur verwerkt in takkenhopen en/of takkenrillen.

Inrichtingseisen bij aanleg nieuwe solitaire landschapsbomen

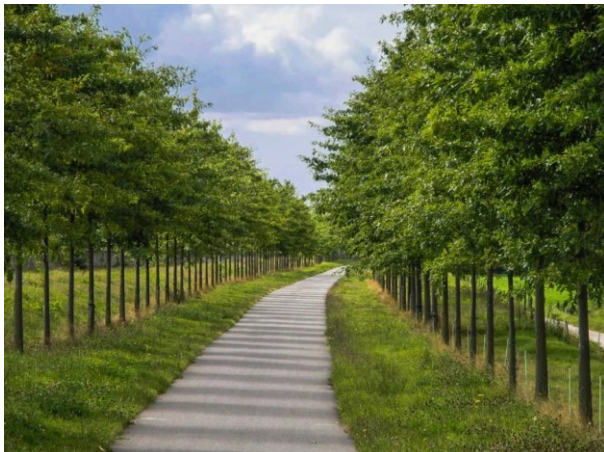
- Alleen gebruik inheemse bomen (zie bijlage 1);
- Plantafstand minimaal 20 meter;
- Aanplant laanbomen met minimale boommaat 10-12;
- Raster minimaal op 1 meter uit het hart van de boom indien perceel beweide wordt.

Inrichtings- en beheerskosten solitaire landschapsboom

➤ aanplant (laan)boom	64,90/stuk
➤ beheer landschapsboom, diameter <20 cm	3,34/stuk/jaar
➤ beheer landschapsboom, diameter 20-60 cm	5,54/stuk/jaar
➤ beheer landschapsboom, diameter >60 cm	9,70/stuk/jaar
➤➤ aanplant + beheer solitaire landschapsboom (10 jaar): 64,90 + (10 x gem. 5,54)	120,30/m²

(bron: Bijlage F bij de Subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader Noord-Brabant (versie 26 januari 2016))

Landschapsboom in bomenrij (geen agrarisch medegebruik)

Een bomenrij is een één-, twee of meerrijigge beplanting van bomen, niet zijnde knotbomen, die meestal van ongeveer gelijke leeftijd zijn. Een laan is een specifieke vorm van een bomenrij. Er is sprake van een laan als aan beide zijden van een weg één of meer rijen bomen in een regelmatig plantverband geplant zijn. Een bomenrij rij bestaat uit minimaal 2 inheemse loofbomen en de bomen staan in een langgerekte en relatief smalle zone zonder agrarisch gebruik.

Algemene eisen ten aanzien van inrichting en beheer

- De bomen kunnen periodiek worden gesnoeid, waarbij de kroon (onderste dikke tak tot de top) na het snoeien altijd meer dan 50% van de lengte van het takvrij stamstuk bedraagt;
- Bij versnipperen van het takhout mogen de snippers niet in de strook zonder agrarisch gebruik worden verwerkt;
- Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen in het element is niet toegestaan m.u.v. pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring, Jacobskruiskruid en Japanse duizendknoop en van ongewenste houtsoorten (Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik en Robinia) middels een stobbenbehandeling;
- Bij beweiding van de aanliggende gronden is een raster aanwezig waardoor schade door vraat aan stammen en betreding van het element wordt voorkomen. Het raster mag niet bevestigd zijn aan stammen van het element zelf;
- Grondbewerking van de aanliggende gronden wordt zodanig uitgevoerd dat schade aan het element wordt voorkomen;
- Snoeiwerkzaamheden worden alleen verricht in de periode tussen 1 augustus en 15 maart. Het snoeihout wordt bij voorkeur verwerkt in takkenhopen en/of takkenrillen.

Inrichtingseisen bij aanleg nieuwe bomenrijen

- Alleen gebruik inheemse bomen (zie bijlage 1);
- Plantafstand in de rij minimaal 8 en maximaal 15 meter;
- Afstand tussen twee bomenrijen minimaal 5 meter ;
- Aanplant laanbomen met minimale boommaat 10-12;
- Raster minimaal op 1 meter uit het hart van de buitenste rij indien perceel beweid wordt.

Inrichtings- en beheerskosten landschapsboom in bomenrij

➤ aanplant (laan)boom	64,90/stuk
➤ beheer landschapsboom, diameter <20 cm	3,34/stuk/jaar
➤ beheer landschapsboom, diameter 20-60 cm	5,54/stuk/jaar
➤ beheer landschapsboom, diameter >60 cm	9,70/stuk/jaar
➤➤ aanplant + beheer solitaire landschapsboom (10 jaar): 64,90 + (10 x gem. 5,54)	120,30/m²

(bron: Bijlage F bij de Subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader Noord-Brabant (versie 26 januari 2016))

Landschapsboom in bomenrij in grasland

Een bomenrij is een één-, twee of meerrijigge beplanting van bomen, niet zijnde knotbomen, die meestal van ongeveer gelijke leeftijd zijn. Een laan is een specifieke vorm van een bomenrij. Er is sprake van een laan als aan beide zijden van een weg één of meer rijen bomen in een regelmatig plantverband geplant zijn. Een bomenrij rij bestaat uit minimaal 2 inheemse loofbomen en de bomen staan in een grasland.

Algemene eisen ten aanzien van inrichting en beheer

- De onderbegroeiing bestaat uit grasland en het grasland mag in landbouwkundig gebruik zijn;
- De bomen kunnen periodiek worden gesnoeid, waarbij de kroon (onderste dikke tak tot de top) na het snoeien altijd meer dan 50% van de lengte van het takvrij stamstuk bedraagt;
- De stammen van de bomen mogen niet of in zeer beperkte mate beschadigd worden door vraat door vee. Jonge bomen moet beschermt zijn door een boomkorf. De boomkorf mag niet bevestigd zijn aan stammen van het element zelf;
- Grondbewerking van de aanliggende gronden wordt zodanig uitgevoerd dat schade aan het element wordt voorkomen;
- Snoeiwerkzaamheden worden alleen verricht in de periode tussen 1 augustus en 15 maart. Het snoeihout wordt bij voorkeur verwerkt in takkenhopen en/of takkenrillen.

Inrichtingseisen bij aanleg nieuwe bomenrij in grasland

- Alleen gebruik inheemse bomen (zie bijlage 1);
- Plantafstand in de rij minimaal 8 en maximaal 15 meter;
- Afstand tussen twee bomenrijen minimaal 5 meter;
- Aanplant laanbomen met minimale boommaat 10-12;
- Jonge bomen beschermen met boomkorf indien perceel beweid wordt.

Inrichtings- en beheerskosten bomenrij in grasland

➤ aanplant (laan)boom	64,90/stuk
➤ beheer landschapsboom, diameter <20 cm	3,34/stuk/jaar
➤ beheer landschapsboom, diameter 20-60 cm	5,54/stuk/jaar
➤ beheer landschapsboom, diameter >60 cm	9,70/stuk/jaar
➤➤ aanplant + beheer solitaire landschapsboom (10 jaar): 64,90 + (10 x gem. 5,54)	120,30/m²

(bron: Bijlage F bij de Subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader Noord-Brabant (versie 26 januari 2016))

Knotboom

Inheemse loofboom, waarvan de stam periodiek op een hoogte van minimaal 1,5 meter boven maaiveld wordt afgezet (geknot) en als solitair, in een groep of rij voorkomt op of langs landbouwgronden.

Algemene eisen ten aanzien van inrichting en beheer

- De boom wordt periodiek geknot; knotwilgen en knotpopulieren minimaal 1 maal per 5 jaar en andere knotbomen minimaal 1 maal per 8 jaar.
- Bij versnipperen van het takhout mogen de snippers niet in het element worden verwerkt;
- Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen in het element is niet toegestaan m.u.v. pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring, Jacobskruiskruid en Japanse duizendknoop en van ongewenste houtsoorten (Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik en Robinia) middels een stobbenbehandeling;
- Schade aan stammen van bomen door vraat wordt voorkomen;
- Grondbewerking van de aanliggende gronden wordt zodanig uitgevoerd dat schade aan het element wordt voorkomen;
- Snoeiwerkzaamheden worden alleen verricht in de periode tussen 1 november en 15 maart. Het snoeihout wordt bij voorkeur verwerkt in takkenhopen en/of takkenrillen.

Inrichtingscriteria bij aanleg nieuwe knotbomen

- alleen gebruik inheemse bomen (zie bijlage 1);
- plantafstand in de rij minimaal 5 meter en maximaal 15 meter;
- aanplant 'laanbomen' met minimale maat 10-12 of 3 jarige onbewortelde wilgenstek;
- afstand tussen 2 nieuwe parallel lopende knotbomenrijen op een perceel is tenminste 20 meter.\

Inrichtings- en beheerskosten knotboom

➤ aanplant knotwilgenstek	11,42/stuk
➤ beheer knotboom, diameter <30 cm	2,68/stuk/jaar
➤ beheer knotboom, diameter 30-60 cm	7,38/stuk/jaar
➤ beheer knotboom, diameter >60 cm	9,72/stuk/jaar
➤➤ aanplant + beheer knotboom (10 jaar): 11,42 + (10 x gem. 7,38)	85,22/m²

(bron: Bijlage F bij de Subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader Noord-Brabant (versie 26 januari 2016))

Hoogstamfruitboomgaard

Een boomgaard met hoogstamfruitbomen (appel, peer, pruim, kers), waarvan de kroon op een hoogte van minimaal 150 centimeter boven de stamvoet begint en waarvan de onderbegroeiing bestaat uit een grazige vegetatie.

Algemene eisen ten aanzien van inrichting en beheer

- Het element is tenminste 1 are en ten hoogste 50 are groot.
- In geval van een bestaand element bedraagt de onderlinge plantafstand minimaal 8 meter;
- De onderbegroeiing wordt als grasland beheerd.
- Indien het appel of peer betreft wordt de boom tenminste éénmaal per 2 jaar gesnoeid. Andere soorten enkel vormsnoei indien nodig.
- Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen in het element is niet toegestaan m.u.v. pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring, Jacobskruid en Japanse duizendknoop en van ongewenste houtsoorten (Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik en Robinia) middels een stobbebehandeling.
- Schade aan stammen van bomen door vraat wordt voorkomen.
- Grondbewerking van de aanliggende gronden wordt zodanig uitgevoerd dat schade aan het element wordt voorkomen.
- Snoeiwerkzaamheden worden alleen verricht in de periode tussen 1 augustus en 1 april. Het snoeihout wordt bij voorkeur verwerkt in takkenhopen en/of takkenrillen.

Inrichtingseisen bij aanleg nieuwe hoogstamfruitbomen

- Plantafstand minimaal 10 x 10 meter en maximaal 15 x 15 meter;;
- Aanplant fruitbomen met minimale maat 8-10;
- Rond jonge bomen boomkorf aanbrengen indien perceel wordt beweide;
- Afstand tussen 2 nieuwe hoogstamfruitboomgaarden op een perceel is tenminste 100 meter.

Inrichtings- en beheerskosten hoogstamfruitbomen

➤ aanplant (laan)boom	64,90/stuk
➤ beheer hoogstamfruitboom, diameter <20 cm	5,34/stuk/jaar
➤ beheer landschapsboom, diameter >20 cm	15,86/stuk/jaar
➤➤ aanplant + beheer hoogstamfruitboom diameter <20 cm (10 jaar): $64,90 + (10 \times 5,34)$	118,30/m²
➤➤ aanplant + beheer hoogstamfruitboom diameter >20 cm (10 jaar): $64,90 + (10 \times 15,86)$	223,50/m²

(bron: Bijlage F bij de Subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader Noord-Brabant (versie 26 januari 2016))

Amfibieënpool

Een amfibieënpool is een natuurelement dat niet aansluit op een waterloop/sloot en gevoed wordt door grond- en/of regenwater en waarvan in de winterperiode het natte oppervlakte voor tenminste 80% bestaat uit open water.

Algemene eisen ten aanzien van inrichting en beheer

- Het element is tenminste 1 are en ten hoogste 7 are groot, waarbij het waterbiotoop (water + taluds) minimaal 70% van de oppervlakte inneemt. Maximaal 30% van de oppervlakte van de poel mag bestaan uit landbiotoop zonder regulier landbouwkundig gebruik (bloemrijk grasland/ruigte).
- De waterdiepte is in de diepste delen in de periode van 1 oktober tot 1 april tenminste 0,5 meter; incidenteel mag de poel in de zomerperiode droogvallen;
- Maximaal 25% van de oppervlakte van de oever is begroeid met houtige gewassen;
- Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen in het element is niet toegestaan;
- Geen water onttrekken aan het element anders dan voor het drinken van vee;
- In het element mag geen vis uitgezet worden en er mogen geen eenden/ganzen in gehouden of gelokt worden;
- De oever van de poel is begroeid met inheemse plantensoorten met een bedekking van minimaal 75%;
- Schoningswerkzaamheden verrichten in de periode tussen 1 september en 15 oktober.

Inrichtingseisen bij aanleg nieuwe poel

- Oppervlakte poel gemeten vanaf insteek talud met maaiveld maximaal 500 m²; totale oppervlakte nieuwe poel inclusief landbiotoop maximaal 700 m²;
- Diepte poel maximaal 2,00 meter;
- Taluds minimaal 1:3;
- Grondwaterstand locatie waar poel wordt aangelegd in september niet dieper dan 1,30 cm onder het maaiveld;
- Indien de zone rond de poel wordt ingezaaid met een mengsel, dient het mengsel uitsluitend inheemse plantensoorten te bevatten;
- Afstand tussen nieuwe poelen tenminste 100 meter.

Inrichtings- en beheerskosten amfibieënpool

➤ ontgraven poel/natuuroever en verwerken vrijkomende grond	5,51/m ³
➤ beheer amfibieënpool, opp. 100-300 m ²	43,09/poel/jaar
➤ beheer amfibieënpool, opp. >300 m ²	61,19/poel/jaar

(bron: Bijlage F bij de Subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader Noord-Brabant (versie 26 januari 2016))

Weidevogelpoel

Een weidevogelpoel is een natuurelement met een slikkige rand dat gevoed wordt door grond- of regenwater en waarbij in de winterperiode het natte oppervlakte voor tenminste 80% bestaat uit open water.

Algemene eisen ten aanzien van inrichting en beheer

- Het element is tenminste 5 are en ten hoogste 50 are groot, waarbij het waterbiotoop (water + taluds) minimaal 70% van de oppervlakte inneemt. Maximaal 30% van de oppervlakte van de poel mag bestaan uit landbiotoop zonder regulier landbouwkundig gebruik (bloemrijk grasland/ruigte);
- Afstand tot bebouwing of opgaande bomen bedraagt minimaal 100 meter;
- Het element heeft zeer flauwe oevers met een talud van minimaal 1:10;
- De waterdiepte is in de diepste delen in de periode van 1 oktober tot 1 april tenminste 0,5 meter; incidenteel mag de poel in de zomerperiode droogvallen;
- Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen in het element is niet toegestaan;
- Op de oever komt geen begroeiing van inheemse bomen en/of struiken voor;
- Geen water onttrekken aan het element anders dan voor het drinken van vee;
- De oever van de poel is begroeid met inheemse plantensoorten, niet zijnde bomen of struiken, met een bedekking van minimaal 75%.
- Schoningswerkzaamheden verrichten in de periode tussen 1 september en 15 oktober.

Inrichtingseisen bij aanleg nieuwe weidevogelpoel

- Oppervlakte poel gemeten vanaf insteek talud met maaiveld minimaal 500 m²;
- Diepte poel maximaal 1,50 meter;
- Taluds minimaal 1:10;
- Grondwaterstand locatie waar poel wordt aangelegd in september niet dieper dan 1,30 cm onder het maaiveld;
- Afstand van hoge beplanting en bebouwing minimaal 100 meter;
- Indien de zone rond de poel wordt ingezaaid met een mengsel, dient het mengsel uitsluitend inheemse plantensoorten te bevatten;
- Afstand tussen nieuwe poelen tenminste 100 meter.

Inrichtings- en beheerskosten weidevogelpoel

➤ ontgraven poel/natuuroever en verwerken vrijkomende grond	5,51/m ³
➤ beheer weidevogelpoel, opp. 500-1.000 m ²	83,60/poel/jaar
➤ beheer weidevogelpoel, opp. >1.000 m ²	136,17/poel/jaar

(bron: Bijlage F bij de Subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader Noord-Brabant (versie 26 januari 2016))

Natuuroever riet

Een aaneengesloten natuurvriendelijk ingerichte oever langs een bestaande waterloop, in de vorm van een plas- of drasberm, waarvan de vegetatie voor tenminste 50% uit riet en/of lisdodde bestaat.

Algemene eisen ten aanzien van inrichting en beheer

- De oever heeft een gemiddelde breedte van tenminste 3 en ten hoogste 6 meter en een lengte van tenminste 25 meter; voor een oever langs een ecologische verbindingzone geldt een gemiddelde breedte van ten hoogste 25 meter;
- De oever wordt minimaal éénmaal per 4 jaar en maximaal éénmaal per 2 jaar gemaaid en bij elke maaibeurt mag maximaal 50% van de oppervlakte gemaaid worden (gefaseerd maaibeheer);
- De oever wordt niet beweid. Bij beweiding van de aanliggende gronden is een raster aanwezig dat zich op de grens van het element met het aanliggende landbouwperceel bevindt;
- De oever wordt niet bemest en er wordt geen bagger opgebracht;
- Contracthouder zorgt ervoor dat slootmaaisel binnen 4 werkdagen wordt afgevoerd
- Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen in het element is niet toegestaan m.u.v. pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring, Jacobskruiskruid en Japanse duizendknoop op het droge deel van het talud;
- Maaiwerkzaamheden worden uitgevoerd tussen 1 oktober en 1 maart.

Inrichtingseisen bij aanleg nieuwe natuuroever riet

- Een natuuroever riet wordt aangelegd in de vorm van een plasberm of een drasberm, hierbij gelden de volgende inrichtingseisen;
- De plasberm wordt uitgegraven tot 50 cm onder of 10 boven het gemiddelde waterpeil . 50% van de breedte van de oever moet dan voldoen aan deze voorwaarde, of
- De drasberm wordt uitgegraven tot 10 cm onder of 10 boven het gemiddelde waterpeil. 50% van de breedte van de oever moet dan voldoen aan deze voorwaarde.
- Natte gedeelte van berm wordt aangeplant met rietstekken.

Inrichtings- en beheerskosten natuuroever riet

- ontgraven poel/natuuroever en verwerken vrijkomende grond 5,51/m³
- beheer natuuroever riet 8,45/are/jaar

(bron: Bijlage F bij de Subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader Noord-Brabant (versie 26 januari 2016))

Natuuroever nat grasland

Een aaneengesloten natuurvriendelijk ingerichte oever langs een bestaande waterloop, in de vorm van een drasberm of flauwe oever, waarvan de vegetatie bestaat uit inheemse plantensoorten van natte graslanden en ruigten.

Algemene eisen ten aanzien van inrichting en beheer

- De oever heeft een gemiddelde breedte van tenminste 3 en ten hoogste 6 meter en een lengte van tenminste 25 meter; voor een oever langs een ecologische verbindingszone geldt een gemiddelde breedte van ten hoogste 25 meter;
- De flauwe oever heeft een talud van minimaal 1:3;
- De oever wordt niet beweiden bij beweiding van de aanliggende gronden is een raster aanwezig dat zich op de grens van het element met het aanliggende landbouwperceel bevindt;
- De oever wordt niet bemest en er wordt geen slootveegsel en/of – bagger opgebracht;
- Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen in het element is niet toegestaan m.u.v. pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring, Jacobskruiskruid en Japanse Duizendknoop op het droge deel van het talud;
- De oever wordt 1 maal per jaar na 16 juni gemaaid en het maaisel wordt afgevoerd.

Inrichtingseisen bij aanleg nieuwe natuuroever nat grasland

- Een natuuroever nat grasland wordt aangelegd in de vorm van een drasberm of een flauw talud, waarbij de volgende inrichtingseisen gelden;
- De drasberm wordt uitgegraven tot 10 cm onder of 10 boven het gemiddelde waterpeil. 50% van de breedte van de oever moet dan voldoen aan deze voorwaarde, of;
- Er wordt een flauw talud aangelegd waarbij de taludschuinte minimaal 1:3 of flauwer is. Het talud wordt uitgegraven vanaf het gemiddelde waterpeil.

Inrichtings- en beheerskosten natuuroever grasland

➤ ontgraven poel/natuuroever en verwerken vrijkomende grond	5,51/m ³
➤ beheer natuuroever grasland	12,90/are/jaar

(bron: Bijlage F bij de Subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader Noord-Brabant (versie 26 januari 2016))

Bloemrijke rand

Een bloemrijke rand is een aaneengesloten rand langs een perceelrand of landschapspakket met een gevarieerde kruidachtige begroeiing van inheemse grassen en kruiden die jaarlijks gemaaid wordt.

Algemene eisen ten aanzien van inrichting en beheer

- De rand heeft een minimale breedte van 6 meter (bij voorkeur 9 meter) en een lengte van minimaal 25 meter;
- De rand wordt ingezaaid met een mengsel met inheemse grassen en kruiden of er worden éénmalig gunstige randvoorwaarden gecreëerd voor een spontane ontwikkeling van de vegetatie, tenzij de aanvrager verklaard dat er reeds 10 plantensoorten in de rand aanwezig zijn.
- De rand wordt maximaal 2 en minimaal 1 maal per jaar gemaaid en het maaisel wordt binnen 15 dagen na het maaien afgevoerd; tussen 1 april en 1 juli is maaien niet toegestaan. De periode tussen twee maaibeurten is minimaal 3 maanden;
- De rand wordt niet bemest en er wordt geen slootveegsel en/of – bagger opgebracht;
- De rand wordt niet beweid en bij beweiding van de aanliggende gronden is een raster aanwezig dat zich op de grens van het element met het aanliggende landbouwperceel bevindt;
- Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen in het element is niet toegestaan m.u.v. pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring, Jacobskruiskruid en Japanse duizendknoop;
- De rand wordt niet gebruikt als pad behoudens het incidentele gebruik als onderhoudspad voor het schouwen van de aanliggende sloot of het uitvoeren van onderhoud aan het element zelf.

Inrichtingseisen bij aanleg nieuwe bloemrijke rand

- Indien in de rand waarvoor een bijdrage wordt gevraagd minder dan 10 inheemse grassen en/of kruiden voorkomen wordt de rand ingezaaid met een samengesteld mengsel of er worden maatregelen genomen voor de ontwikkeling van een soortenrijke vegetatie. Deze maatregel kan bestaan uit het bovenploegen van de voedselarme ondergrond of door het afplaggen van de graszode (10 cm dik);
- De afstand tussen twee parallel lopende bloemrijke randen bedraagt minimaal 20 meter;
- Een bloemrijke rand mag grenzen aan bouw- en/of grasland.

Gewenste bloemenmengsels

- Beekdal: mengsel van Bosvergeet-mij-nietje, echte koekoeksbloem, echte valeriaan, gele lis, gevleugeld hertshooi, gewone brunel, gewone dotterbloem, gewone engelwortel, gewone veldbies, grote kattenstaart, kale jonker, kleine ratelaar, kruipende boterbloem, moerasrolklaver, pinksterbloem, rode klaver, st. janskruid, wilde bertram;
- Komgronden/heideontginning: dagkoekoeksbloem, duizendblad, glad walstro, gewone brunel, gewone margriet, gewone veldbies, gewoon biggenkruid, groot kaasjeskruid, groot streepzaad, hazenpootje, korenbloem, kleine ratelaar, knooppkruid, middelste teunisbloem, paarse morgenster, peen, st. janskruid, smalle weegbree, scherpe boterbloem, vertakte leeuwentand.

(Nb: alleen zaad wat niet is voorberekt/gecoat met bestrijdingsmiddelen mag worden gebruikt)

Inrichtings- en beheerskosten grasland- en faunarand

➤ aankoop zaadmengsel	49,50/are
➤ bewerking	5,00/are
➤ beheer bloemrijke rand	9,20/are/jaar
➤➤ aanplant + beheer bloemrijke rand (10 jaar): 54,50 + (10 x 9,20)	146,50/are

(bron: diverse websites zadenleveranciers)

Kruidenrijke zoom

Een kruidenrijke zoom is een aaneengesloten rand met extensief onbemest hooiland/ruigte bestaande uit een gevarieerde kruidachtige begroeiing van inheemse grassen en kruiden (inclusief braam) met een minimale bedekking van 80% langs een landschapspakket.

Algemene eisen ten aanzien van inrichting en beheer

- De rand heeft een minimale breedte van 6 meter (bij voorkeur 9 meter) en een lengte van minimaal 25 meter;
- De rand wordt ingezaaid met een mengsel met inheemse grassen en kruiden of er worden éénmalig gunstige randvoorwaarden gecreëerd voor een spontane ontwikkeling van de vegetatie, tenzij de aanvrager verklaard dat er reeds 10 plantensoorten in de rand aanwezig zijn.
- De rand wordt minimaal 1 maal per 5 jaar en maximaal 1 maal per 2 jaar gemaaid waarbij niet meer dan de helft van de oppervlakte wordt gemaaid en het maaisel wordt afgevoerd. Maaien is niet toegestaan tussen 1 april en 1 september;
- Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen in het element is niet toegestaan m.u.v. pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring, Jacobskruiskruid en Japanse Duizendknoop;
- De rand wordt niet bemest en er wordt geen slootveegsel en/of – bagger opgebracht;
- De rand wordt niet beweide en bij beweiding van de aanliggende gronden is een raster aanwezig dat zich op de grens van het element met het aanliggende landbouwperceel bevindt;
- De rand wordt niet gebruikt als pad behoudens het incidentele gebruik als onderhoudspad voor het schouwen van de aanliggende sloot of het uitvoeren van onderhoud aan het element zelf

Inrichtingseisen bij aanleg nieuwe kruidenrijke zoom

- Indien in de rand waarvoor een bijdrage wordt gevraagd minder dan 10 inheemse grassen en/of kruiden voorkomen wordt de rand ingezaaid met een samengesteld mengsel of er worden maatregelen genomen voor de ontwikkeling van een soortenrijke vegetatie. Deze maatregel kan bestaan uit het bovenploegen van de voedselarme ondergrond of door het afplaggen van de graszode (10 cm dik);
- Een kruidenrijke zoom mag grenzen aan bouw- en/of grasland.

Gewenste bloemenmengsels, keuze uit:

- Beemdkroon, blaassilene, boerenwormkruid, duizendblad, echte guldenroede, gele kamille, gewone margriet, gewone rolklaver, grote centaurie, grote klaproos, hartgespan, hopklaver, kleine pimpernel, knooppkruid, korenbloem, luzerne, middelste teunisbloem, muskusaasjeskruid, peen, rode klaver, st.janskruid, slangenkruid, stalkaars, veldsalie, wilde cichorei, wilde reseda, witte klaver, wondklaver, wouw;
- Boerenwormkruid, duizendblad, echte kamille, fluitenkruid, geel walstro, gele kamille, gele morgenster, glad walstro, gewone margriet, gewoon barbarakruid, groot streepzaad, klaproos, kleine pimpernel, knooppkruid, korenbloem, muskusaasjeskruid, pastinaak, peen, rode klaver, rolklaver, scherpe boterbloem, smalle weegbree, steenanjer, vergeet-mij-nietje, veldsalie, vlas, wikken, wilde cichorei, wilde marjolein, witte klaver, zeepkruid;
- Als het een beschaduwde strook is, dan is het volgende mengsel beter: 30% Grassen, Look-zonder-look, Fluitenkruid, Ruig klokje, Stinkende gouwe, Vingerhoedskruid, Koninginnengekruid, Geel nagelkruid, Robertskruid, Akkerkool, Bosvergeet-mij-nietje, Gewone brunel, Dagkoekoeksbloem, Bosandoorn, Valse salie, Vogelwikke.

(Nb: alleen zaad wat niet is voorbewerkt/gecoat met bestrijdingsmiddelen mag worden gebruikt)

Inrichtings- en beheerskosten grasland- en faunarand

➤ aankoop zaadmengsel	28,50/are
➤ bewerking	5,00/are
➤ beheer bloemrijke rand	9,20/are/jaar
➤➤ aanplant + beheer bloemrijke rand (10 jaar): 33,50 + (10 x 9,20)	125,50/are

(bron: diverse websites zadenleveranciers)

Graslandflora- en faunarand

Een graslandflora- en faunarand is aaneengesloten rand met een mozaïek van struweel (bramen en/of inheemse struiken) en een kruidachtige begroeiing van inheemse grassen en kruiden.

Algemene eisen ten aanzien van inrichting en beheer

- De rand heeft een minimale breedte van 6 meter (bij voorkeur 9 meter) en een lengte van minimaal 25 meter;
- De rand wordt ingezaaid met een mengsel met inheemse grassen en kruiden of er worden éénmalig gunstige randvoorwaarden gecreëerd voor een spontane ontwikkeling van de vegetatie, tenzij de aanvrager verklaard dat er reeds 10 plantensoorten in de rand aanwezig zijn.
- De rand wordt minimaal 1 keer per 5 jaar en maximaal 1 maal per jaar gemaaid waarbij niet meer dan 80% van de oppervlakte gemaaid wordt en het maaisel wordt afgevoerd; de overige 20% van de rand wordt nooit gemaaid. Maaien is niet toegestaan tussen 1 april en 1 september.
- De rand wordt niet bemest en er wordt geen slootveegsel en/of – bagger opgebracht;
- De rand wordt niet beweid en bij beweiding van de aanliggende gronden is een raster aanwezig dat zich op de grens van het element met het aanliggende landbouwperceel bevindt;
- Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen in het element is niet toegestaan m.u.v. pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring, Jacobskruiskruid en Japanse duizendknoop;
- De rand wordt niet gebruikt als pad behoudens het incidentele gebruik als onderhoudspad voor het schouwen van de aanliggende sloot of het uitvoeren van onderhoud aan het element zelf.

Inrichtingseisen bij aanleg nieuwe grasland- en faunarand

- Indien in de rand waarvoor een bijdrage wordt gevraagd minder dan 10 inheemse grassen en/of kruiden voorkomen wordt de rand ingezaaid met een samengesteld mengsel of er worden maatregelen genomen voor de ontwikkeling van een soortenrijke vegetatie. Deze maatregel kan bestaan uit het bovenploegen van de voedselarme ondergrond of door het afplaggen van de graszode (10 cm dik);
- Een graslandflora- en faunarand mag grenzen aan gras- en/of bouwland.

Gewenste bloemenmengsels, keuze uit:

- Beemdkroon, blaassilene, boerenwormkruid, duizendblad, echte guldenroede, gele kamille, gewone margriet, gewone rolklaver, grote centaurie, grote klaproos, hartgespan, hopklaver, kleine pimpernel, knoopkruid, korenbloem, luzerne, middelste teunisbloem, muskusaasjeskruid, peen, rode klaver, st.janskruid, slangenkruid, stalkaars, veldsalie, wilde cichorei, wilde reseda, witte klaver, wondklaver, wouw;
- Boerenwormkruid, duizendblad, echte kamille, fluitenkruid, geel walstro, gele kamille, gele morgenster, glad walstro, gewone margriet, gewoon barbakruid, groot streepzaad, klaproos, kleine pimpernel, knoopkruid, korenbloem, muskusaasjeskruid, pastinaak, peen, rode klaver, rolklaver, scherpe boterbloem, smalle weegbree, steenanjer, vergeet-mij-nietje, veldsalie, vlas, wikken, wilde cichorei, wilde marjolein, witte klaver, zeepkruid.

(Nb: alleen zaad wat niet is voorberekt/gecoat met bestrijdingsmiddelen mag worden gebruikt)

Inrichtings- en beheerskosten grasland- en faunarand

- aankoop zaadmengsel 28,50/are
- bewerking 5,00/are
- beheer bloemrijke rand 9,20/are/jaar
- ➤ **aanplant + beheer bloemrijke rand (10 jaar): 33,50 + (10 x 9,20) 125,50/are**

(bron: diverse websites zadenleveranciers)

Weiderand

Een weiderand is een aaneengesloten onbemeste weidestrook langs een opgaand lijnvormig houtig landschapselement.

Algemene eisen ten aanzien van inrichting en beheer

- De rand heeft een minimale breedte van 6 meter (bij voorkeur 9 meter) en een lengte van minimaal 25 meter;
- De rand mag worden toegepast in combinatie met de pakketten L1, L2 en L7;
- De rand mag niet bemest worden en er mogen geen chemische bestrijdingsmiddelen worden gebruikt;
- Mechanische en chemische pleksgewijze bestrijding van probleemkruiden (akkerdistel, ridderzuring, Jacobskruiskruid en Japanse duizendknoop) is toegestaan;
- De rand mag worden beweid en/of 1 keer per jaar gemaaid, waarbij het maaisel wordt afgevoerd;
- De rand mag niet worden gescheurd en (her)ingezaaid, tenzij wordt ingezaaid met graskruiden mengsel.

Inrichtings- en beheerskosten weiderand

➤ aanleg, inclusief aankoop zaadmengsel	18,60/are
➤ beheer akkerflora- en faunarand	0,00/are/jaar
➤➤ aanplant + beheer weiderand (10 jaar): 0,1860 + (10 x 0,00)	0,1860/m²

(bron: diverse websites zadenleveranciers)

Wandelpad over boerenland

Een wandelpad over een boerenland is een toegankelijk pad voor wandelaars dat over agrarische gronden loopt.

Algemene eisen ten aanzien van inrichting en beheer

- Het wandelpad heeft een breedte van tenminste 1 en ten hoogste 3 meter;
- Het wandelpad vormt een onderdeel van een doorgaande en/of openbare wandelstructuur;
- het wandelpad moet opengesteld zijn van zonsopgang tot zonsondergang;
- Het wandelpad wordt zodanig beheerd dat een goede begaanbaarheid gewaarborgd is;
- Naast (parallel aan) het wandelpad kan een van de randenpakketten worden ontwikkeld.

Inrichtings- en beheerskosten weiderand

- Een en afhankelijk van omstandigheden ter plekke en uitvoering.

Onverharde weg met bloemrijke bermen

Een onverharde weg met bloemrijke bermen is een zandweg of weg met halfverharding met aan een of beide zijden een berm met een gevarieerde kruidachtige begroeiing van inheemse grassen en kruiden die jaarlijks gemaaid wordt. Verspreid kunnen struiken of bomen aanwezig zijn maar niet voldoende om aan de eisen van het zandwegpakket “Onverharde weg met bomen” te voldoen.

Algemene eisen ten aanzien van inrichting en beheer

- De onverharde weg heeft inclusief de bermen een breedte van tenminste 3 en ten hoogste 12 meter en een lengte van tenminste 25 meter;
- De berm wordt maximaal 2 en minimaal 1 maal per jaar gemaaid en het maaisel wordt binnen 15 dagen na het maaien afgevoerd; de eerste maaibeurt vindt plaats na 1 juli. De periode tussen maaibeurten is minimaal 3 maanden;
- De berm wordt niet bemest en er wordt geen slootveegsel en/of -bagger opgebracht;
- De berm wordt niet beweid en bij beweiding van de aanliggende gronden is een raster aanwezig dat zich op de grens van het element met het aanliggende landbouwperceel bevindt;
- Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen in de berm is niet toegestaan m.u.v. pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring en Jacobskruiskruid.

Inrichtings- en beheerskosten weiderand

- Een en afhankelijk van omstandigheden ter plekke en uitvoering.

Onverharde weg met bomen

Een onverharde weg met bomen is een zandweg of weg met halfverharding met aan een of beide zijden een berm met een rij inheemse bomen. Per 25 meter zandweg zijn er minimaal 3 inheemse bomen met een stamdoorsnede van minimaal 20 cm aanwezig.

Algemene eisen ten aanzien van inrichting en beheer

- De onverharde weg heeft inclusief de bermen een breedte van tenminste 3 en ten hoogste 12 meter en een lengte van tenminste 25 meter;
- De bomen worden periodiek gesnoeid, waarbij de kroon (onderste tak tot de top) na het snoeien altijd langer is dan de lengte van het takvrij stamstuk;
- Snoeiwerkzaamheden worden alleen verricht in de periode tussen 1 augustus en 15 maart;
- Bij het versnipperen van het takhout mogen de snippers niet in de berm worden verwerkt;
- Bij verbranden van takhout (indien dit mogelijk is in kader van APV) mag er geen vuur gemaakt worden in of binnen 5 meter vanaf het element;
- De berm wordt maximaal 1 maal per jaar gemaaid en het maaisel wordt binnen 15 dagen na het maaien afgevoerd; de eerste maaibeurt vindt plaats na 1 juli;
- De berm wordt niet bemest en er wordt geen slootveegsel en/of -bagger opgebracht;
- De berm wordt niet beweide en bij beweiding van de aanliggende gronden is een raster aanwezig dat zich op de grens van het element met het aanliggende landbouwperceel bevindt;
- Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen in de berm is niet toegestaan m.u.v. pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring, Jacobskruiskruid en Japanse duizendknoop en van ongewenste houtsoorten (Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik en robinia) middels een stobbenbehandeling.

Inrichtings- en beheerskosten weiderand

- Een en afhankelijk van omstandigheden ter plekke en uitvoering.

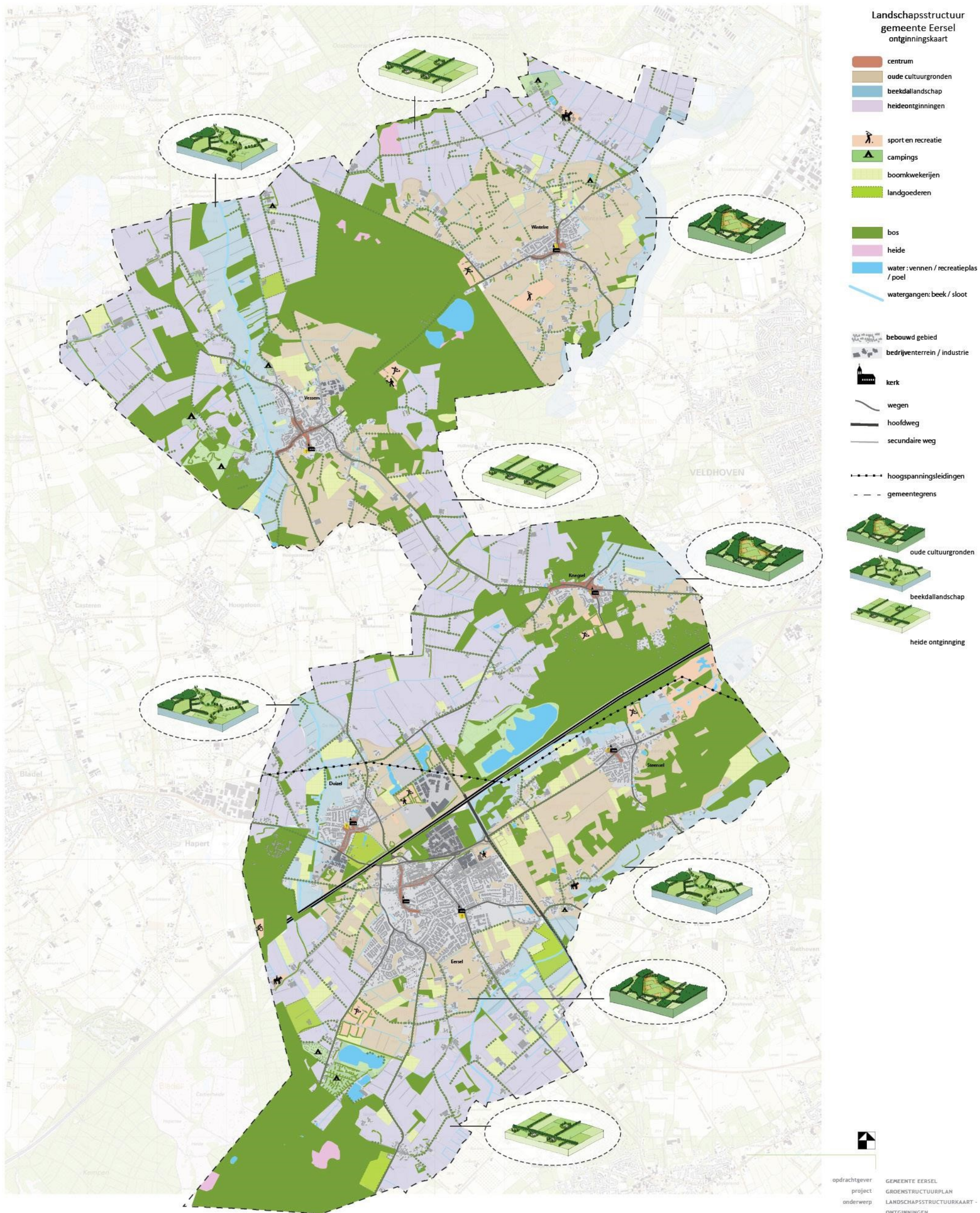
BIJLAGEN

Bijlage 1: Overzicht inheemse boom- en struiksoorten (te gebruiken soorten voor aanleg nieuwe landschapspakketten)

Abeel, grauwe	<i>Populus canescens</i>
Appel, wilde	<i>Malus sylvestris</i>
Berk, ruwe	<i>Betula pendula</i>
Berk, zachte	<i>Betula pubescens</i> (alleen in beekdalen)
Bes, aal-	<i>Ribes rubrum</i>
Bes, zwarte	<i>Ribes nigrum</i>
Beuk	<i>Fagus sylvatica</i>
Bosroos	<i>Rosa arvensis</i>
Eglantier	<i>Rosa rubiginosa</i>
Eik, zomer-	<i>Quercus robur</i>
Eik, winter-	<i>Quercus petraea</i>
Els, zwarte	<i>Alnus glutinosa</i> (alleen in beekdalen)
Esdoorn, gewone	<i>Acer pseudoplatanus</i>
Es, gewone	<i>Fraxinus excelsior</i> (alleen in beekdalen)
Gagel	<i>Mirya gale</i> (alleen in beekdalen)
Gelderse roos	<i>Viburnum opulus</i>
Haagbeuk	<i>Carpinus betulus</i>
Hazelaar	<i>Corylus avellana</i>
Heggeroos	<i>Rosa corymbifera</i>
Hondsroos	<i>Rosa canina</i>
Hulst	<i>Ilex aquifolium</i>
Iep, div .klonen	<i>Ulmus</i>
Iep, steel-	<i>Ulmus laevis</i>
Kardinaalsmuts	<i>Euonymus europaeus</i>
Kastanje, tamme	<i>Castanea sativa</i>
Kers, zoete	<i>Prunus avium</i>
Kornoelje, rode	<i>Cornus sanguinea</i>
Kornoelje, gele	<i>Cornus mas</i>
Kraagroos	<i>Rosa agrestis</i>
Krenteboompje	<i>Amelanchier lamarckii</i> (niet inheems, wel toegestaan)
Liguster, wilde	<i>Ligustrum vulgare</i>
Linde, kleinbladige	<i>Tilia cordata</i>
Linde, grootbladige	<i>Tilia platyphyllos</i>
Linde, zilver-	<i>Tilia tomentosa</i> (niet inheems, wel teogestaan)
Linde, Hollandse	<i>Tilia vulgaris</i>
Lijsterbes	<i>Sorbus aucuparia</i>
Meidoorn,	eenstijlige <i>Crataegus monogyna</i>
Meidoorn,	tweestijlige <i>Crataegus laevigata</i>
Mispel	<i>Mespilus germanica</i>
Noot	<i>Juglans regia</i>
Paardekastanje	<i>Aesculus hippocastanea</i>
Peer, wilde	<i>Pyrus pyraister</i>
Populier, zwarte	<i>Populus nigra</i> (alleen in beekdalen)
Populier, Canada-	<i>Populus x canadensis</i> (alleen in beekdalen)
Sleedoorn	<i>Prunus spinosa</i>
Veldesdoorn	<i>Acer campestre</i>
Vlier, gewone	<i>Sambucus nigra</i>
Vlier, berg	<i>Sambucus racemosa</i>
Vogelkers, inheemse	<i>Prunus padus</i>
Vuilboom	<i>Rhamnus frangula</i>
Wegedoorn	<i>Rhamnus catharticus</i>
Wilg, amandel-	<i>Salix triandra</i> (alleen in beekdalen)
Wilg, bittere	<i>Salix purpurea</i> (alleen in beekdalen)
Wilg, bos-	<i>Salix caprea</i>
Wilg, grauwe	<i>Salix cinerea</i> (alleen in beekdalen)

Wilg, kat-	<i>Salix viminalis</i> (alleen in beekdalen)
Wilg, geoorde	<i>Salix aurita</i> (alleen in beekdalen)
Wilg, kraak-	<i>Salix fragilis</i> (alleen in beekdalen)
Wilg, kruip-	<i>Salix repens</i> (alleen in beekdalen)
Wilg, laurier-	<i>Salix pentandra</i> (alleen in beekdalen)
Wilg, schiet-	<i>Salix alba</i> (alleen in beekdalen)
Hoogstamfruitbomen	Diverse soorten

Bijlage 2: Kaart landschapstypes

0 5 10 km

BTL

Advies

opdrachtgever: GEMEENTE EERSEL
project: GROENSTRUCTUURPLAN
onderwerp: LANDSCHAPSSTRUCTUURKAART - ONTGINNINGEN

projectnummer: 226327
bladnummer: 2-2
formaat: A1
getekend: EMS
datum: 07-07-2017

BTL Advies B.V.
Tuin- en landschapsarchitecten
Parklaan 1
Postbus 385
5060 AJ OISTERWIJK
013 52 99 555
013 52 99 550
advies@btl.nl
www.btladvies.nl